

Opinieonderzoek klimaatadaptatie jongeren

Rapportage – tweede kwantitatieve onderzoek

September 2025

Sjof Raaijmakers
Research Consultant
Yarin Slootweg
Research Consultant

Ministerie van Infrastructuur
en Waterstaat

**MARKET
RESPONSE**

Inhoudsopgave

▪ Inleiding	3
▪ Belangrijkste bevindingen	11
▪ Resultaten in detail	14
1. Keuzes maken	14
2. Goede bescherming tegen hoogwater en overstromingen	21
3. Veerkracht bij wateroverlast door regen	25
4. Zorgen voor voldoende zoetwater (o.a. drinkwater)	29
5. Gezond en schoon water bestand tegen klimaatverandering	33
6. Land- en tuinbouw weerbaar maken tegen klimaatverandering	37
7. Een sterke natuur die bestand is tegen klimaatverandering	41
8. Het veilig opslaan van schadelijke stoffen in de industrie	45
9. Hittebestendigheid van steden en dorpen verbeteren	49
10. Gezondheid van mens waarborgen in veranderend klimaat	53
11. Cultureel erfgoed weerbaar maken	57
12. Klimaatadaptieve nieuwbouw	61
13. Klimaatbestendig wonen voor iedereen	65
14. Toekomstbestendige werklocaties en werklandschappen	69
15. Weerbare (energie)infrastructuur tegen klimaatverandering	73
16. Vaarwegen klimaatbestendig maken	77
17. Eigen participatie en rechtvaardigheid	81
▪ Bijlagen	85

Colofon

In opdracht van:

Ministerie van Infrastructuur
en Waterstaat

Sjof Raaijmakers
Research Consultant
sjof.raaijmakers@marketresponse.nl

Yarín Slootweg
Research Consultant
yarin.slootweg@marketresponse.nl

Kirsten Hoogendoorn
Data Creative
kirsten.hoogendoorn@marketresponse.nl

Wouter Jacobs
Senior Research Consultant
wouter.jacobs@marketresponse.nl

Inleiding

Inleiding

Jongeren betrekken bij de nieuwe nationale klimaatadaptatiestrategie

We merken nu al dat het klimaat verandert. Extreem weer, zoals hittegolven, zware regenbuien en lange perioden van droogte komen al bijna jaarlijks voor. Uit de KNMI'23-scenario's blijkt dat deze de komende decennia nog extremer worden en nog vaker voorkomen. Dit heeft grote gevolgen voor onze leefomgeving, onze gezondheid en de economie en vraagt om een weerbare en veerkrachtige samenleving. Dit vraagt aanpassing aan het veranderende klimaat. Op verzoek van de Europese Commissie is in 2016 een nationale klimaatadaptatiestrategie (NAS) ontwikkeld. Deze heeft als doel om Nederland klimaatbestendig te maken, nu en in de toekomst. In deze overkoepelende strategie is uitgewerkt wat wij als land (moeten) doen om de schadelijke gevolgen van klimaatverandering te beperken. Er wordt momenteel gewerkt aan een vernieuwde versie van de NAS die naar verwachting in 2026 verschijnt.

De betrokken ministeries vinden het belangrijk dat deze NAS breed gedragen wordt in de samenleving. Daarom worden veel verschillende partijen betrokken bij de uitwerking, waaronder jongeren. Met name zij krijgen te maken met de gevolgen van klimaatverandering en zij hebben dus baat bij effectieve adaptatie. Dit onderzoek, uitgevoerd door MarketResponse wordt gedaan zodat hun visie op de klimaatuitdaging wordt meegenomen bij de ontwikkeling van de NAS en de communicatiestrategie die daarop volgt. Middels één kwalitatief onderzoek en twee kwantitatieve opinieonderzoeken brengt MarketResponse de visie van jongeren t.a.v. klimaatadaptatie en de bijbehorende uitdagingen in beeld.

Dit tweede kwantitatieve onderzoek is bedoeld om inzicht te krijgen in het keuzeprocess en het gedrag van jongeren bij het treffen van adaptatiemaatregelen. Daarbij is er bijzondere aandacht voor de 15 opgaven rondom klimaatadaptatie in Nederland (zie pagina 5), welke gebaseerd zijn op de opgaven uit het nationaal uitvoeringsprogramma klimaatadaptatie (NUPKA). Binnen deze opgaven kijken we naar welke maatregelen jongeren het belangrijkste vinden en welke maatregelen jongeren wel of niet zouden kiezen. Daarnaast is er in het onderzoek aandacht voor verschillen in achtergrondkenmerken en leefstijlen (pagina 7).

De 15 uitdagingen voor Nederland die voorgelegd zijn aan jongeren

Gebaseerd op de opgaven uit het nationaal uitvoeringsprogramma klimaatadaptatie

WATER

- Goede bescherming tegen wateroverlast, hoogwater en overstromingen
- Voldoende (schoon) drinkwater
- Een goede afvoer van regenwater in steden
- Goede waterkwaliteit van rivieren, sloten en meren

LANDBOUW, NATUUR EN MILIEU

- Landbouw die bestand is tegen extreem weer (bijv. droogte en verzilting)
- Een gezonde natuur
- Een industrie die goed voorbereid is op extreem weer, zodat milieurampen worden voorkomen

MENS EN CULTUUR

- Steden die zo ingericht zijn dat ze minder heet worden bij hittegolven
- Beperking van allergieën, ziekte door ongedierte en klimaatstress onder de bevolking
- Bescherming van monumenten, landschappen en tradities tegen het veranderende klimaat

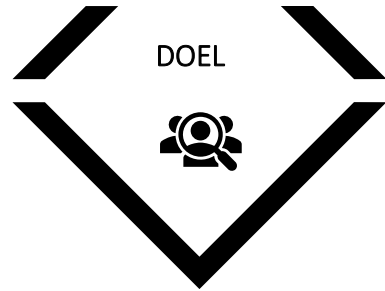

WONEN EN WERKEN

- Woningbouw die rekening houdt met het veranderende klimaat
- Bescherming van wegen, leidingen en kabels (de infrastructuur) tegen extreem weer
- Een klimaatbestendige woning voor iedereen in Nederland
- Een klimaatbestendige werkomgeving voor iedereen: gezond en groen
- Vaarwegen die bestand zijn tegen hoog- en laagwater

Over het opinieonderzoek klimaatadaptatie jongeren

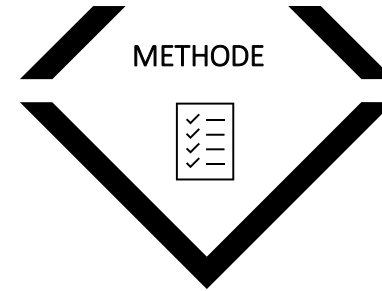
Inzicht krijgen in welke keuzes jongeren zouden maken als het gaat over het treffen van maatregelen rondom klimaatadaptatie.

Doelgroep:
Nederlanders, tussen de 16 en 25 jaar.

Steekproef:
1.552 respondenten, de steekproef is gewogen naar een representatieve verhouding op basis van geslacht leeftijd, opleiding en regio.

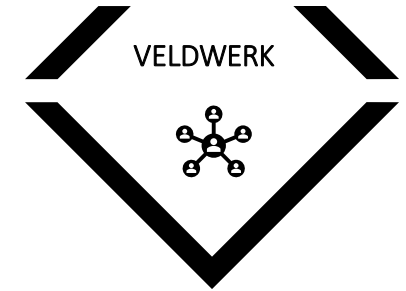
Steekproefkader: consumentenpanel Dynata.

Online onderzoek.

Modules in vragenlijst:

- Introductie in het onderwerp
- Keuzes maken in klimaatadaptatie
- Inzoomen op de 15 uitdagingen
- Eigen participatie en rechtvaardigheid
- Klimaatsegmentatie en BSR
- Sociale demografie en achtergrondkenmerken

Veldwerkperiode:
7 augustus - 9 september 2025

Gemiddelde invultijd:
10,5 minuut

Een introductie in de BSR-leefstijlen: De ene jongere maakt zich ernstig zorgen over klimaatverandering, de ander vindt het maar onzin

ROOD: BETROKKEN IDEALISTEN

- Neemt klimaatverandering heel serieus, wil graag meehelpen en meedenken over gezamenlijke maatregelen.
- Is wat meer idealistisch en wil graag dat we meer doen als land.

GEEL: GEMATIGDE STEUNERS

- Houdt zich wat minder bezig met het thema klimaat. Aanpassingen zijn prima als ze maar niet te veel impact hebben op het dagelijkse leven.
- Legt de verantwoordelijkheid niet alleen bij een ander neer en wil graag zelf een steentje bijdragen, Maar 'hoe' je dan actie onderneemt blijft nog een raadsel, daar hebben ze hulp bij nodig.

AQUA: PRAGMATISCHE REALISTEN

- Maakt zich zorgen over het klimaat en vindt dat hier meer aandacht voor nodig is.
- Weet niet goed welke rol hij/zij/hen in kan nemen, wil alleen helpen als het ook daadwerkelijk bijdraagt aan het oplossen van een probleem.

LIMOENGRÖEN: BEHULPZAME BETROKKENEN

- Maakt zich veel zorgen over klimaatverandering.
- Helpt graag als het bijdraagt aan het oplossen van het probleem en wil overleggen over gezamenlijke maatregelen.

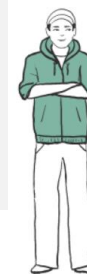

BLAUW: BEREKENDE SCEPTICI

- De verantwoordelijkheid ligt bij de overheid, als het verplicht wordt zullen ze bijdragen.
- De houding tegenover klimaat is wat onverschillig. Ze maken zich er wel enige zorgen over, maar zijn niet zo snel bereid om zelf actie te ondernemen.

GROEN: KRITISCHE CONSERVATIEVEN

- Houdt zich niet of nauwelijks met het klimaat bezig en ziet de ernst er ook niet van in.
- Maatregelen zijn vooral een geldverspilling en hij/zij/hen heeft er zijn twijfels over.

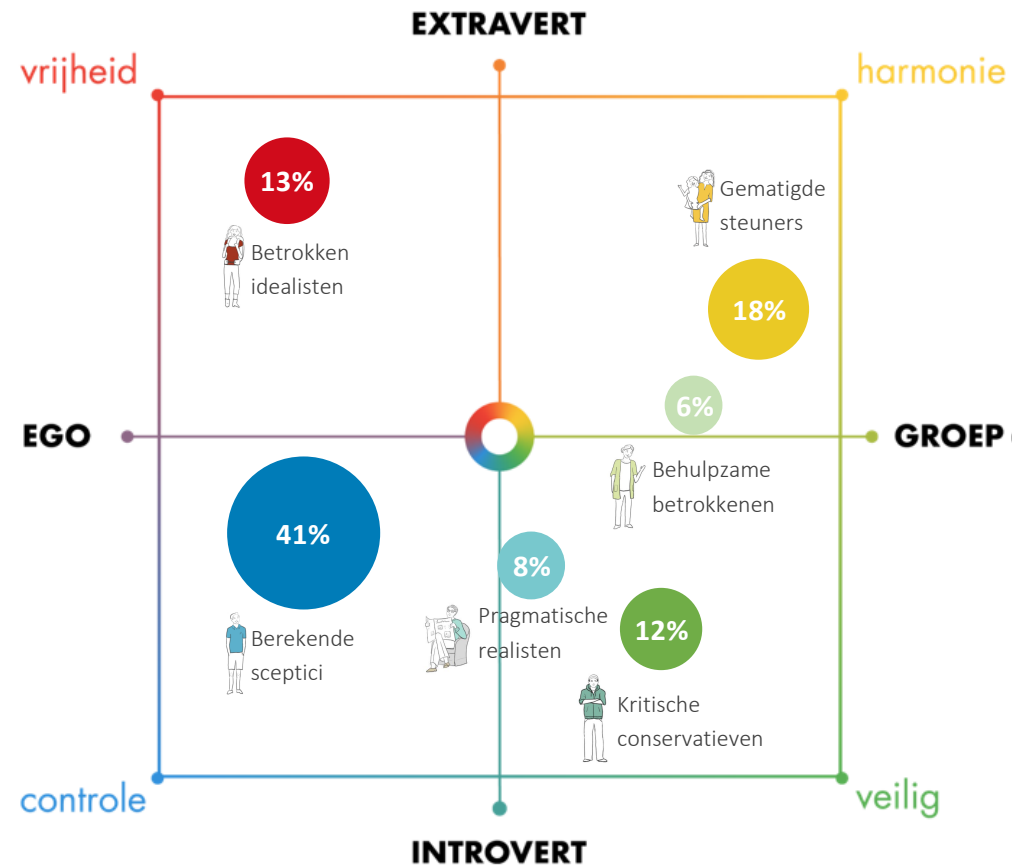
Klimaatverandering. De ene inwoner is er vrijwel dagelijks actief mee bezig en maakt zich ernstig zorgen over de wereldwijde klimaatverandering. Andere burgers vinden dat de klimaatproblematiek en de gevolgen zwaar worden overtrokken.

Om met beleid en heel gerichte communicatie optimaal aan te sluiten op de verschillende belevingswerelden van inwoners heeft MarketResponse samen met de partners van Ons Water, zes leefstijlen in kaart gebracht. Deze maken inzichtelijk hoe verschillende burgers in Nederland aankijken tegen klimaatverandering. In dit rapport worden diverse resultaten apart weergegeven voor deze leefstijlen.

Deze pagina geeft een indruk van de verschillende leefstijlen. Kijk voor meer informatie op onswaterleefstijlvinder.nl/.

Jongeren in Nederland verdeeld over de 6 klimaatsegmenten met hun omvang in het onderzoek

Leeswijzer 1/2

Indeling rapportage

- In de rapportage worden de resultaten uit het onderzoek opgesplitst in meerdere themahoofdstukken:
 - Keuzes maken
 - Verdieping klimaatadaptatie: inzoomen op de 15 uitdagingen (15 losse hoofdstukken)
 - Eigen participatie en rechtvaardigheid

Leeswijzer pagina's: resultaten in detail

- Op de pagina's *resultaten in detail* worden de totaalresultaten in de grafiek weergegeven. Boven de grafiek staat zowel een concluderende titel als een korte toelichting wat er in de grafiek getoond wordt. Onder de grafiek staat de letterlijke vraag die respondenten hebben beantwoord en het aantal respondenten dat de vraag heeft beantwoord.
- De belangrijkste verschillen naar sociaal-demografische kenmerken (zoals gender en leeftijd) worden beschreven in de tekst aan de zijkant, naast de grafiek. Hier worden enkel verschillen benoemd.
- Verschillen tussen leefstijlkenmerken worden samengevat op de laatste dia van elk themahoofdstuk. In de hoofdstukken van de 15 uitdagingen worden ook niet-significante verschillen benoemd. Als verschillen op deze pagina's significant zijn, is dat expliciet aangegeven. Alleen leefstijlen met voldoende waarnemingen zijn opgenomen in de grafiek. Wanneer resultaten indicatief zijn wordt dat aangegeven op de slide.
- Rechts naast de grafiek kan het voorkomen dat er percentages getoond worden. Dit zijn de zogeheten 'top-2' percentages. Een 'top-2' percentage bestaat uit een optelling van de twee uiterste antwoorden (bijvoorbeeld "helemaal eens" en "eens"). Boven de percentages staat aangegeven om welke optelling het gaat.

Leeswijzer 2/2, beschrijving van subgroepen

In de rapportage worden verschillen tussen subgroepen beschreven. Om de betrouwbaarheid te garanderen hebben de beschreven subgroepen in de basis minimaal 30 waarnemingen (n=30). Hieronder volgt een weergave van de definitie, het aandeel van de totale steekproef en de ongewogen grootte van verschillende groepen die beschreven worden in het rapport.

Categorie	Definitie (indien nodig)	Percentage (gewogen)	Aantal (ongewogen)
Man		50%	475
Vrouw		50%	1.077
Jongeren tussen de 16-21 jaar		60%	743
Jongeren tussen de 22-25 jaar		40%	809
Theoretisch opgeleiden	HBO of Universiteit	24%	640
Middelbaar opgeleiden	MBO 2,3 of 4, HAVO, VWO, HBS, MMS	42%	553
Praktisch opgeleiden	Geen, basisonderwijs, LBO, VMBO, MBO 1	34%	359
Wonen in een studentenhuus		8%	131
Studerende jongeren	Op MBO, HBO of Universiteit	43%	661
Middelbare scholieren		8%	95
Sterk stedelijk wonen	Minimaal 1.500 huizen per km ²	58%	899
Matig stedelijk wonen	500 tot 1.500 adressen per km ²	35%	531
Wonen in een overstromingsrisicogebied	Ja, mijn woning loopt gevaar als de dijken/duinen het begeven	33%	526
Niet wonen in een overstromingsrisicogebied	Nee, mijn woning loopt geen gevaar als de dijken/duinen het begeven	44%	647
Zorgen maken over het klimaat	Maakt zich enigszins of veel zorgen over het veranderende klimaat	61%	1.025
Geen zorgen maken over het klimaat	Maakt zich weinig tot geen zorgen over het veranderende klimaat	37%	496

Belangrijkste bevindingen

Belangrijkste bevindingen

Als het gaat over adaptatie zijn jongeren vaak reactief en de kennis erover is beperkt. Zo geeft de meerderheid van de jongeren aan dat ze pas in actie zullen komen wanneer de consequenties van het veranderende klimaat merkbaar zijn, of wanneer de overheid ze ertoe zet. In de open antwoorden geven jongeren daarnaast vaak aan niet te weten wat bepaalde maatregelen betekenen. De wijze waarop maatregelen uitgelegd en/of geframed worden is hierdoor van grote invloed op het oordeel dat ze erover hebben. Zo zijn ze bijvoorbeeld tegen water opslaan in het IJsselmeer omdat er bijstond dat er daardoor mogelijk overstromingsrisico's zijn. Mede hierdoor is het belangrijk om deze kennis over te brengen en er positief en activerend over te communiceren.

Langetermijnoplossingen zijn gewenst, jongeren geven aan liever voor een paar onderwerpen meer te doen dan voor alles een beetje. De reden waarom ze bepaalde maatregelen belangrijk vinden is vaak omdat ze een voorkeur hebben voor maatregelen die toekomstige problemen voorkomen in plaats van alleen genezen. Voorbeelden hiervan zijn de omgang met ziektes en een klimaatbestendige infrastructuur. In beide gevallen geven jongeren hier de voorkeur aan maatregelen die duurzaam zijn en nadelige toekomstige gevolgen voorkomen. In het verlengde daarvan geven jongeren ook vaak de voorkeur aan grootschalige maatregelen ten opzichte van kleine.

Jongeren proberen risico's en moeilijke keuzes uit de weg te gaan en kiezen bijvoorbeeld liever voor innovatie. Als jongeren maatregelen als te risicovol zien, zullen ze hier niet snel de voorkeur aan geven. Ondanks dat het een langetermijnoplossing kan zijn. Alternatieven, zoals innovatieve maatregelen, worden sneller gekozen. Ook in de voorgelegde stellingen is duidelijk zichtbaar dat jongeren mogelijke risico's zo veel mogelijk uit de weg proberen te gaan. Zo mag er volgens jongeren niet gebouwd worden in overstromingsrisicogebieden, ondanks het belang dat ze hechten aan de woningnood. Daarnaast blijkt uit het prioriteren van de uitdagingen van de NAS dat jongeren het lastig vinden om écht prioriteiten te stellen. Ze gaan maatregelen uit de weg waar moeilijke keuzes gemaakt moeten worden (zoals bijvoorbeeld bepalen wie hoeveel water mag gebruiken en/of groen in plaats van woonruimte).

Belangrijkste bevindingen

Er is vertrouwen onder jongeren in zowel de omgang met water als een stabiele infrastructuur. Jongeren vinden dat we vooral moeten behouden wat we al (goed) doen bij onderwerpen zoals wateroverlast en de stabiliteit van de infrastructuur. Ze vinden het vanzelfsprekend dat dijken en waterkeringen goed onderhouden worden, dat er altijd stroom is en de wegen goed onderhouden worden. Dit kan een mogelijk risico zijn.

Jongeren zijn veelal vóór vergroening en duurzaamheid, maar liever niet ten koste van ruimte (voor woningen, parkeerplaatsen etc.). Ze leggen de nadruk meer op het behouden en beschermen van de huidige natuur(gebieden) en als het weinig kost willen ze dit best uitbreiden. Ook hebben maatregelen die over vergroening en duurzaamheid gaan, vaak de voorkeur voor jongeren. Echter niet wanneer daarvoor in de plaats elders ruimte opgeofferd moet worden. Er is vooral weinig draagvlak voor het opofferen van ruimte voor woningbouw.

Informerende en inwoners van gedachte veranderen worden door jongeren als minder effectief gezien en zijn minder belangrijk. Jongeren zijn consequent minder vaak voorstander van maatregelen die burgers informeren en/of proberen het gedrag te veranderen. Ze zijn van mening dat men toch wel doet waar ze zin in hebben en dat dit soort maatregelen dus niet effectief zullen zijn.

Jongeren zien voor iedereen een rol bij klimaatadaptatie, maar laten de regie vooral bij de overheid. Iedereen moet volgens jongeren een rol spelen binnen klimaatadaptatie. Maar niet allemaal in gelijke mate. Jongeren houden vooral rekening met burgers die minder welvarend zijn en/of extra getroffen worden door de gevolgen van klimaatverandering. Daarnaast geven jongeren consequent aan dat de overheid het voortouw moet nemen m.b.t. adaptatie. Dit geldt voor zowel het maken van keuzes als het financieel steunen van burgers om een steentje bij te dragen. Verder geven jongeren ook aan dat ze veelal bereid zijn om te luisteren naar de overheid wanneer deze iets van hen vraagt.

De houding en het gedrag van jongeren loopt uiteen. De resultaten laten zien dat de houding sterk kan verschillen tussen leefstijlen. Dit vraagt om een aanpak op maat, die ook rekening houdt met de verschillende houdingen en behoeften van diverse leefstijlen, om burgers goed te bereiken.

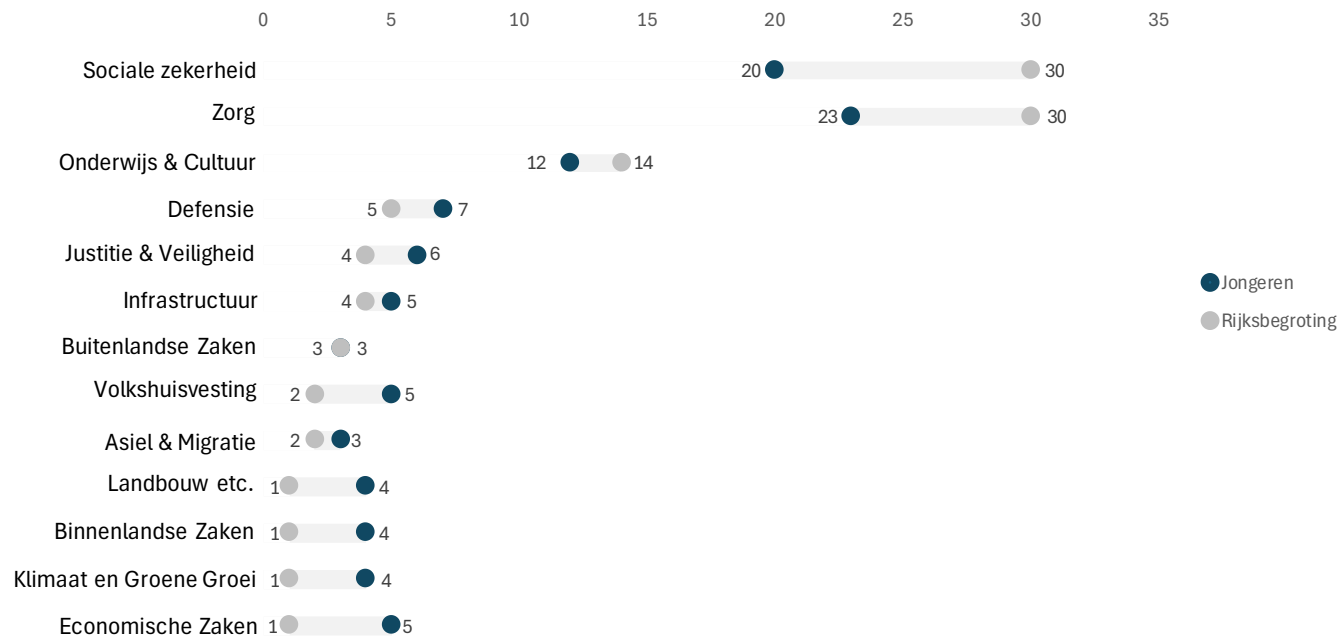

Resultaten in detail

Keuzes maken

Jongeren verdelen het beschikbare budget van de Rijksbegroting meer over alle ministeries heen ten koste van sociale zekerheid, zorg en onderwijs & cultuur

Grafiek: aantal munten (van 100 max.) die verdeeld worden door jongeren over de verschillende ministeries van de overheid vergeleken met de Rijksbegroting

[Link naar tabel](#)

Wanneer jongeren gevraagd wordt om zelf een Rijksbegroting te maken, valt op dat ze het beschikbare budget van de overheid sterker verdelen over alle ministeries dan in de oorspronkelijke Rijksbegroting het geval is. Dit gaat ten koste van de 3 posten waar nu het meeste budget naartoe zou gaan volgens de Rijksbegroting.

Relevante verschillen tussen subgroepen

- Jongeren die in een overstromingsrisicogebied wonen geven meer munten uit aan klimaat en groene groei dan jongeren die daar niet in wonen (5,01 vs. 3,81).
- Jongeren die zich zorgen maken over het klimaat geven vaker munten uit aan de Zorg, dan jongeren die zich geen zorgen maken. Toch blijft dit gemiddelde onder de Rijksbegroting (23,86 vs. 21,37).

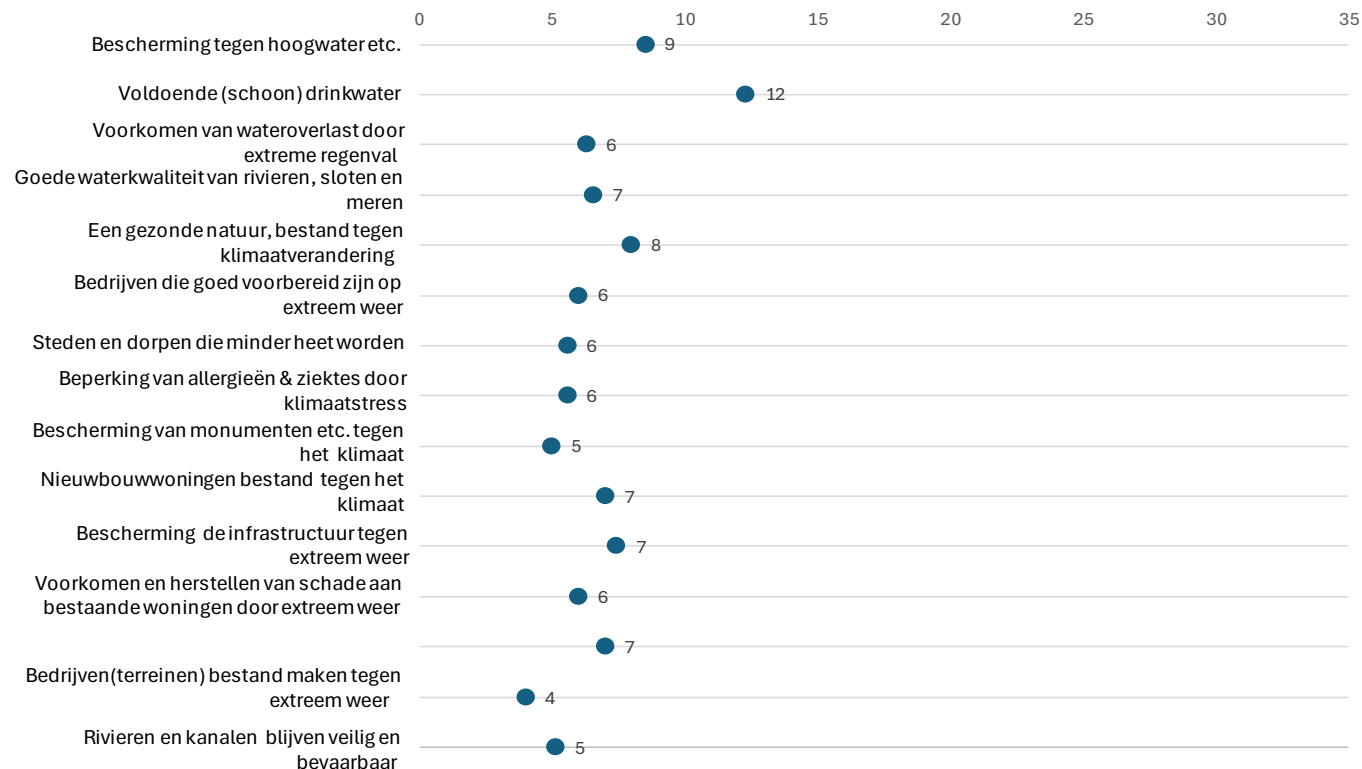
Vraag: Stel je bent de baas van Nederland en mag de Rijksbegroting maken, zou je het dan zo laten of zou je aanpassingen doen?

Basis: Alle respondenten die deze vraag beantwoord hebben, n= 724

Voldoende (schoon) drinkwater heeft licht de prioriteit volgens jongeren; verder worden alle andere thema's ongeveer even belangrijk gevonden

Grafiek: aantal munten (van 100 max.) die verdeeld worden door jongeren over de verschillende thema's van de NAS

[Link naar tabel](#)

Vraag: Als jij de baas van Nederland zou zijn, hoeveel geld zou je dan aan elke uitdaging uitgeven?

Basis: Alle respondenten, n= 1.552

Vervolgens is aan jongeren gevraagd om de 100 munten te verdelen over de 15 uitdagingen van de NAS. Dan valt op dat jongeren hun beschikbare budget vrijwel in gelijke mate verdelen over alle thema's heen. Alleen voldoende (schoon) drinkwater springt er duidelijker bovenuit en krijgt gemiddeld een hoger budget. Bedrijventerreinen bestand maken tegen extreem weer krijgt de minste prioriteit.

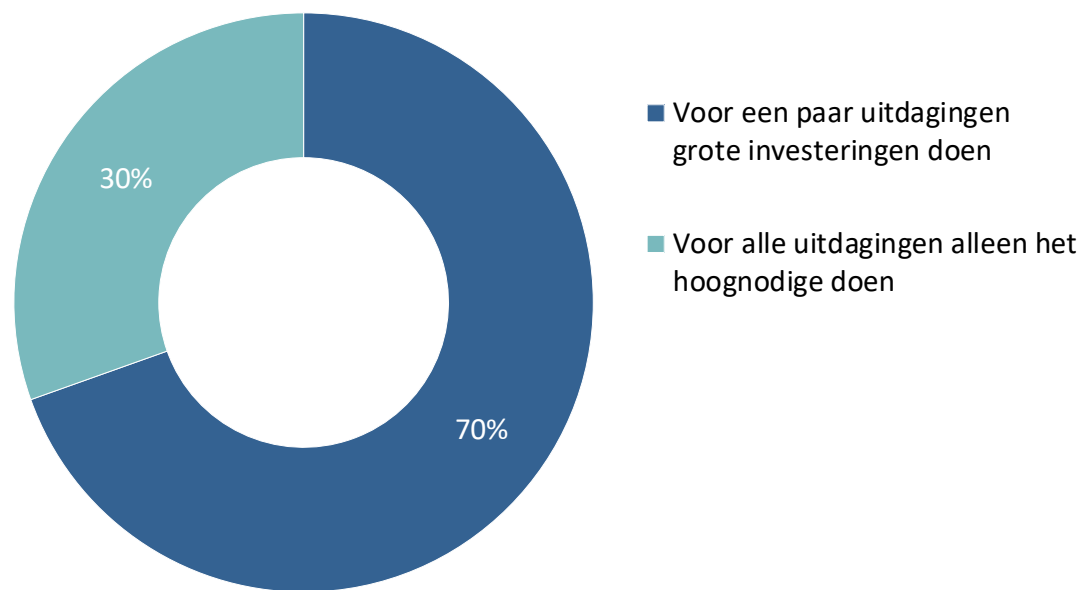
Relevante verschillen tussen subgroepen

- Bescherming tegen hoogwater krijgt gemiddeld meer munten van vrouwen (9,19) en theoretisch opgeleiden (9,47).
- Jongeren die in een studentenhuis wonen geven relatief vaker munten aan voldoende (schoon) drinkwater (15,17).

Overgrote meerderheid geeft voorkeur aan grote investeringen voor een paar uitdagingen; jongeren lijken daarmee aan de lange termijn te denken

Grafiek: voorkeur van jongeren in hoe om te gaan met investeren in uitdagingen

[Link naar tabel](#)

Bijna drie op de vier jongeren geven de voorkeur aan grondig investeren voor een paar uitdagingen, ten opzichte van voor alle uitdagingen alleen het hoognodige doen. Dit wijst erop dat jongeren wat meer aan de langere termijn denken en uitdagingen willen oplossen met grote investeringen.

Relevante verschillen tussen subgroepen

- Vooral theoretisch opgeleide jongeren geven vaker de voorkeur aan voor een paar uitdagingen grote investeringen doen (79%). Ditzelfde geldt voor studerende jongeren (75%).

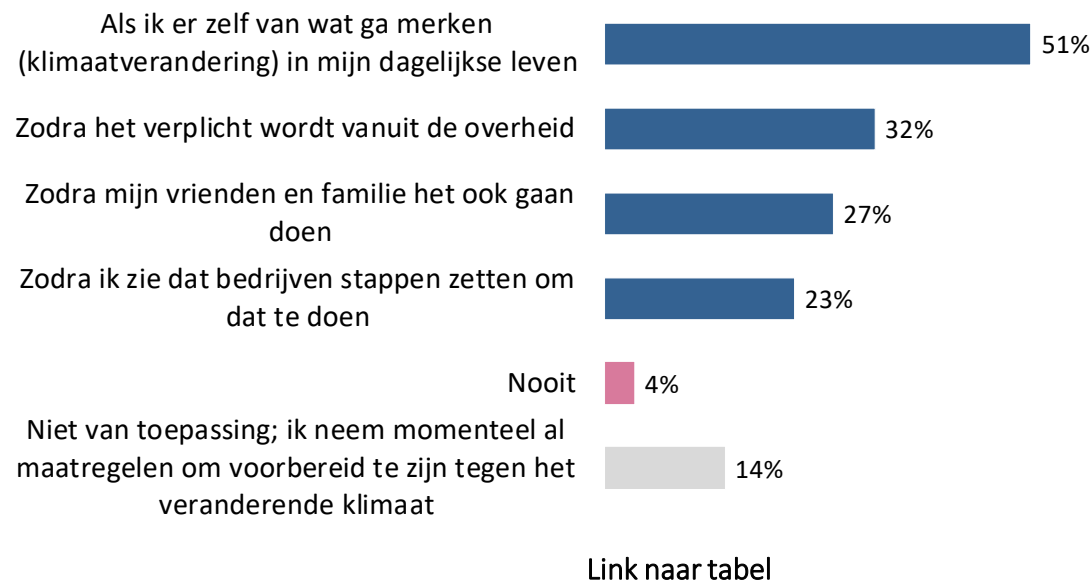
Vraag: Welke aanpak zou jouw voorkeur hebben?

Basis: Alle respondenten, n= 1.552

Helpt van jongeren bereidt zich pas voor op het klimaat wanneer ze er zelf wat van gaan merken; één op de drie geeft aan te gehoorzamen als het door de overheid verplicht wordt

Grafiek: wanneer jongeren zelf in actie zouden komen om zich voor te bereiden op het veranderende klimaat

Jongeren zijn relatief minder vatbaar om voorbereidingen te treffen als hun omgeving (vrienden of bedrijven) dit doet. Ze worden vooral tot actie aangespoord als zelf de gevolgen beginnen te voelen (51%). Ongeveer één op de zes jongeren is al goed voorbereid en treft momenteel al maatregelen.

Relevante verschillen tussen subgroepen

- Jongeren tussen de 16-21 jaar oud zeggen relatief vaker pas voorbereidingen te treffen wanneer vrienden/familie dat ook doen (29%).
- Studerende jongeren en middelbare scholieren geven vaker aan zich pas voor te bereiden wanneer de overheid dit verplicht (resp. 35% en 40%).

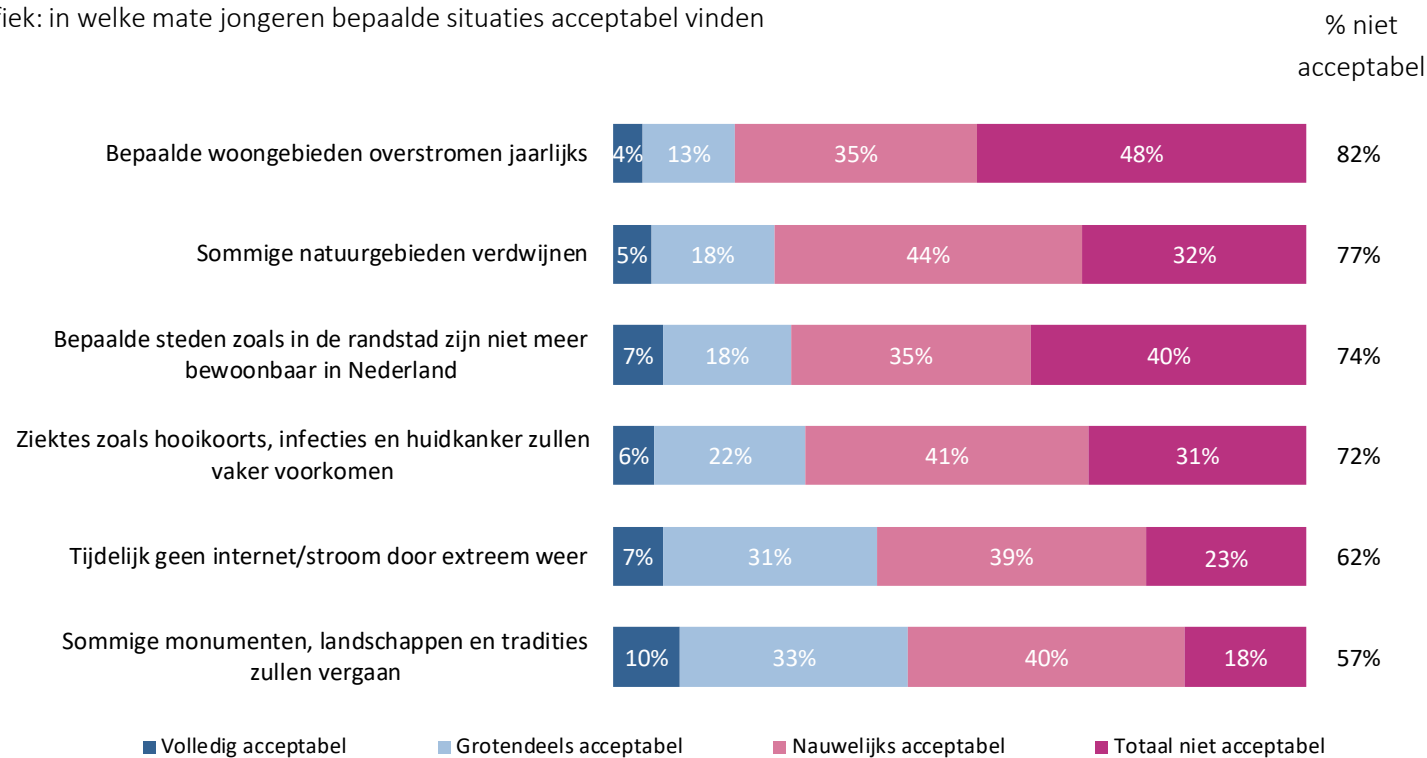
Vraag: Wanneer zou jijzelf in actie komen om maatregelen te treffen om voorbereid te zijn tegen het veranderende klimaat?

Basis: Alle respondenten, n=1.552

Veel mogelijke gevolgen van klimaatverandering zijn niet acceptabel voor jongeren, vergaan van monumenten, landschappen en tradities meest acceptabel

Grafiek: in welke mate jongeren bepaalde situaties acceptabel vinden

[Link naar tabel](#)

Vraag: Welk van de volgende situaties zijn wat jou betreft nog acceptabel?

Basis: Alle respondenten, n=1.552

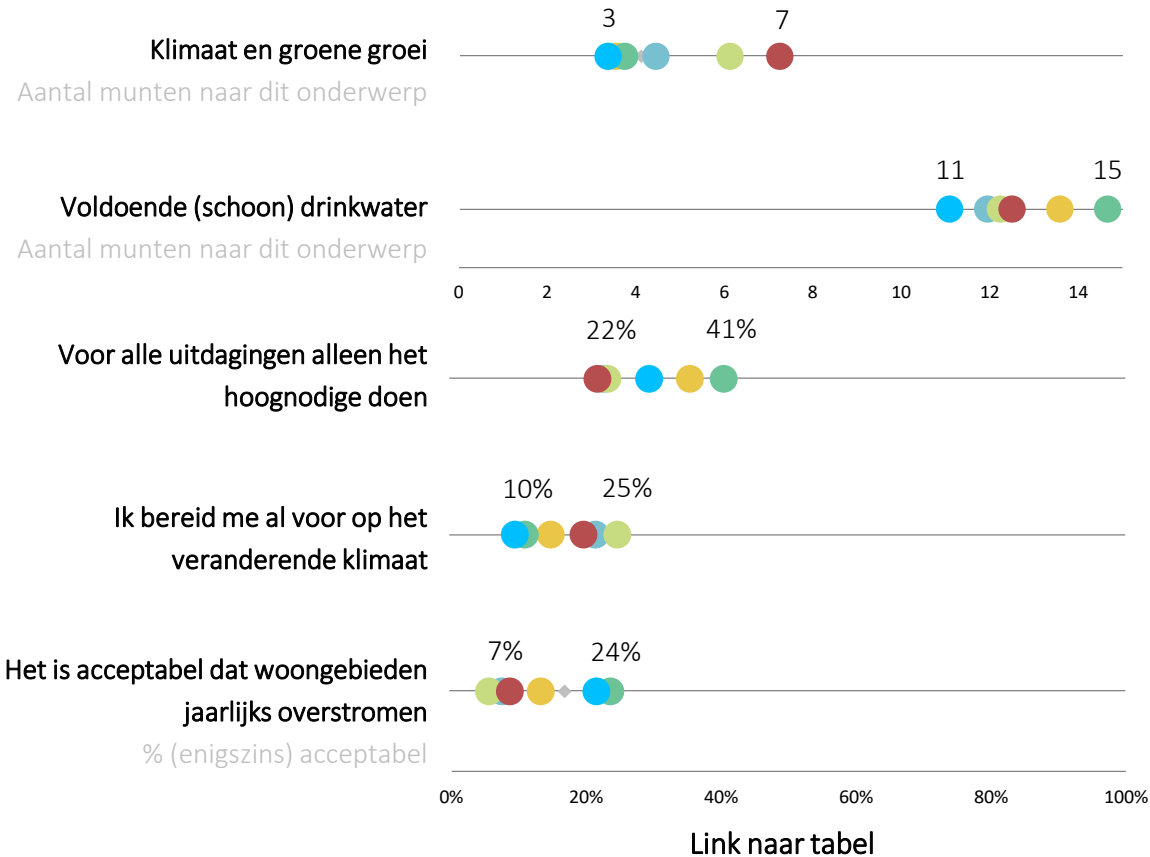
Een grote meerderheid van de jongeren vindt het opofferen van woongebieden niet acceptabel. Ook natuurgebieden worden belangrijk gevonden. In ieder geval vindt meer dan de helft deze situaties niet tot nauwelijks acceptabel.

Relevante verschillen tussen subgroepen

- Theoretisch opgeleiden vinden het overstroomden van woongebieden minder vaak acceptabel dan praktisch opgeleide jongeren (7% grotendeels acceptabel vs. 16%).

Betrokken idealisten (rood) en behulpzame betrokkenen (limoengroen) vinden het klimaat belangrijker en houden zich hier vaker mee bezig

Gekeken naar de leefstijlverschillen valt op dat het onderwerp klimaat, in algemene zin, belangrijker is voor de betrokken idealisten (rood) en de behulpzame betrokkenen (limoengroen). De leefstijlen die actief bezig zijn met het veranderende klimaat en zich al voorbereiden op de gevolgen, zijn dan ook vaker de behulpzame betrokkenen (limoengroen), de pragmatische realisten (aqua) en de betrokken idealisten (rood).

Als het specifiek gaat over voldoende (schoon) drinkwater, zien we dat de kritische conservatieven (groen) en de gematigde steuners (geel) dit belangrijker vinden. Deze leefstijlen zijn tevens de groepen die minder snel voor grote investeringen zouden gaan en eerder alleen het hoognodige zouden doen.

De berekende sceptici (blauw) en de kritische conservatieven (groen) vinden het sneller acceptabel dat woongebieden maandelijks overstroomden.

N.B.: Alle verschillen die op deze pagina benoemd worden zijn significant. Daarom wordt dit niet per resultaat aangegeven.

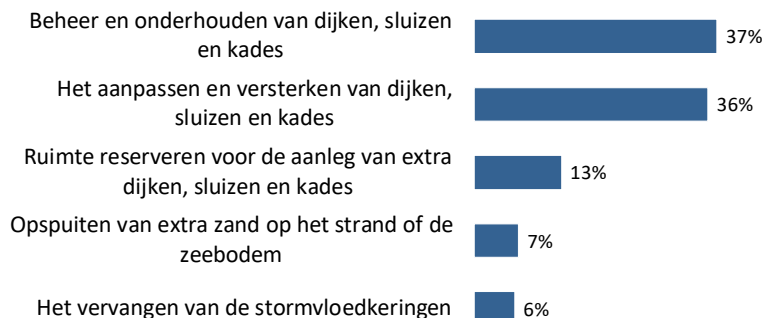
A person in a dark jacket stands on a grassy hill, looking out over a valley. In the distance, several wind turbines are visible on rolling hills under a cloudy sky. The foreground is decorated with large, colorful geometric shapes in shades of blue, teal, and yellow.

Resultaten in detail

Goede bescherming tegen hoogwater en overstromingen

In de bescherming tegen overstromingen moeten we vooral behouden wat er al is: versterken en beheren van dijken etc. is duidelijk het belangrijkste

Grafiek: welke maatregel jongeren het belangrijkste vinden

[Link naar tabel](#)

Redenen voor jongeren waarom de maatregel het belangrijkste is

Beheren/onderhouden dijken, sluisen:

1. Lange termijn en overstromingspreventie
2. Veiligheid (persoon & bezit)

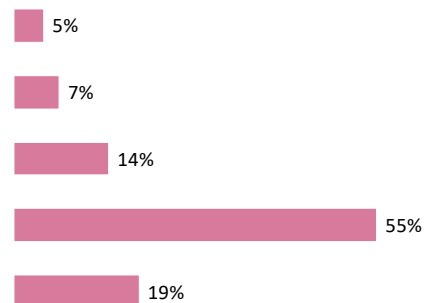
"Als ze goed zijn onderhouden zijn ze beter bestand tegen wateroverlast."

Aanpassen/versterken dijken, sluisen:

1. Lange termijn en overstromingspreventie
2. Economische en persoonlijke veiligheid

"Zo kan je zeker weten dat de dijken helpen voor het x aantal jaar en zorgt voor weinig/geen schade voor heel veel mensen."

Grafiek: welke maatregel jongeren niet zouden kiezen

[Link naar tabel](#)

Redenen voor jongeren waarom de maatregel niet gekozen wordt

Opspuiten van extra zand:

1. Weinig effect/belang
2. Onbekendheid met de maatregel

"Zand spoelt weer weg door de zee, dus je hebt er niet super veel aan en aan de andere maatregelen wel."

Het opspuiten van zand is de maatregel die jongeren verreweg het minst snel zouden kiezen als het gaat over de bescherming tegen hoog water. Uit de open antwoorden blijkt dat jongeren hier heel weinig over weten en dat ze er daarom maar vanuit gaan dat het weinig effect heeft.

De langetermijnvoordelen van het versterken en beheren van sluisen, kades en dijken zorgt ervoor dat deze maatregelen veel vaker belangrijk worden gevonden.

Relevante verschillen tussen subgroepen

- Mannen vinden de maatregel zand opspuiten vaker belangrijk dan vrouwen (11% vs. 2%).

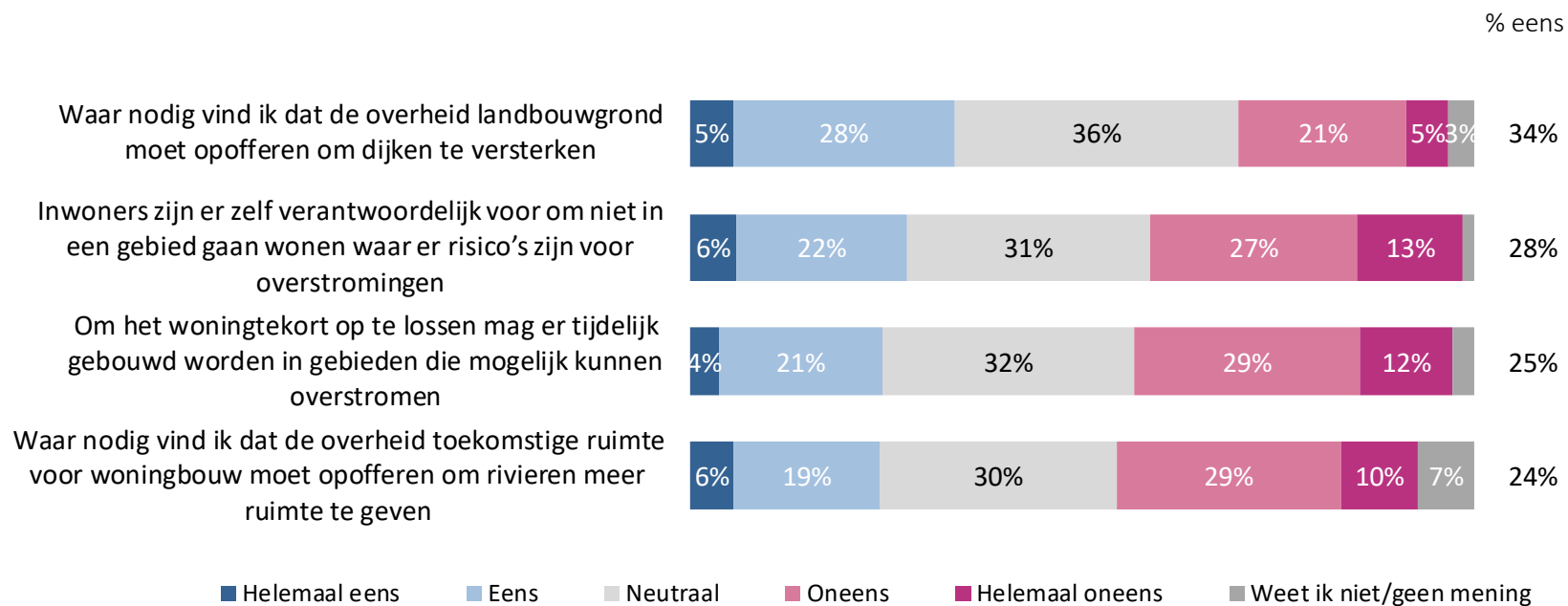
Vraag: Welke van de onderstaande maatregelen vind je het meest belangrijk? | En welke van de onderstaande maatregelen zou je niet kiezen?

Basis: n = 204

Weinig draagvlak voor het opofferen van landbouwgrond en ruimte voor woningen

Grafiek: houding van jongeren ten aanzien van dilemma's over goede bescherming tegen hoogwater en overstromingen

[Link naar tabel](#)

Vraag: In hoeverre ben je het eens of oneens met de onderstaande stellingen?

Basis: n= 204

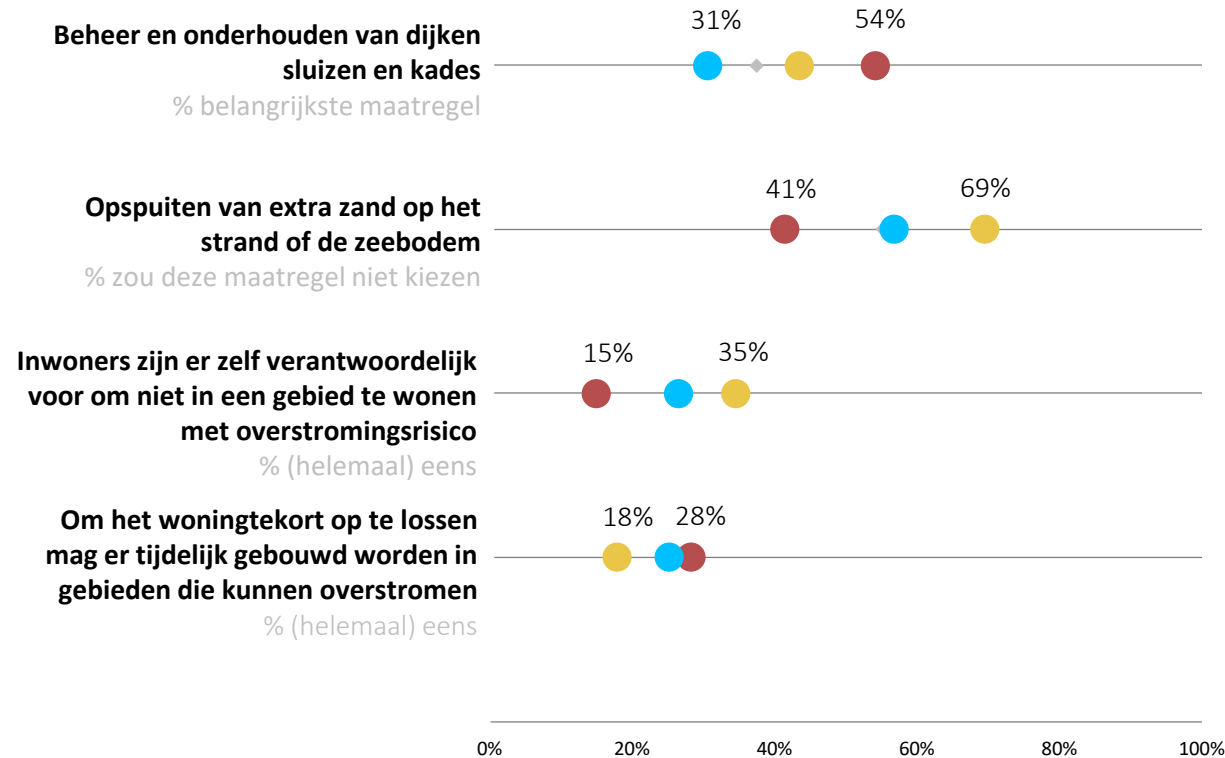
Jongeren zijn veelal verdeeld over de voorgelegde dilemma's die gaan over een goede bescherming tegen hoogwater. Zo geeft bijvoorbeeld een derde aan dat landbouwgrond opgeofferd mag worden om dijken te versterken. Terwijl ruim een kwart dit juist geen goed idee vindt. Ondanks dat de woningcrisis een belangrijk onderwerp is voor jongeren is maar een kwart het eens dat er tijdelijk gebouwd mag worden in gebieden die mogelijk kunnen overstromen. Jongeren lijken daarmee risicomijdend.

Relevante verschillen tussen subgroepen

- Vooral vrouwen zijn het wat vaker dan mannen oneens met de stelling dat er tijdelijk gebouwd mag worden in risicogebieden (48% vs. 34% oneens).

Gematigde steuners (geel) zijn minder enthousiast over het opspuiten van zand en hechten meer waarde aan eigen verantwoordelijkheid

[Link naar tabel](#)

Het beheer en onderhoud van dijken, sluisen en kades wordt vooral belangrijk gevonden door betrokken idealisten (rood), zeker als dat vergeleken wordt met de berekende sceptici (blauw).

Als het gaat om het opspuiten van zand zijn gematigde steuners (geel) daar het minst fan van. Daarnaast hangen zij zwaarder aan eigen verantwoordelijkheid. Vergeleken met de andere leefstijlen vinden gematigde steuners (geel) vaker dat inwoners zelf verantwoordelijk zijn om niet in overstromingsrisicogebied te gaan wonen.

**Let op: lage N (<30), resultaten van dit leefstijlsegment (rood) zijn indicatief*

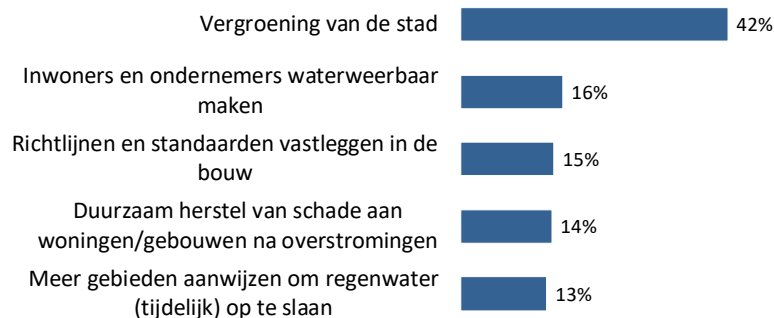

Resultaten in detail

Veerkracht bij wateroverlast door regen

Vergroening van de stad verreweg de meest populaire maatregel; verdeeldheid over welke maatregel jongeren niet zouden kiezen

Grafiek: welke maatregel jongeren het belangrijkste vinden

[Link naar tabel](#)

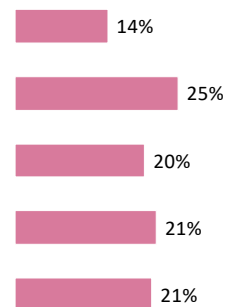
Redenen voor jongeren waarom de maatregel het belangrijkste is

Vergroening van de stad

1. CO2-reductie en klimaat
2. Biodiversiteit en natuurbehoud
3. Gezondheid en leefbaarheid

"Het is niet alleen goed voor de regen maar ook goed voor het milieu & verminderen van CO2."

Grafiek: welke maatregel jongeren niet zouden kiezen

[Link naar tabel](#)

Redenen voor jongeren waarom de maatregel niet gekozen wordt

Inwoners/ondernemers waterweerbaar

1. Algemeen negatief of weinig effect
2. Eigen verantwoordelijkheid

"Ik denk niet dat dit veel effect heeft, mensen die het willen kunnen zelf informeren naar hoe ze met wateroverlast om kunnen gaan"

Jongeren geven aan het vooral belangrijk te vinden dat de stad groener wordt als maatregel tegen wateroverlast door regen. In de open antwoorden leggen ze vooral de nadruk op de impact die het heeft op het klimaat in plaats van de omgang met het veranderende klimaat. Toch worden (in iets mindere mate) ook de voordelen voor biodiversiteit en leefbaarheid genoemd.

Gedrag veranderen of inwoners informeren wordt minder belangrijk gevonden door jongeren. Ze denken dat het weinig effect zal hebben en leggen hier de nadruk op eigen verantwoordelijkheid.

Relevante verschillen tussen subgroepen

- Theoretisch opgeleide jongeren zouden inwoners waterweerbaar maken vaker niet kiezen dan praktisch opgeleide jongeren (35% vs. 15%).

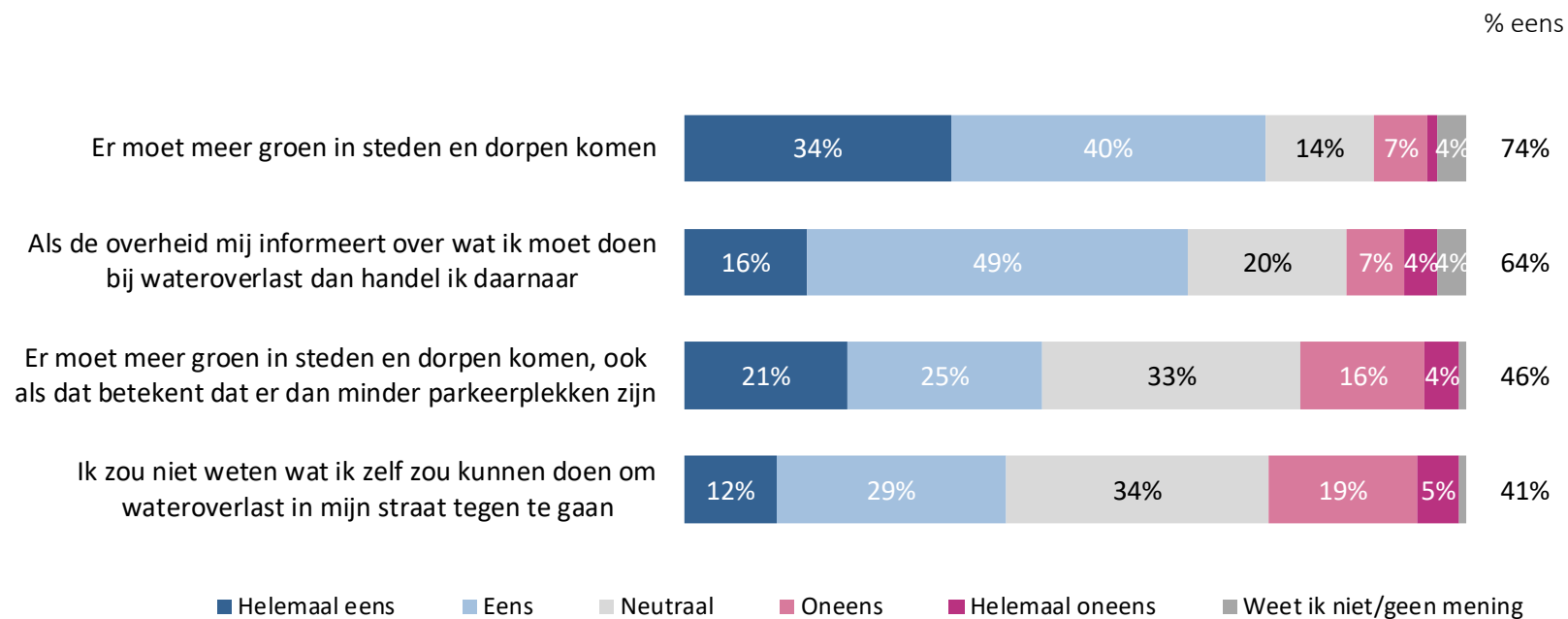
Vraag: Welke van de onderstaande maatregelen vind je het meest belangrijk? | En welke van de onderstaande maatregelen zou je niet kiezen?

Basis: n = 208

Draagvlak voor het vergroenen van de stad daalt aanzienlijk wanneer parkeerplaatsen moeten worden opgeofferd

Grafiek: houding van jongeren ten aanzien van dilemma's over veerkracht bij wateroverlast door regen

[Link naar tabel](#)

Vraag: In hoeverre ben je het eens of oneens met de onderstaande stellingen?

Basis: n = 208

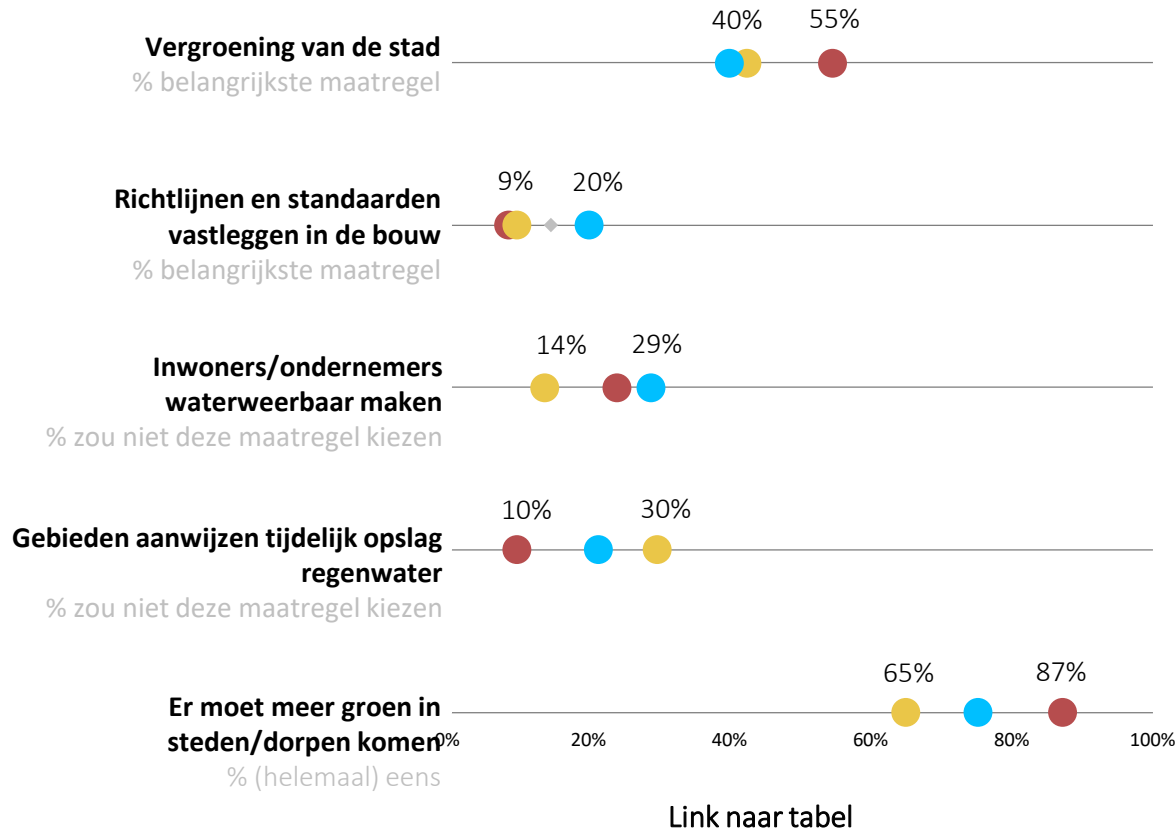
Bijna twee op de drie jongeren zeggen te handelen naar wat de overheid adviseert om te doen bij wateroverlast. Twee op de vijf jongeren weten niet wat ze zelf zouden kunnen doen om wateroverlast lokaal tegen te kunnen gaan.

Relevante verschillen tussen subgroepen

- Vrouwen zijn het vaker helemaal eens met dat er meer groen in steden en dorpen moet komen dan mannen (42% vs. 25% eens).
- Voor de stelling dat er meer groen moet komen, ten koste van parkeerplaatsen, zijn vrouwen het ook vaker eens dan mannen ((helemaal) eens: 58% vs. 30%).

Betrokken idealisten (rood) vinden vergroening van de stad of dorp belangrijker

De betrokken idealisten (rood) vinden het vergroenen van de stad vaker de belangrijkste maatregel om te nemen. Daarnaast vinden zij vaker dan de gematigde steuners (geel) dat er meer groen in steden en dorpen moet komen, dit verschil is significant.

Waar betrokken idealisten (rood) vooral aan vergroening denken, vinden berekende sceptici (blauw) het belangrijker om richtlijnen en standaarden in de bouw vast te leggen.

Van gebieden aanwijzen om tijdelijk regenwater op te slaan worden gematigde steuners (geel) het minst enthousiast. Zij zouden deze maatregel significant vaker niet kiezen dan de betrokken idealisten (rood).

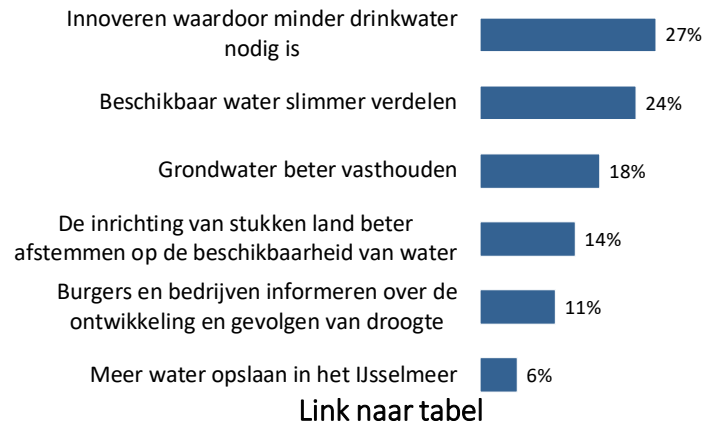
A person in a dark jacket stands on a grassy hill, looking out over a vast valley. In the distance, several wind turbines are visible against a backdrop of rolling hills and a cloudy sky. The scene is bathed in soft, natural light.

Resultaten in detail

Zorgen voor voldoende zoetwater (o.a. drinkwater)

Jongeren zijn wederom minder enthousiast over het informeren van burgers; ze leggen vooral belang bij innovatie en kiezen minder snel voor risicovolle maatregelen

Grafiek: welke maatregel jongeren het belangrijkste vinden

Redenen voor jongeren waarom de maatregel het belangrijkste is

Innoveren voor minder waterverbruik

1. Efficiënter gebruik van water(bronnen).

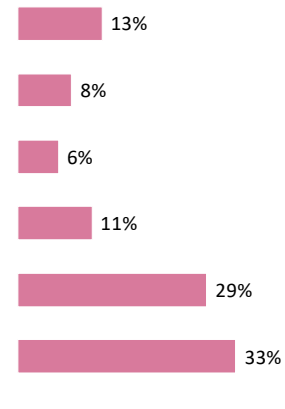
“Ik vind dat je geen drinkwater in de wc hoeft te hebben om door te spoelen. Dan kan je net zo goed ondrinkbaar water gebruiken in de wc.”

Beschikbaar water slimmer verdelen

1. Risicomijdend
2. Efficiënter gebruik van beschikbaar water

“Dat is een minder grote ingreep maar kan wel helpen.”

Grafiek: welke maatregel jongeren niet zouden kiezen

Redenen voor jongeren waarom de maatregel niet gekozen wordt

Meer water in IJsselmeer opslaan

1. Risico op overstroming/onveilig
2. Financiële kosten van maatregel

“Bij deze maatregel wordt verteld dat het erg duur is en voor wateroverlast kan zorgen, dit lijkt me in eerste instantie dus niet de beste maatregel.”

Burgers/bedrijven informeren

1. Weinig effect
2. Burger minder verantwoordelijk

Ik denk dat de burger een minder groot aandeel heeft in deze kwestie dan grote coöperaties en het daarom oneerlijk is om de burger grotendeels verantwoordelijk te stellen.”

Innoveren en water slimmer verdelen worden als meest belangrijke maatregelen gezien. In de open antwoorden wordt vooral het verspillen van schoon water genoemd (zoals drinkwater in de wc). Ook zeggen jongeren dat ze de voorkeur hebben voor minder ingrijpende maatregelen. Water opslaan in het IJsselmeer wordt als een te risicovolle en dure maatregel gezien waardoor deze niet gekozen wordt. Ook het informeren van inwoners wordt niet vaak gekozen. Wederom zien we hier argumenten zoals eigen verantwoordelijkheid en een beperkte effectiviteit terugkomen.

Relevante verschillen tussen subgroepen

- Jongeren die zich zorgen maken over het klimaat vinden het vaker belangrijk om het beschikbare water slimmer te verdelen dan jongeren die zich hier geen zorgen over maken (31% vs. 14%).

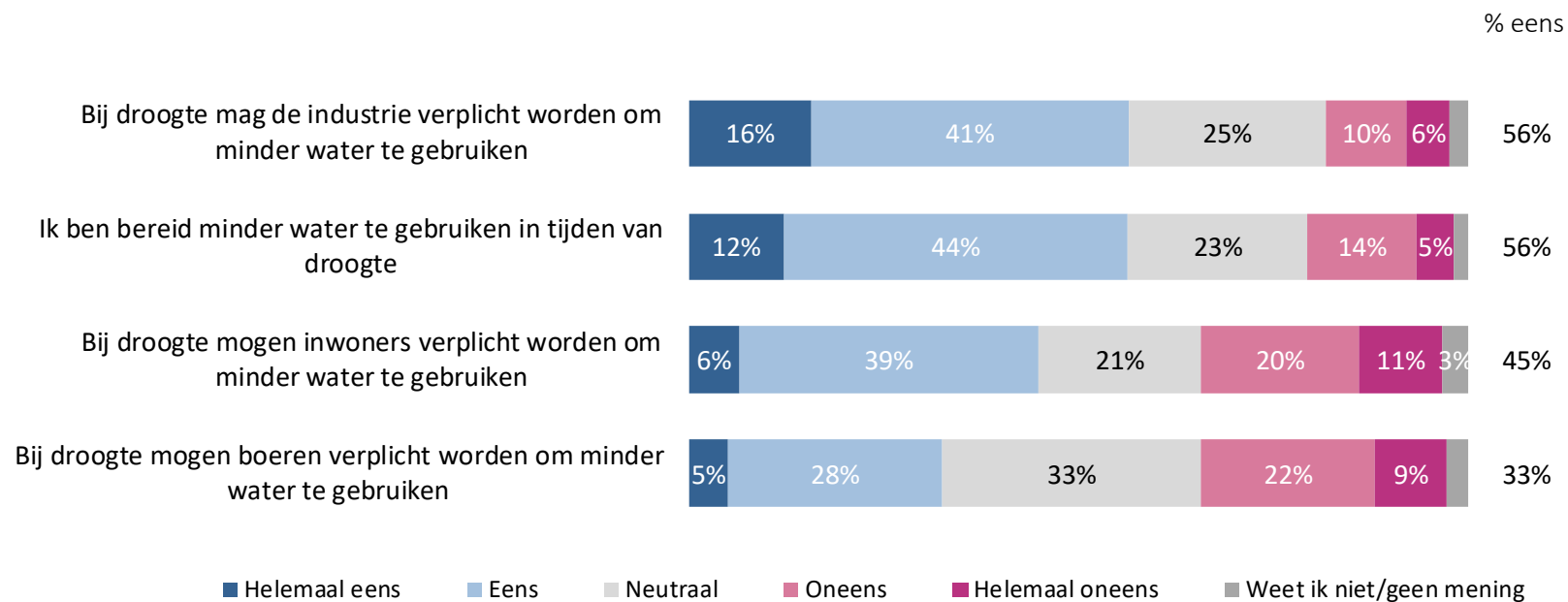
Vraag: Welke van de onderstaande maatregelen vind je het meest belangrijk? | En welke van de onderstaande maatregelen zou je niet kiezen?

Basis: n=203

Helft van jongeren bereid minder water te gebruiken bij droogte, weinig draagvlak voor het beperken van watergebruik door boeren

Grafiek: houding van jongeren ten aanzien van dilemma's over zorgen voor voldoende zoetwater

[Link naar tabel](#)

Voor het verplichten van boeren om minder water te gebruiken bij droogte is weinig draagvlak, slechts één op de drie jongeren is het hier mee eens. Vooral de industrie (en in mindere mate de inwoners zelf) mag verplicht worden om minder water te gebruiken bij droogte.

Relevante verschillen tussen subgroepen

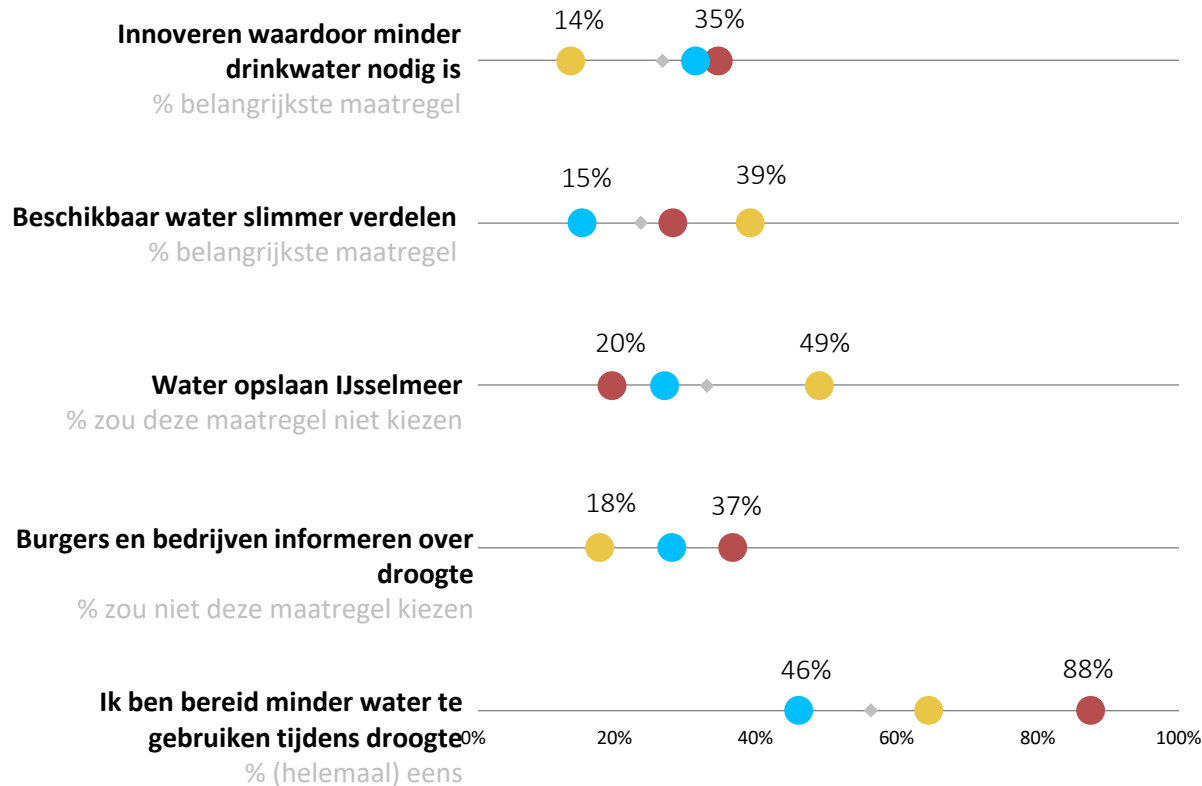
- Jongeren die zich zorgen maken over het klimaat, geven vaker aan dat ze bereid zijn minder water te gebruiken in tijden van droogte dan jongeren die dat niet doen (68% vs. 43% eens).
- Dit geldt ook voor jongeren die in gebieden wonen met een overstromingsrisico (72% eens).

Vraag: In hoeverre ben je het eens of oneens met de onderstaande stellingen?

Basis: n=203

Gematigde steuners (geel) zijn het minst enthousiast over water opslaan in het IJsselmeer, de betrokken idealisten (rood) zijn het meest bereid om minder water te gebruiken

[Link naar tabel](#)

Als het gaat over het zorgen voor voldoende zoetwater, zouden gematigde steuners (geel) als eerste kiezen voor het beschikbare water slimmer verdelen. Zij vinden dit significant vaker de belangrijkste maatregel dan berekende sceptici (blauw). De andere twee leefstijlen (berekende sceptici en betrokken idealisten) zouden eerder innoveren waardoor minder water nodig is.

Waar de gematigde steuners (geel) significant vaker niet voor zouden kiezen, is water opslaan in het IJsselmeer. Betrokken idealisten (rood) zijn juist minder enthousiast over het informeren van bedrijven en burgers.

De betrokken idealisten (rood) zijn het meest bereid om hun gedrag aan te passen. Zij zijn significant vaker bereid om minder water te gebruiken dan berekende sceptici (blauw) in het geval van droogte.

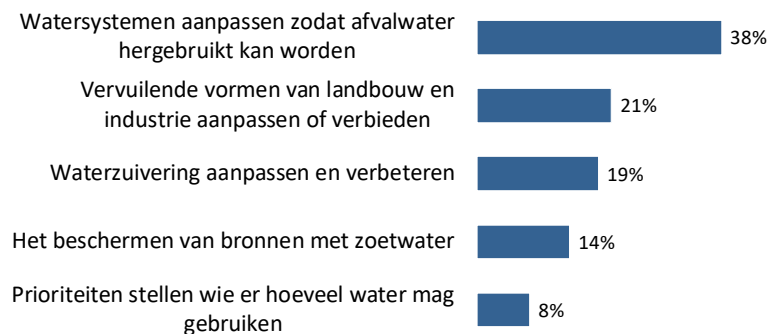
A person in a dark jacket stands on a grassy hill, looking out over a vast valley. In the distance, several wind turbines are visible on rolling hills under a cloudy sky. The scene is hazy and atmospheric.

Resultaten in detail

Voldoende gezond en schoon water

Jongeren willen zo lang mogelijk wegblijven van prioriteren wie er hoeveel water mag gebruiken, hergebruiken van afvalwater krijgt de voorkeur

Grafiek: welke maatregel jongeren het belangrijkste vinden

[Link naar tabel](#)

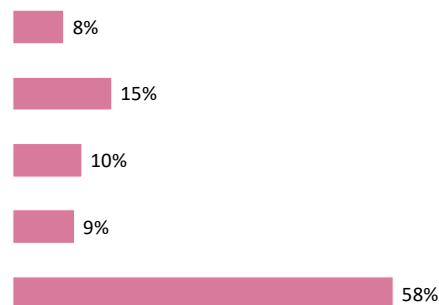
Redenen voor jongeren waarom de maatregel het belangrijkste is

Hergebruik afvalwater

1. Efficiënt gebruik / minder verspilling
2. Niet het belangrijkste, maar helpt wel

"Omdat je zo recycled en niet steeds nieuw water gebruikt."

Grafiek: welke maatregel jongeren niet zouden kiezen

[Link naar tabel](#)

Redenen voor jongeren waarom de maatregel niet gekozen wordt

Prioriteer wie, hoeveel water gebruikt

1. Oneerlijk, iedereen recht op water
2. Lastig uit te voeren
3. Beperkt vrijheid te veel

"Dit kijkt mij een slechte regel en een beetje te indringend in iemands leven, je kunt advies geven maar moet geen dictator gaan spelen."

Het hergebruiken van afvalwater is de belangrijkste maatregel voor jongeren. In de open antwoorden leggen ze de nadruk op efficiëntie en het tegengaan van verspilling. Tegelijkertijd wordt ook erkend dat deze maatregel niet de meeste impact zal hebben. Verreweg de minst populaire maatregel is prioriteiten stellen over wie er hoeveel water mag gebruiken. Deze maatregel wordt als te drastisch ervaren. Jongeren vinden het oneerlijk en vrijheidsbeperkend. Ook zetten jongeren vraagtekens bij de uitvoerbaarheid van de maatregel

Relevante verschillen tussen subgroepen

- Theoretisch opgeleide jongeren vinden vaker dat de maatregel 'vervuilende vormen van landbouw/industrie verbieden of aanpassen' belangrijk is dan praktisch opgeleide jongeren (34% vs. 17%).

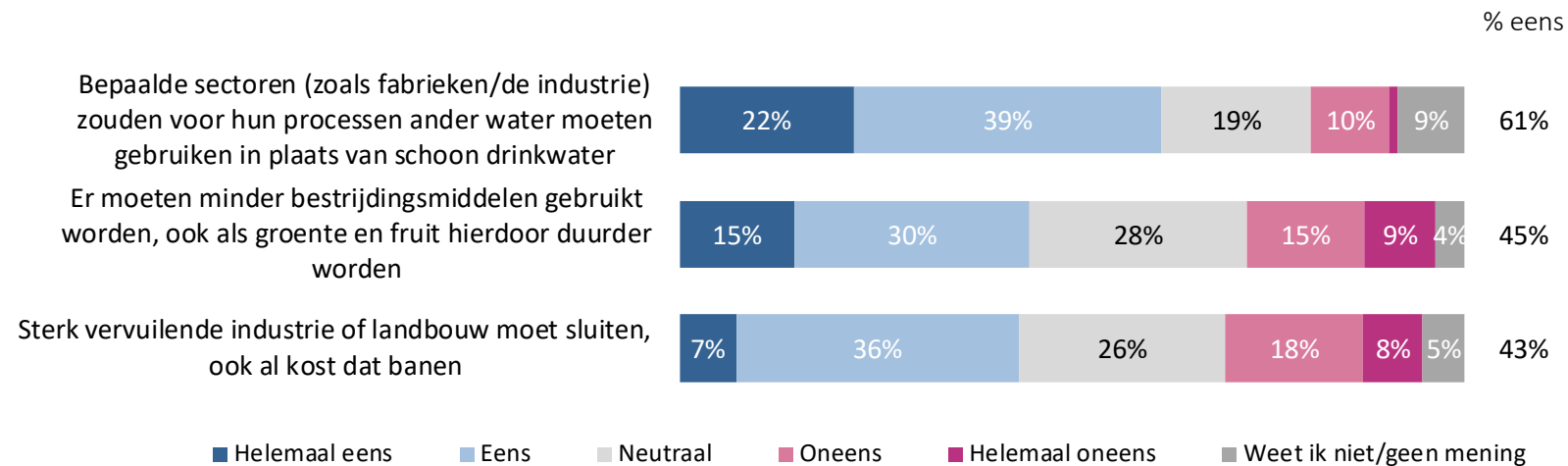
Vraag: Welke van de onderstaande maatregelen vind je het meest belangrijk? | En welke van de onderstaande maatregelen zou je niet kiezen?

Basis: n=203

Wederom zijn veel jongeren voor het hergebruiken van afvalwater, ruim vier op de tien jongeren steunen het sluiten van vervuilende industrie

Grafiek: houding van jongeren ten aanzien van dilemma's over gezond en schoon water bestand tegen klimaatverandering

[Link naar tabel](#)

Ook hier is te zien dat het hergebruiken van afvalwater op veel draagvlak kan rekenen onder jongeren. Ook is ongeveer de helft van de jongeren voor zowel het minderen in bestrijdingsmiddelen als sterk vervuilende industrie en landbouw sluiten.

Relevante verschillen tussen subgroepen

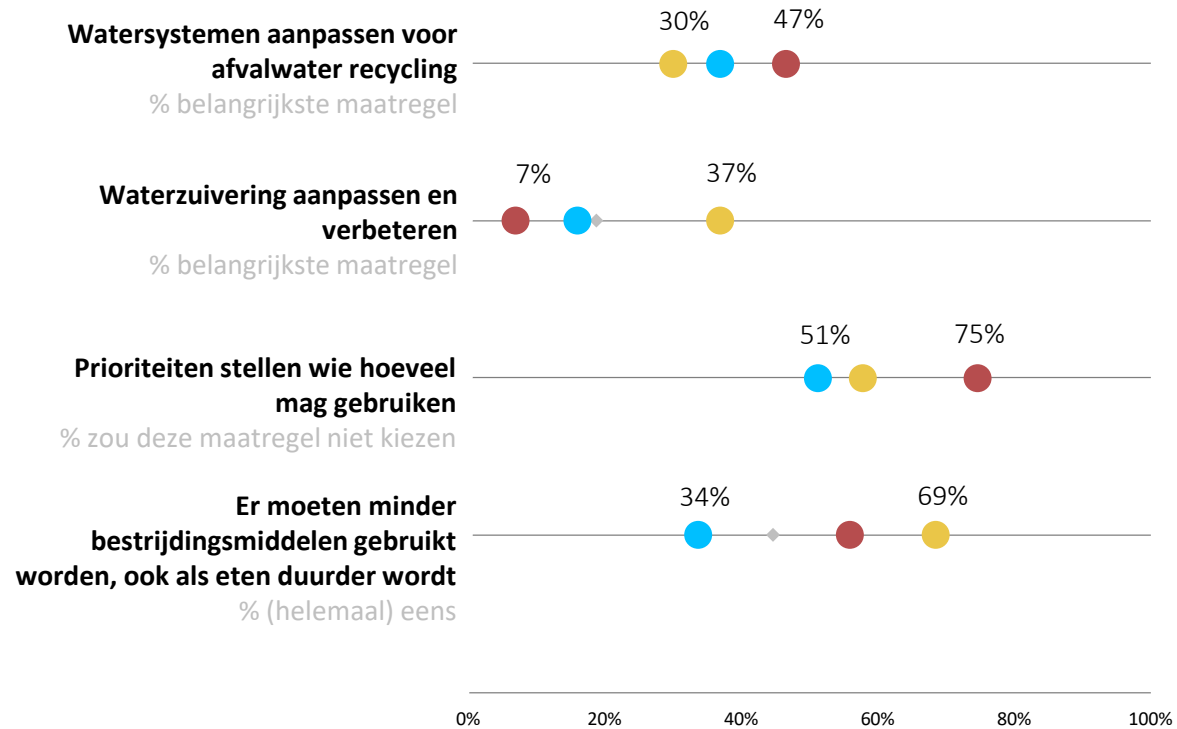
- Vooral vrouwen zijn het vaker (helemaal) eens met de stelling dat er minder bestrijdingsmiddelen gebruikt moeten worden (52% eens).

Vraag: In hoeverre ben je het eens of oneens met de onderstaande stellingen?

Basis: n=203

Betrokken idealisten (rood) geven de voorkeur aan het aanpassen van watersystemen en zouden juist minder snel kiezen voor het stellen van prioriteiten voor het gebruik van water

[Link naar tabel](#)

Betrokken idealisten (rood) vinden het aanpassen van watersystemen zodat afvalwater hergebruikt kan worden de belangrijkste maatregel. Dit terwijl gematigde steuners (geel) juist significant vaker de voorkeur geven aan het aanpassen en verbeteren van de huidige waterzuivering.

Gematigde steuners (geel) zijn ook significant vaker dan berekende sceptici (blauw) voor het beperken van het gebruik van bestrijdingsmiddelen, ook als dat betekent dat het eten en drinken hierdoor duurder wordt.

Over prioriteiten stellen wie er hoeveel water mag gebruiken zijn vooral betrokken idealisten (rood) significant minder vaak enthousiast.

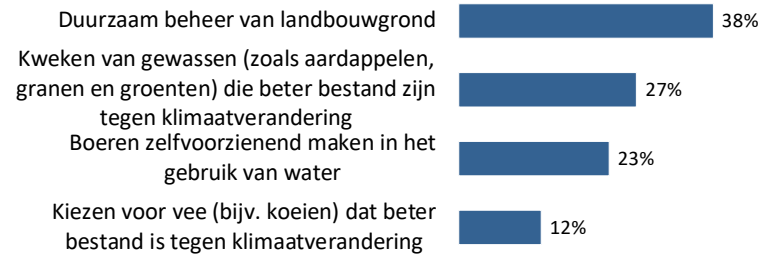

Resultaten in detail

Land- en tuinbouw weerbaar maken tegen klimaatverandering

Jongeren hechten vooral belang aan een duurzaam beheer van landbouwgrond, minder zien ze in klimaatbestendig vee of boeren zelfvoorzienend maken in het gebruik van water

Grafiek: welke maatregel jongeren het belangrijkste vinden

[Link naar tabel](#)

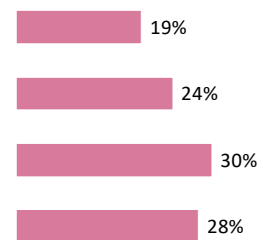
Redenen voor jongeren waarom de maatregel het belangrijkste is

Duurzaam beheer landbouwgrond

1. Praktische haalbaarheid en milieu
2. Toekomstbestendigheid
3. Belang van voedselproductie

"Als je duurzaam omgaat met de landbouwgrond kan je daarna makkelijker over gaan naar andere maatregelen."

Grafiek: welke maatregel jongeren niet zouden kiezen

[Link naar tabel](#)

Redenen voor jongeren waarom de maatregel niet gekozen wordt

Boeren zelfvoorzienend maken (m.b.t. water)	Klimaatbestendig vee
1. Onzekerheid over uitvoering/impact	1. Laagste prioriteit

"Ik zie niet in hoe ze op grote schaal water gaan opvangen."

"Ik vind het allemaal belangrijk maar dit interesseert mij het minst."

Wederom laten jongeren zien dat ze maatregelen die praktisch haalbaar lijken en voor de langere termijn zijn belangrijk vinden. Het duurzame beheer van landbouwgrond is hier een voorbeeld van die ook inspeelt op de focus van jongeren op het belang van de voedselproductie. Boeren zelfvoorzienend maken in het gebruik van water is minder populair door de onzekerheid over de uitvoering en de twijfels over de effectiviteit ervan. Klimaatbestendig vee vinden jongeren niet een slecht idee, maar dit is simpelweg het minst interessant.

Relevante verschillen tussen subgroepen

- Jongeren van 16-21 jaar oud zouden vaker niet kiezen voor 'boeren zelfvoorzienend maken' dan oudere jongeren (34% vs. 21%).

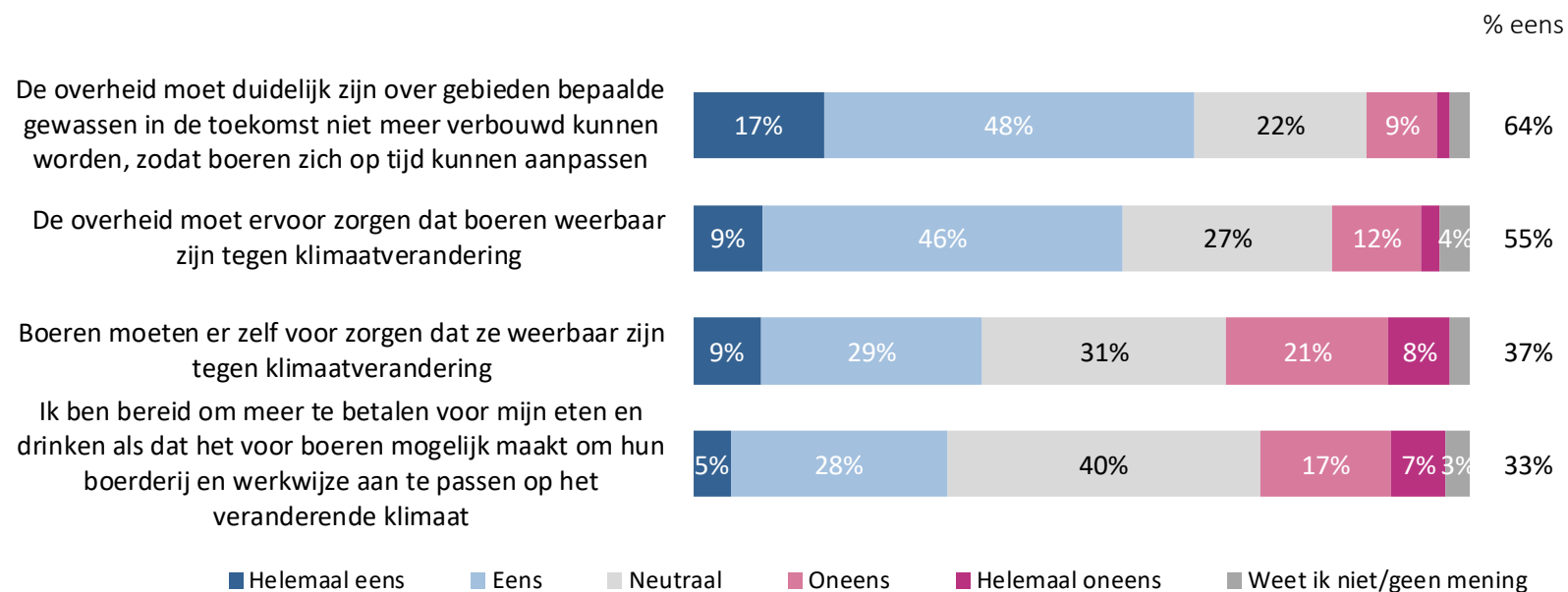
Vraag: Welke van de onderstaande maatregelen vind je het meest belangrijk? | En welke van de onderstaande maatregelen zou je niet kiezen?

Basis: n=208

Jongeren leggen nadruk op de rol van de overheid, minder op die van boeren; er is vooral weinig draagvlak voor meer willen betalen voor eten en drinken

Grafiek: houding van jongeren ten aanzien van dilemma's over land- en tuinbouw weerbaar maken tegen klimaatverandering

[Link naar tabel](#)

Vraag: In hoeverre ben je het eens of oneens met de onderstaande stellingen?

Basis: n=208

Slechts een derde van de jongeren geeft aan bereid te zijn om meer te betalen voor voedsel en drinken als dat zorgt voor meer adaptieve landbouw.

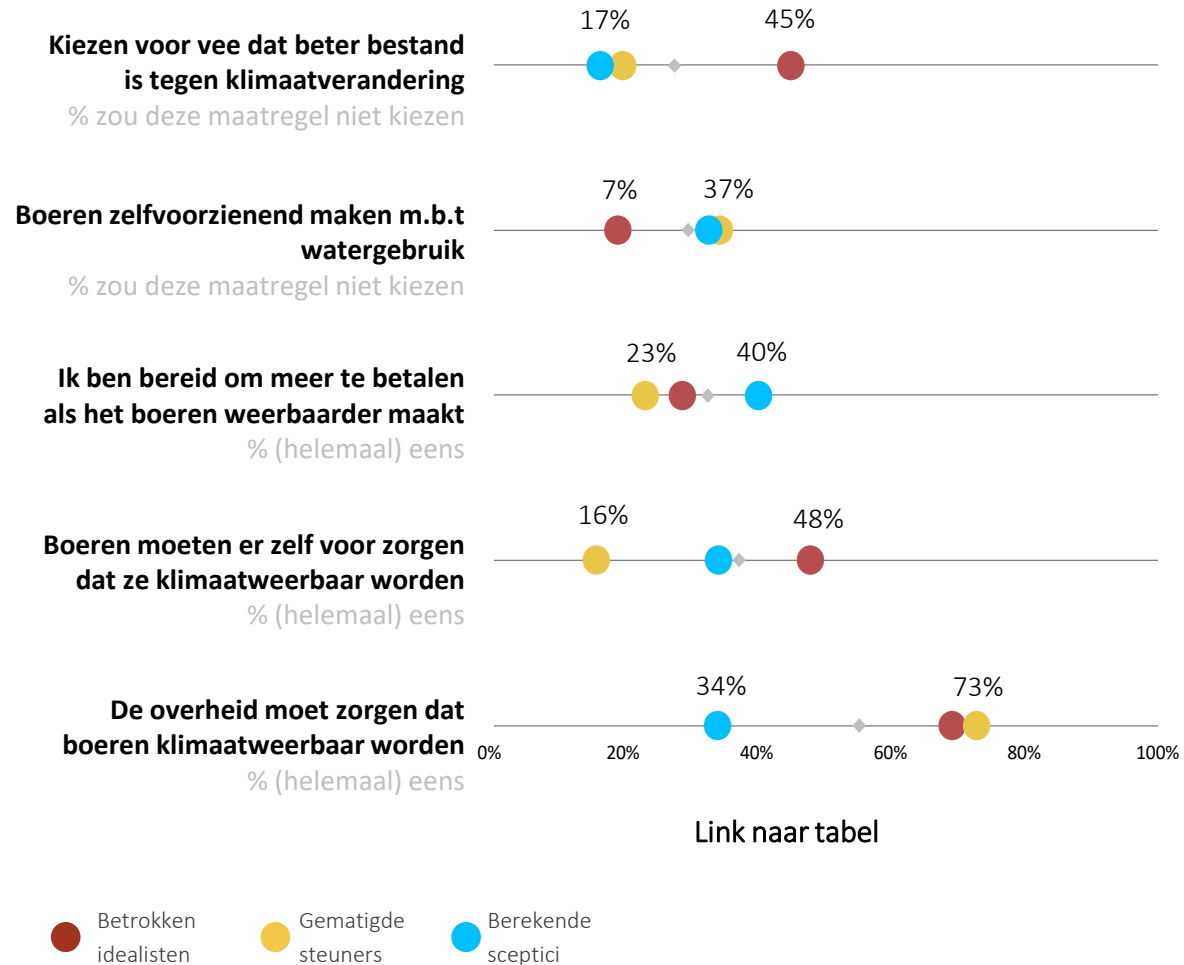
Ook is te zien dat jongeren de verantwoordelijkheid van het weerbaar maken van boeren niet zozeer bij de boeren zelf neerleggen. Meer dan de helft van de jongeren vindt namelijk dat de overheid hier een hoofdrol in moet spelen. Zowel actief, ervoor zorgen dat boeren weerbaar worden, als passief, duidelijk aangeven aan boeren dat in bepaalde gebieden gewassen niet meer verbouwd kunnen worden.

Relevante verschillen tussen subgroepen

- Jongeren tussen de 22-25 jaar oud zijn vaker bereid om meer uit te geven aan eten en drinken dan jongere jongeren (46% vs. 26% eens).
- Mannen vinden vaker dan vrouwen dat de verantwoordelijkheid voor klimaatweerbaar bij de boeren zelf ligt (48% vs. 26% eens).

Gematigde steuners (geel) en de betrokken idealisten (rood) leggen de rol om boeren weerbaar te maken het vaakst bij de overheid neer

Als het gaat over het klimaatbestendig maken van de land- en tuinbouw, worden betrokken idealisten (rood) significant minder vaak enthousiast van het kiezen voor vee dat beter bestand is tegen klimaatverandering. De gematigde steuners (geel) en de berekende sceptici (blauw) hebben juist meer moeite met boeren zelfvoorzienend maken in het gebruik van water.

Gekeken naar de stellingen valt op dat de berekende sceptici (blauw) het meest bereid zijn om meer te betalen voor hun voedsel als dat boeren helpt om zichzelf water weerbaar te maken. Betrokken idealisten (rood) zijn juist kritischer op boeren en vinden significant vaker dat zij zelf moeten zorgen voor weerbaarheid tegen klimaatverandering.

Gematigde steuners (geel) en de betrokken idealisten (rood) leggen de rol significant vaker bij de overheid neer.

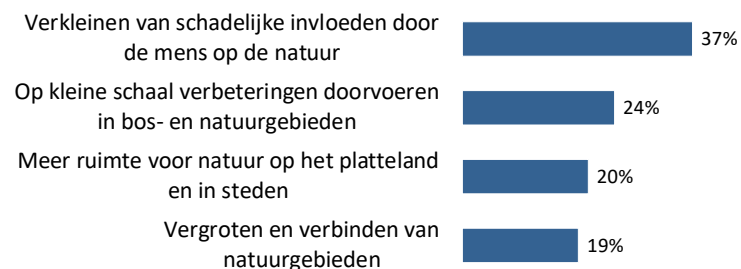

Resultaten in detail

Een sterke natuur die bestand is tegen
klimaatverandering

Ondanks dat vergroening van steden belangrijk wordt gevonden is meer ruimte voor natuur minder belangrijk voor jongeren

Grafiek: welke maatregel jongeren het belangrijkste vinden

[Link naar tabel](#)

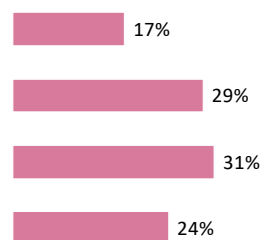
Redenen voor jongeren waarom de maatregel het belangrijkste is

Verklein schadelijke invloed

1. Behoud en bescherming natuur
2. Rol van mens is groot

“Omdat minder schade door de mens de natuur helpt gezond te blijven voor ons en toekomstige generaties.”

Grafiek: welke maatregel jongeren niet zouden kiezen

[Link naar tabel](#)

Redenen voor jongeren waarom de maatregel niet gekozen wordt

Meer ruimte natuur op platteland/stad

1. Ruimte kan beter gebruikt worden
2. Minst belangrijke maatregel

“Steden is een goed idee maar het platteland niet. Het zal niet goed zijn voor de boer en ook de economie als een deel van het platteland verdwijnt.”

Klein schaal verbeteringen natuur

1. Beter op grote schaal werken

“Om dat zulke verbeteringen vaak weinig effect hebben en geen structurele oplossing bieden.”

Vraag: Welke van de onderstaande maatregelen vind je het meest belangrijk? | En welke van de onderstaande maatregelen zou je niet kiezen?

Basis: n=206

Jongeren zien in dat de mens een schadelijke invloed heeft op de natuur. Ook zien ze in dat dit problematisch is, vooral voor de lange termijn. Het verkleinen van schadelijke invloeden is dan ook de meest belangrijke maatregel voor ze.

Tegelijkertijd zijn jongeren sceptischer over het uitbreiden van de natuur, vooral op het platteland vanwege economische redenen maar ook in de stad vanwege ruimtegebrek (bijvoorbeeld voor woningbouw). De maatregel op kleine schaal verbeteringen in de natuur doorvoeren wordt ook weinig gekozen. Jongeren geven aan liever op grotere schaal te willen ingrijpen.

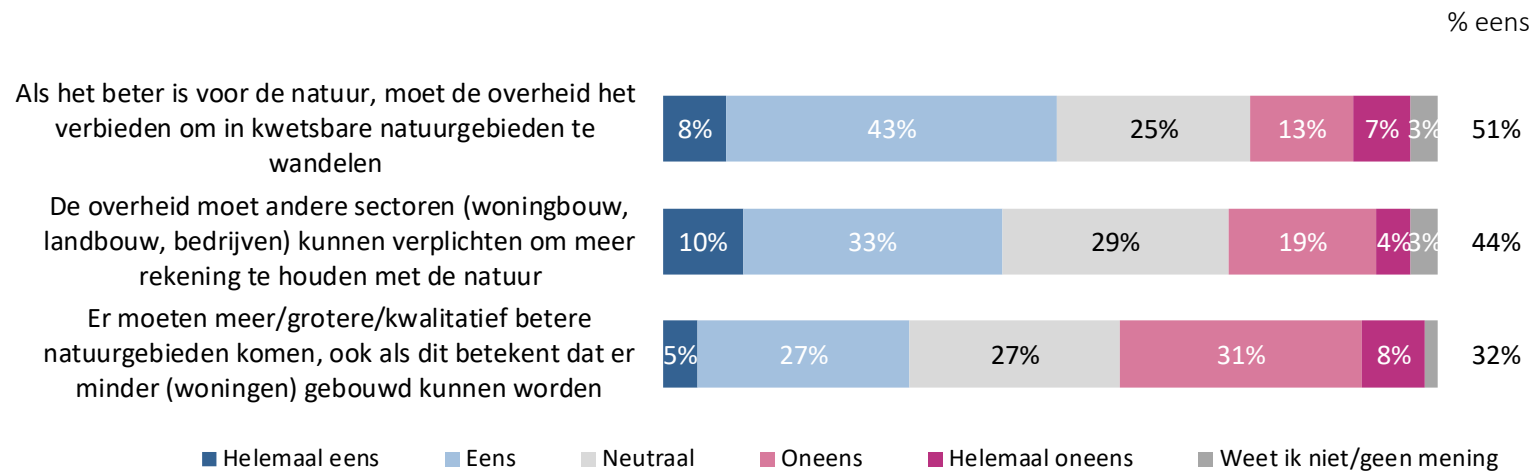
Relevante verschillen tussen subgroepen

- Jongeren met een middelbare opleiding vinden het vaker belangrijk om op kleine schaal te verbeteren dan theoretisch opgeleiden (32% vs. 11%).

Meeste draagvlak voor het verbieden om te wandelen in kwetsbare natuurgebieden, woonruimte opofferen voor natuur beduidend minder populair

Grafiek: houding van jongeren ten aanzien van dilemma's over een sterke natuur bestand tegen klimaatverandering

[Link naar tabel](#)

Een maatregel van de overheid om kwetsbare natuur te beschermen wordt door de helft van de jongeren ondersteund.

Er is minder draagvlak voor het uitbreiden van natuurgebieden als dit ten koste gaat van woningbouw. Twee op de vijf jongeren is hier tegen.

Relevante verschillen tussen subgroepen

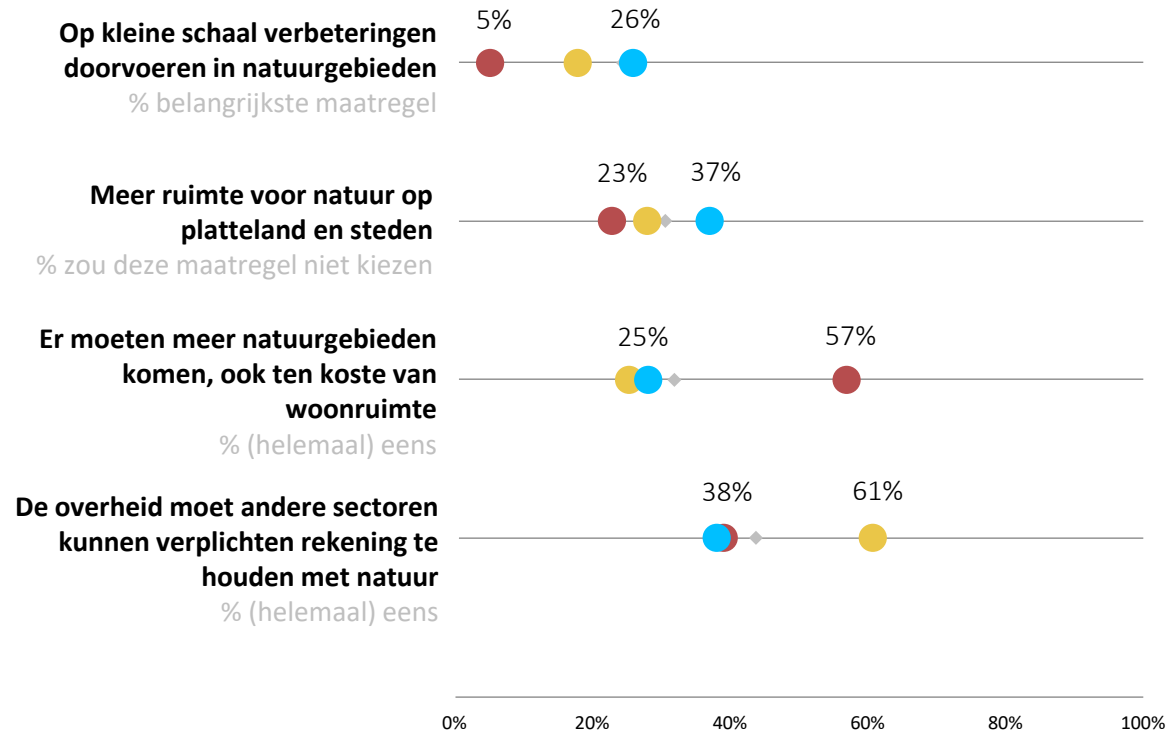
- Vooral praktisch opgeleide jongeren zijn voor het uitbreiden van natuurgebieden, ook als dit ten koste gaat van woningruimte (47% eens).
- Vrouwen zijn het relatief vaker eens met; een verbod op wandelen in kwetsbare natuur en het verplichten van sectoren om rekening te houden met de natuur (resp. 61% en 51% eens).

Vraag: In hoeverre ben je het eens of oneens met de onderstaande stellingen?

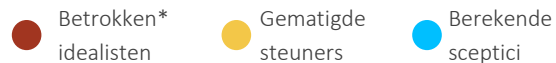
Basis: n=206

Betrokken idealisten (rood) zijn voor meer natuur, berekende sceptici (blauw) willen de natuur vooral klein houden

[Link naar tabel](#)

Als het gaat over een sterke en weerbare natuur is vooral zichtbaar dat betrokken idealisten (rood) de natuur het belangrijkste vinden, zelfs als dat ten koste gaat van woonruimte.

De berekende sceptici (blauw) voeren juist liever op kleine schaal verbeteringen door en zouden meer ruimte voor de natuur juist minder snel kiezen.

Voorals de gematigde steuners (geel) vinden dat de overheid andere sectoren moet kunnen verplichten om rekening te houden met de natuur.

**Let op: lage N (<30), resultaten van dit leefstijlsegment (rood) zijn indicatief*

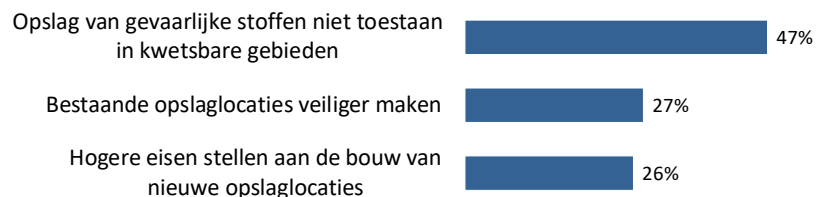
A person in a dark jacket stands on a grassy hill, looking out over a valley. In the distance, several wind turbines are visible against a backdrop of rolling hills and a cloudy sky. The scene is bathed in soft, natural light.

Resultaten in detail

Het veilig opslaan van schadelijke stoffen in de industrie

Voorkeur van jongeren gaat naar chemische opslag niet toestaan in kwetsbare gebieden, hogere bouweisen stellen zouden jongeren het minst snel kiezen

Grafiek: welke maatregel jongeren het belangrijkste vinden

[Link naar tabel](#)

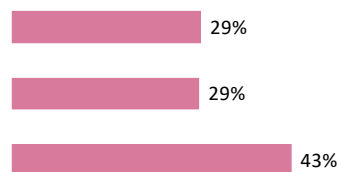
Redenen voor jongeren waarom de maatregel het belangrijkste is

Opslag niet in kwetsbaar gebied

1. Risico's vermijden
2. Veiligheid omwonenden

"Want als er iets misgaat, kunnen gevaarlijke stoffen direct schadelijk zijn voor het milieu en de mensen die vlakbij wonen."

Grafiek: welke maatregel jongeren niet zouden kiezen

[Link naar tabel](#)

Redenen voor jongeren waarom de maatregel niet gekozen wordt

Hogere eisen aan bouw van opslag

1. Financiële kosten

"Het is duurzamer om te focussen op de al aanwezige locaties in plaats van nog meer nieuw te gaan bouwen."

De opslag van chemische stoffen niet toestaan in kwetsbare gebieden is voor jongeren de meest belangrijke maatregel. Vooral omdat dit risico's verlaagt en het veiliger maakt voor mensen die dichtbij wonen. Er wordt minder gelet op consequenties voor de natuur.

De reden dat hogere eisen stellen aan de bouw van opslag minder vaak wordt gekozen is voornamelijk vanwege de kosten.

Relevante verschillen tussen subgroepen

- Jongeren die zich zorgen maken over het klimaat zouden vaker niet kiezen voor het veiliger maken van bestaande opslaglocaties dan jongeren die dat niet doen (35% vs. 19%).
- Ditzelfde geldt ook voor vrouwen (36%).

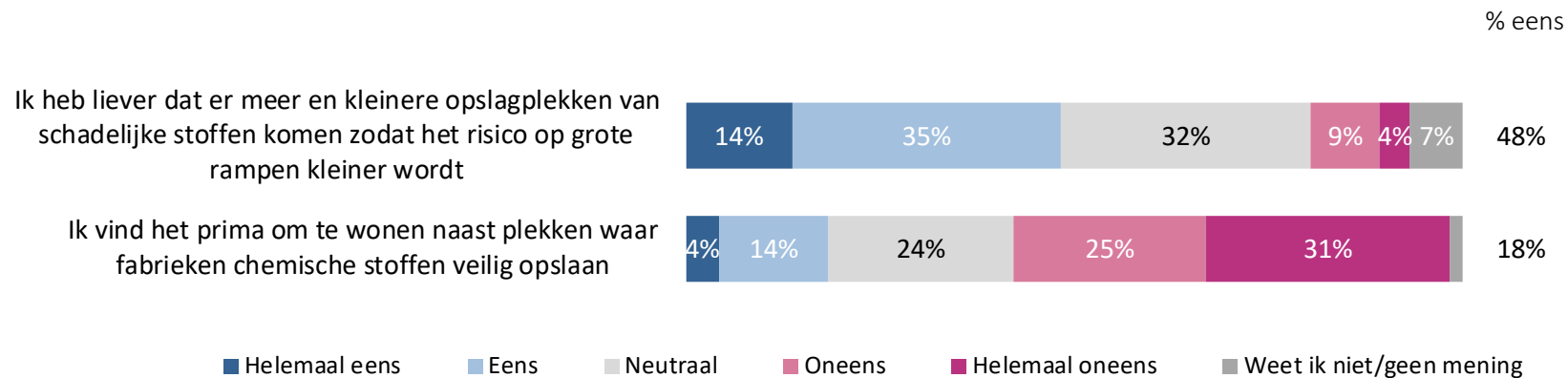
Vraag: Welke van de onderstaande maatregelen vind je het meest belangrijk? | En welke van de onderstaande maatregelen zou je niet kiezen?

Basis: n=214

Meer dan de helft van de jongeren geeft aan dat ze niet in de buurt van chemische opslagplekken willen wonen; voorkeur voor meer kleinere opslag dan geconcentreerd

Grafiek: houding van jongeren ten aanzien van dilemma's over het veilig opslaan van schadelijke stoffen in de industrie

[Link naar tabel](#)

Bijna de helft van de jongeren geeft aan een voorkeur te hebben voor meerdere kleinere opslagpunten voor chemische stoffen.

Daarnaast geeft ruim de helft van de jongeren aan niet te willen wonen naast een opslag van chemische stoffen, bijna een derde is hier helemaal tegen.

Relevante verschillen tussen subgroepen

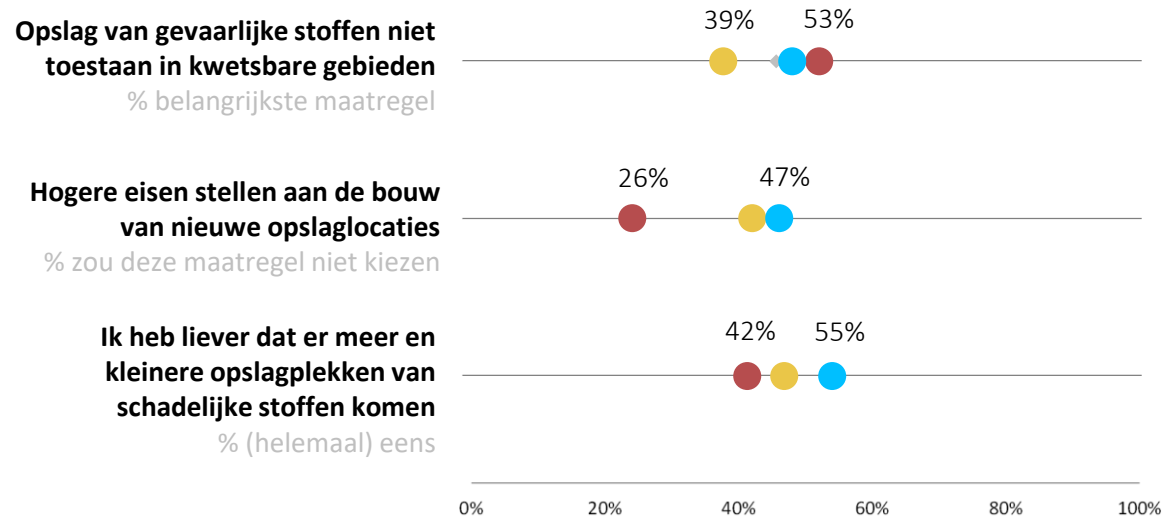
- Vrouwen geven vaker dan mannen aan dat ze niet naast een opslag willen wonen met chemische stoffen (64% vs. 48% eens).

Vraag: In hoeverre ben je het eens of oneens met de onderstaande stellingen?

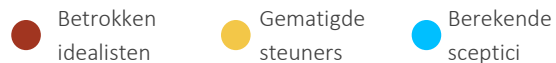
Basis: n=214

Berekende sceptici (blauw) en gematigde steuners (geel) zien hogere eisen aan de bouw minder vaak zitten

[Link naar tabel](#)

Vooral betrokken idealisten (rood) en berekende sceptici (blauw) vinden het belangrijk dat het niet toegestaan moet worden om gevaarlijke stoffen op te slaan in kwetsbare gebieden.

Berekenende sceptici (blauw) en gematigde steuners (geel) zien het significant minder vaak zitten om hogere eisen te stellen aan de bouw van nieuwe locaties.

Het voorstel om meer en kleinere opslaglocaties te hebben om risico's op grote rampen te beperken kan op de meeste steun rekenen van berekenende sceptici (blauw).

A person in a dark jacket stands on a grassy hill, looking out over a vast valley. In the distance, several wind turbines are visible against a backdrop of rolling hills and a cloudy sky. The scene is bathed in soft, natural light, suggesting a clear day.

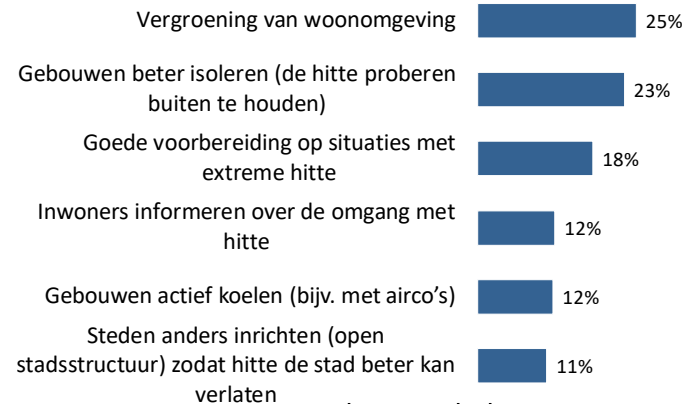
Resultaten in detail

Hittebestendigheid van steden en dorpen verbeteren

Wederom wordt het vergroenen van de omgeving belangrijk gevonden, actief koelen zouden jongeren veruit het minst snel kiezen

Grafiek: welke maatregel jongeren het belangrijkste vinden

[Link naar tabel](#)

Redenen voor jongeren waarom de maatregel het belangrijkste is

Vergroening woonomgeving

1. Biodiversiteit en Natuur
2. Makkelijke verkoeling

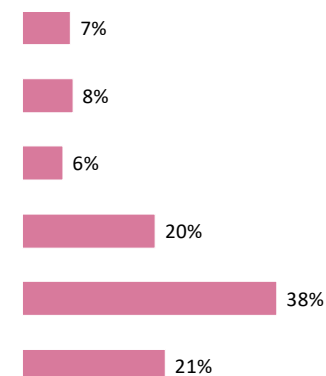
Gebouwen beter isoleren

1. Comfortabel binnenshuis
2. Kostenbesparend

"Dit is de makkelijkste manier om enigszins hitte te voorkomen, de vergroening kan helpen tegen de hitte."

"Bespaard energie met zowel koelen als verwarmen"

Grafiek: welke maatregel jongeren niet zouden kiezen

[Link naar tabel](#)

Redenen voor jongeren waarom de maatregel niet gekozen wordt

Gebouwen actief koelen

1. Hoge kosten
2. Uitstoot

"Dit kost veel energie, en is slecht voor de aarde."

Jongeren vinden maatregelen zoals het vergroenen van de woonomgeving en het beter isoleren van gebouwen het meest belangrijk. Vergroening, blijkt uit de open antwoorden, is een makkelijke en minder ingrijpende maatregel die zowel koelt als de biodiversiteit verbetert. Isoleren is belangrijk omdat dit kostenbesparend werkt en voor comfort zorgt in de huizen zelf. Actief koelen wordt het minst vaak gekozen. Dit vanwege de hoge energiekosten die erbij horen en door de geassocieerde uitstoot van energie opwekken voor bijvoorbeeld airco's.

Relevante verschillen tussen subgroepen

- Vergroenen van de woonomgeving wordt vooral belangrijk gevonden door 16-21 jarigen (30%) en theoretisch opgeleiden (38%).
- Actief koelen wordt vaker niet gekozen door studerende jongeren (49%).

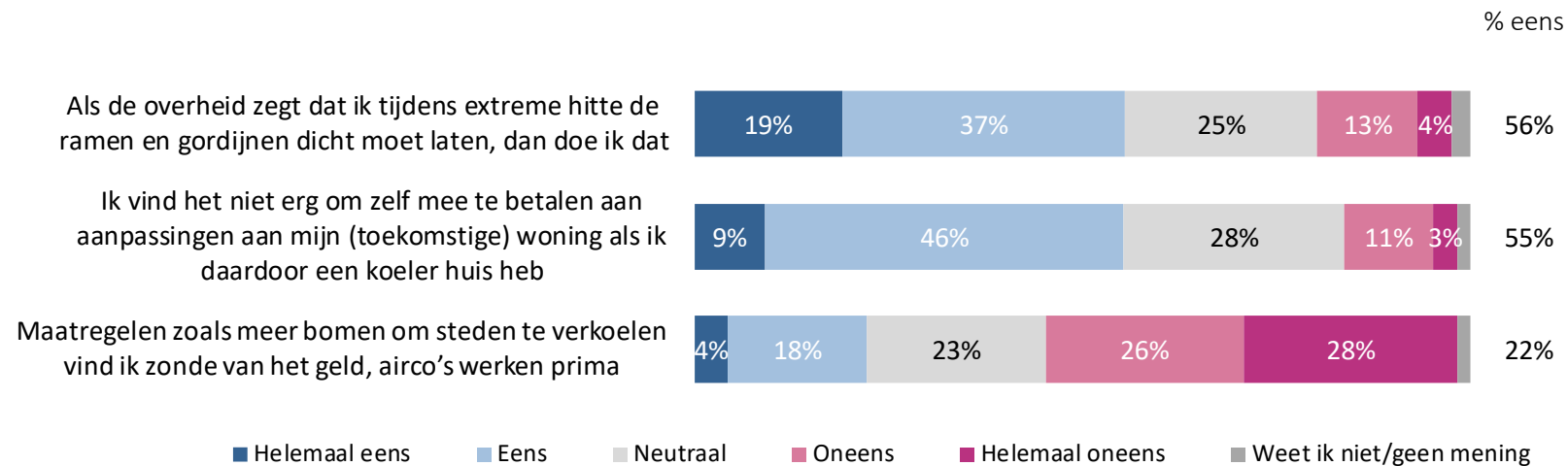
Vraag: Welke van de onderstaande maatregelen vind je het meest belangrijk? | En welke van de onderstaande maatregelen zou je niet kiezen?

Basis: n=198

Meer dan de helft van jongeren is bereid om meer te betalen voor koelere woning

Grafiek: houding van jongeren ten aanzien van dilemma's over het verbeteren van de hittebestendigheid van steden en dorpen

[Link naar tabel](#)

Ruim de helft van jongeren is het (helemaal) oneens met de stelling het koelen van steden met bomen zonde is van het geld. Ook geeft een meerderheid aan te luisteren naar de overheid als die aangeeft ramen en gordijnen dicht te laten tijdens hitte. 55% van jongeren is bereid om zelf mee te betalen aan aanpassingen om de woning koeler te maken.

Relevante verschillen tussen subgroepen

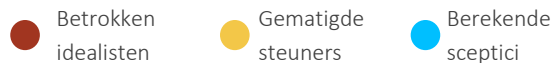
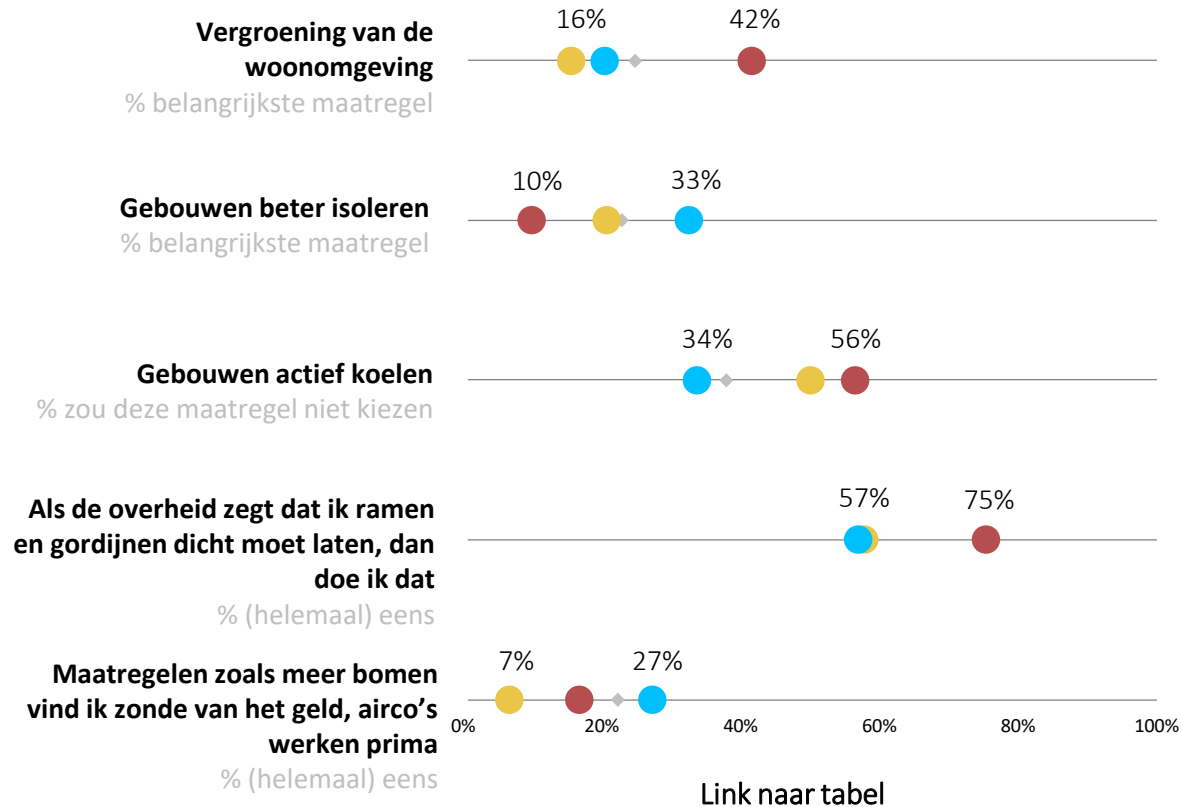
- Jongeren die zich zorgen maken over het klimaat geven vaker aan naar de overheid luisteren als die het advies geeft om ramen en gordijnen dicht te houden tijdens hitte (64% eens).

Vraag: In hoeverre ben je het eens of oneens met de onderstaande stellingen?

Basis: n=198

De betrokken idealisten (rood) zijn voor vergroening en luisteren vaker naar overheid, berekende sceptici (blauw) zien meer in isoleren en airco's

Als het gaat om het afkoelen van steden zien betrokken idealisten (rood) het meest in het vergroenen van de woonomgeving, dit vinden zij de belangrijkste maatregel. Actief koelen van gebouwen (met airco's) zouden ze relatief het minst vaak kiezen. Ten slotte zijn ze bovengemiddeld plichtsgetrouw; ze geven vaker aan naar de overheid te luisteren als ze tijdens hitte de ramen en gordijnen dicht moeten laten.

De berekende sceptici (blauw) zien vergroening minder zitten. Zij vinden het isoleren van gebouwen belangrijker. Daarnaast vindt dit segment significant vaker dat airco's prima werken en dat maatregelen zoals meer bomen zonde zijn van het geld.

Resultaten in detail

Gezondheid van mens waarborgen in een veranderend klimaat

Gedrag van inwoners veranderen wederom relatief onbelangrijk, versterken van de zorg krijgt prioriteit

Grafiek: welke maatregel jongeren het belangrijkste vinden

[Link naar tabel](#)

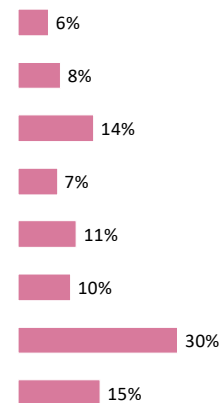
Redenen voor jongeren waarom de maatregel het belangrijkste is

Versterken van de zorg tegen ziektes

1. Gezondheid voor iedereen
2. Toekomstbestendige zorg

"Het is belangrijk omdat het uiteindelijk om ieders gezondheid gaat."

Grafiek: welke maatregel jongeren niet zouden kiezen

[Link naar tabel](#)

Redenen voor jongeren waarom de maatregel niet gekozen wordt

Gedrag van inwoners veranderen

1. Lastig te realiseren

"Het gedrag kan je niet zomaar veranderen want mensen kan je niet zomaar veranderen. Ze zijn zoals ze zijn en passen zich niet snel aan."

Jongeren vinden veel maatregelen relatief belangrijk maar het versterken van de zorg en maatregelen treffen voor het voorkomen van ziektes wordt als het meest belangrijk gezien. In de open antwoorden wordt de coronapandemie hier en daar nog genoemd. Ook vinden jongeren het belangrijk dat gezondheid voor iedereen toegankelijk is en dat de zorg toekomstbestendig blijft. Wederom laten jongeren weten dat maatregelen omtrent het veranderen van het gedrag van inwoners geen prioriteit heeft. Ze vinden dit lastig te realiseren en kijken hier vrij cynisch naar.

Relevante verschillen tussen subgroepen

- Het vergroten van het vertrouwen in het klimaatbeleid wordt vaker belangrijk gevonden door 16-21 jarigen dan door 22-25 jarigen (18% vs. 7%).

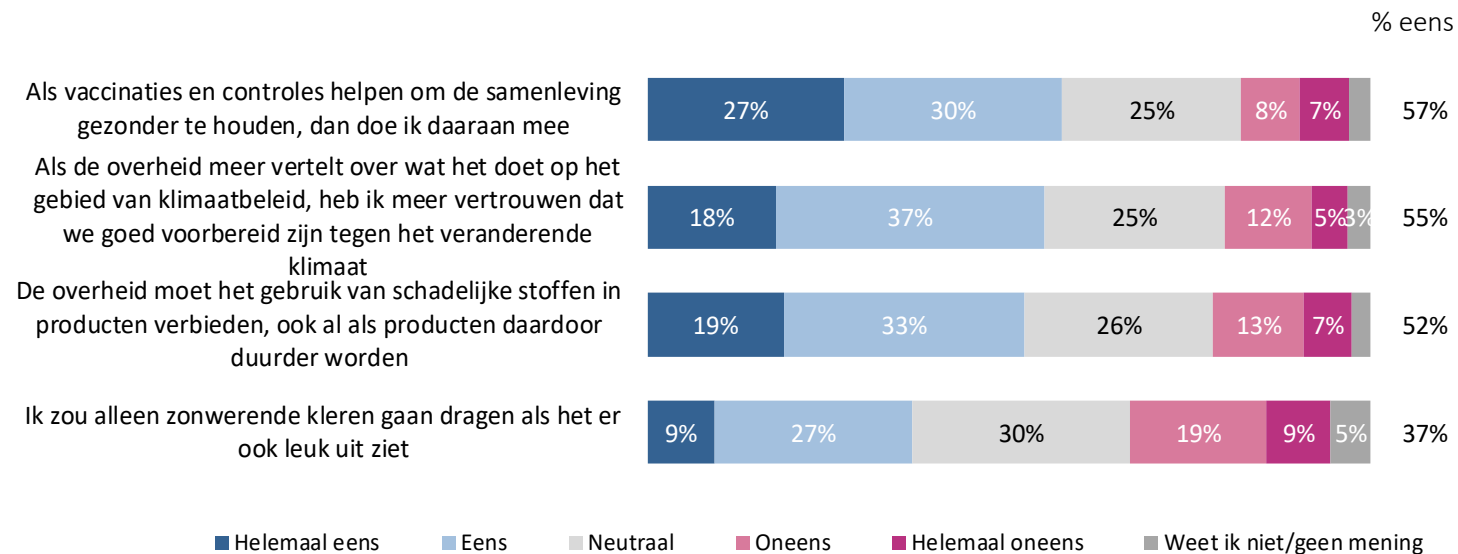
Vraag: Welke van de onderstaande maatregelen vind je het meest belangrijk? | En welke van de onderstaande maatregelen zou je niet kiezen?

Basis: n=212

Ruim de helft van jongeren bereid om mee te doen aan vaccinaties en controles

Grafiek: houding van jongeren ten aanzien van dilemma's over het waarborgen van de gezondheid van de mens

[Link naar tabel](#)

Meer dan de helft van de jongeren geeft aan mee te willen doen met vaccinaties en controles als dat de samenleving gezonder maakt. Ook zeggen ze meer vertrouwen te hebben in het klimaatbeleid als de overheid hier meer over deelt. Ruim een derde van de jongeren zegt alleen zonwerende kleren te dragen zolang deze er ook leuk uitziet.

Relevante verschillen tussen subgroepen

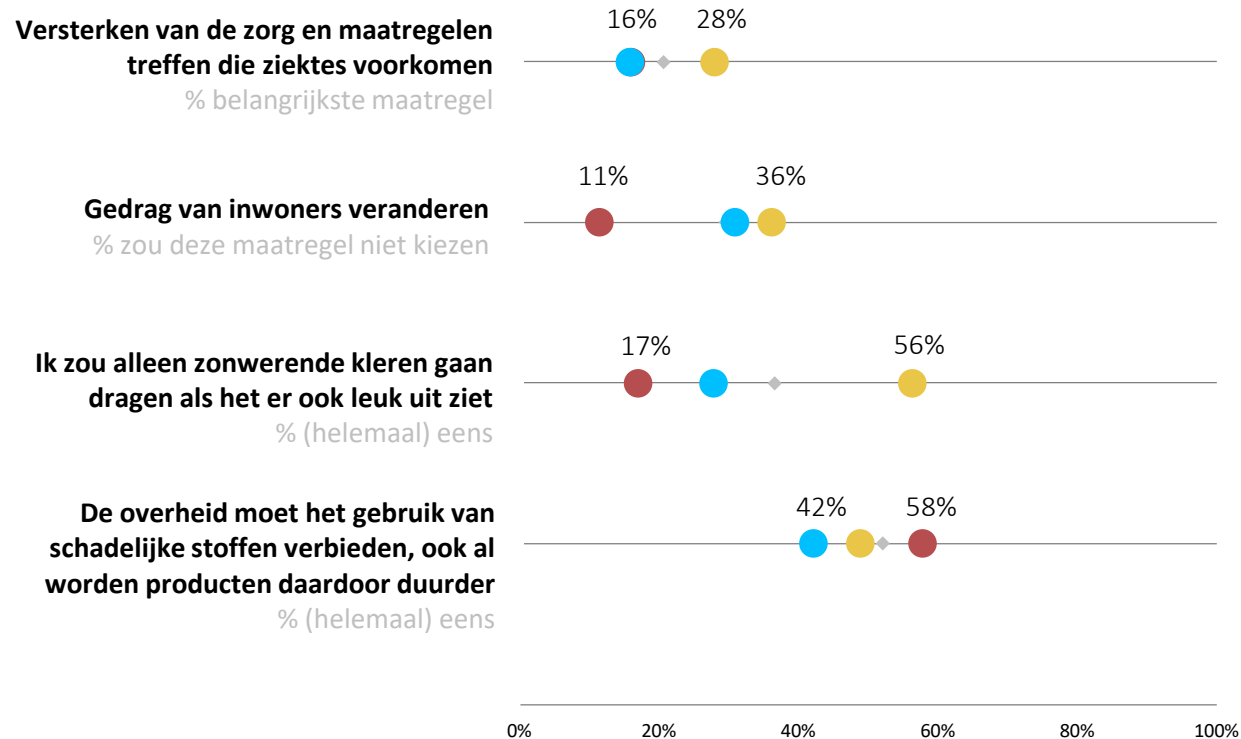
- Vooral vrouwen geven vaker dan mannen aan alleen zonwerende kleding te dragen als het er ook leuk uitziet (46% vs. 29% eens).

Vraag: In hoeverre ben je het eens of oneens met de onderstaande stellingen?

Basis: n=212

Gematigde steuners (geel) zouden vaker alleen zonwerende kleren dragen als het er ook leuk uit ziet

[Link naar tabel](#)

- Betrokken* idealisten
- Gematigde steuners
- Berekende sceptici

Als het gaat over het waarborgen van de gezondheid van de mensen vinden gematigde steuners (geel) dat het versterken van de zorg de belangrijkste maatregel is. In het gedrag van inwoners veranderen zien zij juist minder, net als berekende sceptici (blauw).

Daarnaast valt op dat gematigde steuners significant vaker aangeven alleen zonwerende kleren te dragen als het er ook leuk uit ziet.

**Let op: lage N (<30), resultaten van dit leefstijlsegment (rood) zijn indicatief*

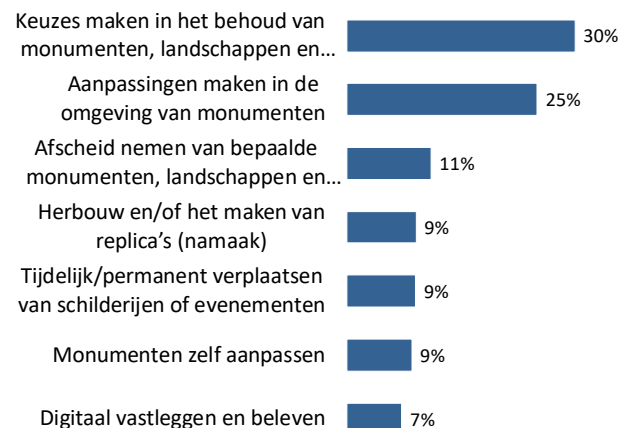
Resultaten in detail

Cultureel erfgoed weerbaar maken tegen veranderend klimaat

Prioriteren van het behoud van monumenten en aanpassen van omgeving van monumenten het meest belangrijk

Grafiek: welke maatregel jongeren het belangrijkste vinden

[Link naar tabel](#)

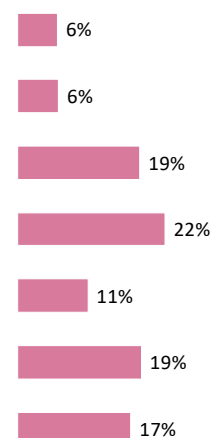
Redenen voor jongeren waarom de maatregel het belangrijkste is

Keuzes maken in behoud monumenten

1. Geen prioriteit
2. Cultuur beschermen

"Ik denk dat er belangrijkere dingen zijn dan monumenten om te beschermen."

Grafiek: welke maatregel jongeren niet zouden kiezen

[Link naar tabel](#)

Redenen voor jongeren waarom de maatregel niet gekozen wordt

Herbouw/ maken van replica's

1. Niet authentiek

"Herbouw of namaak kan de authenticiteit en de unieke uitstraling van het erfgoed verminderen."

Interessant genoeg geven jongeren aan dat ze het belangrijk vinden om keuzes te maken voor het behoud van monumenten, landschappen en tradities. Tegelijkertijd wordt in de open antwoorden vaak gemeld dat het belangrijk is om cultuur te behouden en beschermen. Desondanks geven jongeren aan dat het behoud van monumenten minder prioriteit kent. Voor maatregelen die niet gekozen worden zijn jongeren relatief verdeeld. De herbouw/het maken van replica's wordt het vaakst niet gekozen omdat deze als niet authentiek worden ervaren.

Relevante verschillen tussen subgroepen

- Praktisch opgeleide jongeren geven vaker dan theoretisch opgeleiden aan 'monumenten zelf aanpassen' belangrijk te vinden (17% vs. 1%).

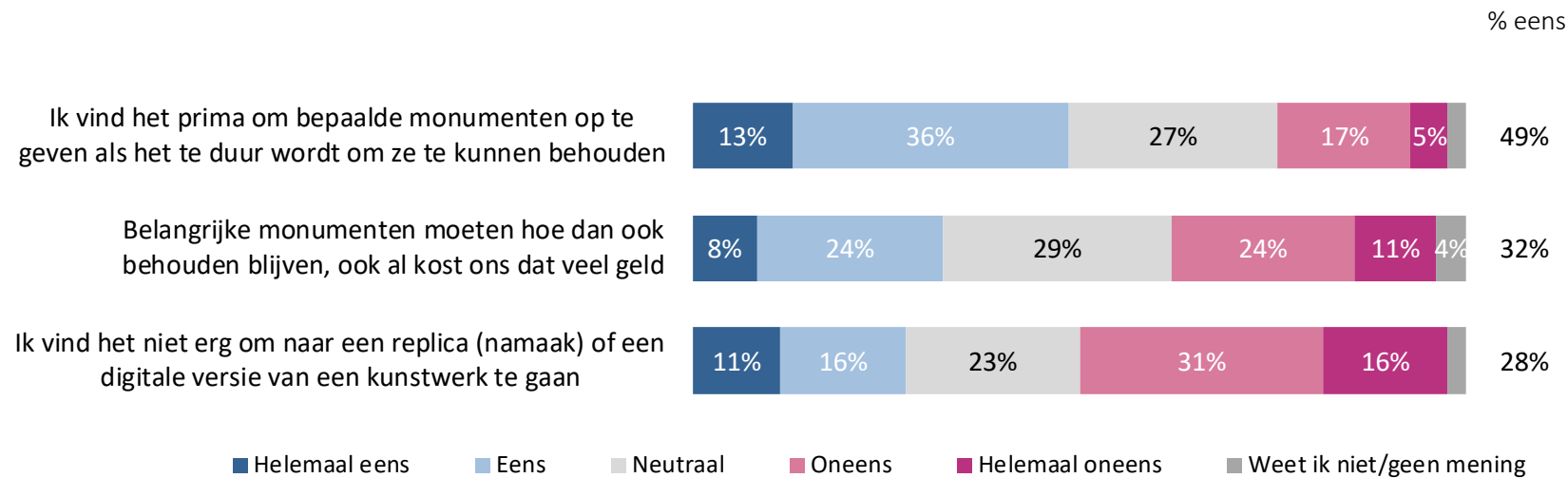
Vraag: Welke van de onderstaande maatregelen vind je het meest belangrijk? | En welke van de onderstaande maatregelen zou je niet kiezen?

Basis: n=218

Weinig draagvlak voor replica's kunst, helpt jongeren voor het opgeven van te dure monumenten

Grafiek: houding van jongeren ten aanzien van dilemma's over het weerbaar maken van cultureel erfgoed

[Link naar tabel](#)

Bijna de helft van de jongeren vindt het acceptabel dat bepaalde monumenten niet meer behouden kunnen worden als onderhoud te duur wordt. Andersom is ook bijna de helft tegen het maken van replica versies van kunstwerken. Slechts een derde vindt het belangrijk om monumenten kosten wat het kost te behouden.

Relevante verschillen tussen subgroepen

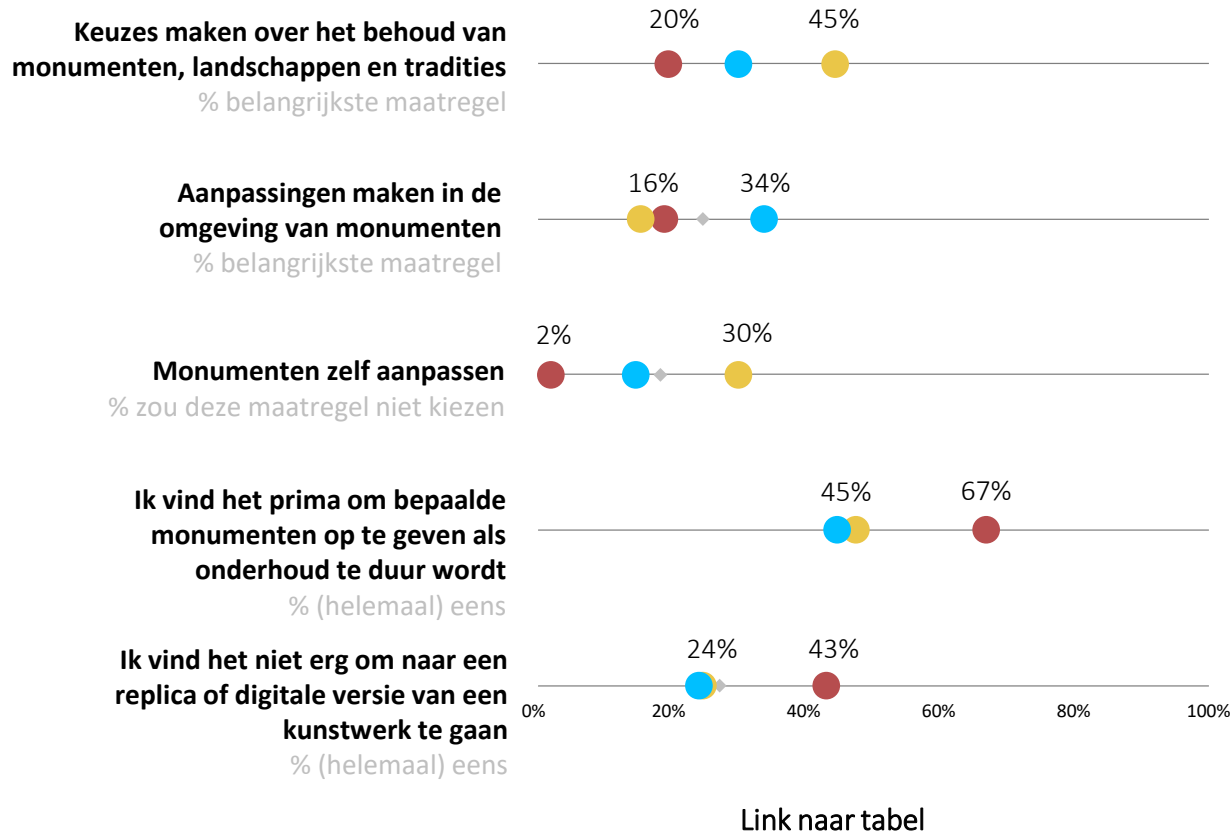
- Mannen zijn het vaker (helemaal) oneens met de stelling dat het prima is om monumenten op te geven als het behoud te duur wordt (27% eens).
- Sterk stedelijk wonende jongeren zijn het vaker (helemaal) eens met de stelling dat het niet erg is om naar replica kunst te kijken (30% eens).

Vraag: In hoeverre ben je het eens of oneens met de onderstaande stellingen?

Basis: n=218

Vooral gematigde steuners (geel) vinden dat we keuzes moeten maken, berekende sceptici (blauw) zijn juist vaker voor aanpassingen in de omgeving

● Betrokken* idealisten
 ● Gematigde steuners
 ● Berekende sceptici

Als het gaat over cultureel erfgoed weerbaar maken tegen het veranderende klimaat, vinden gematigde steuners (geel) het significant vaker belangrijk dat we keuzes gaan maken in wat we moeten behouden. De berekende sceptici (blauw) zien juist significant vaker iets in het plan om aanpassingen te maken in de omgeving van monumenten.

Monumenten zelf aanpassen kan op significant minder steun rekenen van gematigde steuners (geel).

De betrokken idealisten (rood) lijken wat minder waarde te hechten aan het behoud van origineel cultureel erfgoed. Ze geven vaker aan dat ze het prima vinden om bepaalde monumenten op te geven als onderhoud te duur wordt, daarnaast geven ze relatief vaak aan dat ze het niet erg vinden om te kijken naar een replica.

**Let op: lage N (<30), resultaten van dit leefstijlsegment (rood) zijn indicatief*

Resultaten in detail

Klimaatadaptieve nieuwbouw

Het rekening houden met het veranderende klimaat bij het inrichten van wijken krijgt prioriteit, ook de zorg voor kwetsbaren is van belang

Grafiek: welke maatregel jongeren het belangrijkste vinden

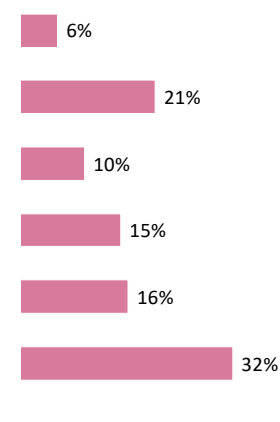
Redenen voor jongeren waarom de maatregel het belangrijkste is

Beter inrichten wijken voor klimaat

1. Toekomstbestendigheid
2. Milieuvriendelijk

"Omdat het helpt om overstromingen, hitte en droogte te beperken en de wijk toekomstbestendiger te maken."

Grafiek: welke maatregel jongeren niet zouden kiezen

Redenen voor jongeren waarom de maatregel niet gekozen wordt

Gebieden voor woningbouw herbestemmen

1. Woningnood

"We hebben al een woningcrisis dit zou het nog veel erger maken."

Een van de maatregelen die jongeren het meest aanspreekt binnen dit thema is het rekening houden met het veranderende klimaat bij het inrichten van wijken. Ze geven aan dit vooral een toekomstbestendige maatregel is en ook nog eens milieuvriendelijk. Andersom zouden jongeren veel minder vaak maatregelen kiezen voor herbestemming, de woningcrisis wordt dan vaak genoemd als argument. Ook zijn jongeren verdeeld over het zorgen voor kwetsbaren, die vinden jongeren tegelijk vrij belangrijk maar ook zeggen veel deze maatregel niet te kiezen.

Relevante verschillen tussen subgroepen

- Er zijn geen noemenswaardige verschillen tussen subgroepen.

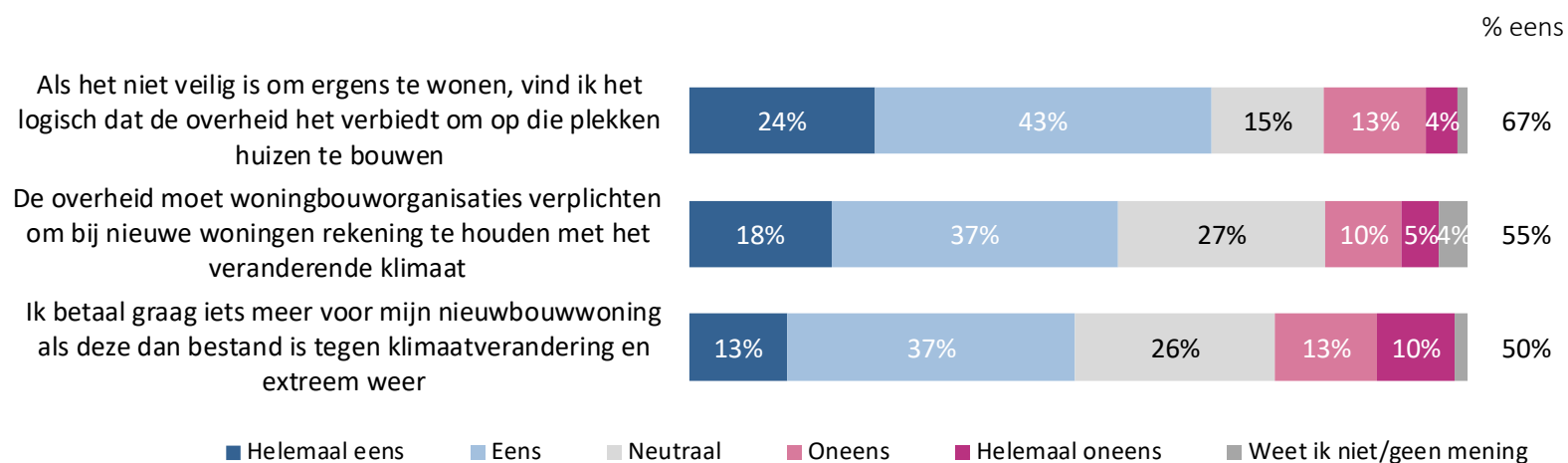
Vraag: Welke van de onderstaande maatregelen vind je het meest belangrijk? | En welke van de onderstaande maatregelen zou je niet kiezen?

Basis: n=201

Wederom leggen jongeren de regie vooral bij de overheid

Grafiek: houding van jongeren ten aanzien van dilemma's over klimaatadaptieve nieuwbouw

[Link naar tabel](#)

Ondanks eerdere antwoorden van jongeren die erg tegen het verminderen van woningbouwruimte zijn, is hier te zien dat veiligheid een rode lijn is. Meer dan twee derde van de jongeren vindt het logisch dat de overheid verbiedt om te bouwen op plekken die niet veilig zijn om te wonen.

De helft van de jongeren betaalt graag iets meer voor hun toekomstige woning als deze dan beter bestand is tegen extreem weer.

Relevante verschillen tussen subgroepen

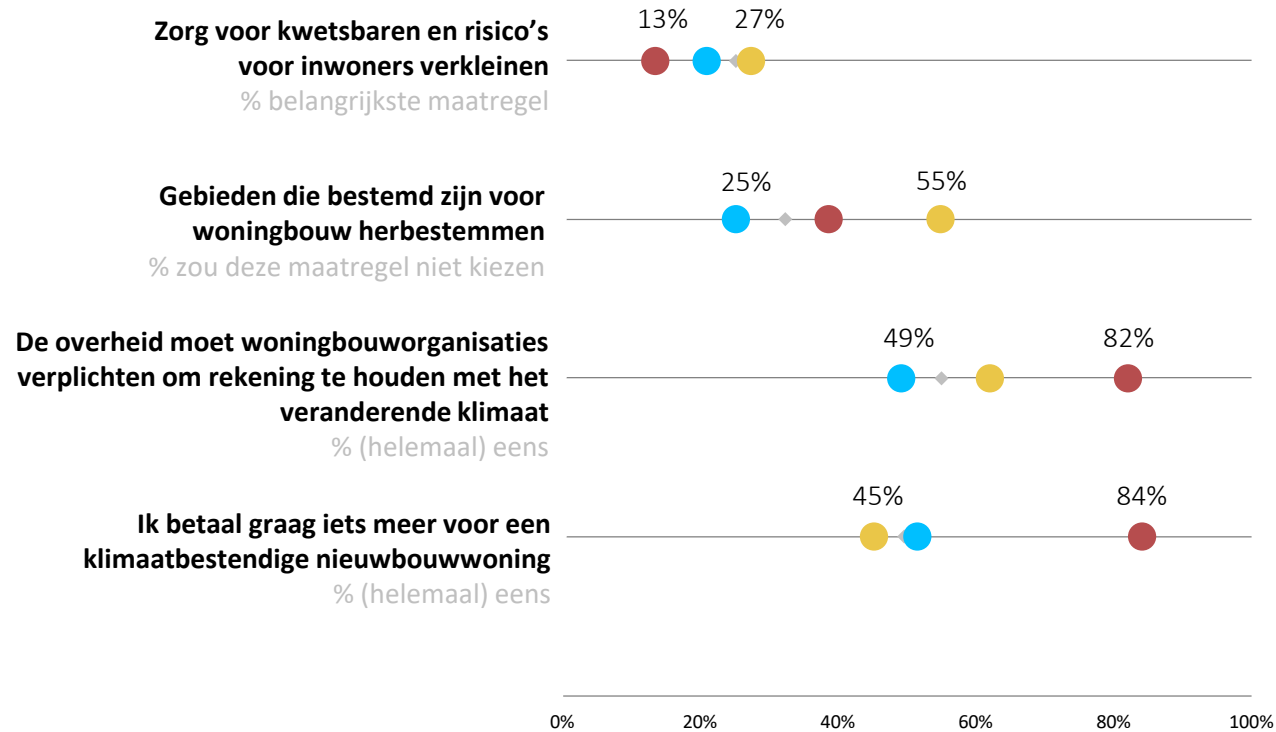
- Er zijn geen noemenswaardige verschillen tussen subgroepen.

Vraag: In hoeverre ben je het eens of oneens met de onderstaande stellingen?

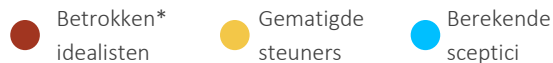
Basis: n=201

De gematigde steuners (geel) zien het minst in het herbestemmen van ruimte, betrokken idealisten (rood) hechten meer waarde aan klimaatadaptieve nieuwbouw

[Link naar tabel](#)

Gekeken naar de leefstijlverschillen, valt op dat de gematigde steuners (geel) significant vaker dan berekende sceptici (blauw) tegenstander zijn van het herbestemmen van gebieden die bestemd zijn voor woningbouw. De gematigde steuners (geel) geven juist vaker de voorkeur aan de zorg voor kwetsbaren en het verkleinen van restrisico's.

De betrokken idealisten (rood) lijken wat meer waarde de hechten aan klimaatadaptieve nieuwbouw. Niet alleen zouden ze vaker graag iets meer betalen voor een klimaatbestendige woning, ook vinden ze vaker dat de overheid woningbouworganisaties moet kunnen verplichten om rekening te houden met het veranderende klimaat.

**Let op: lage N (<30), resultaten van dit leefstijlsegment (rood) zijn indicatief*

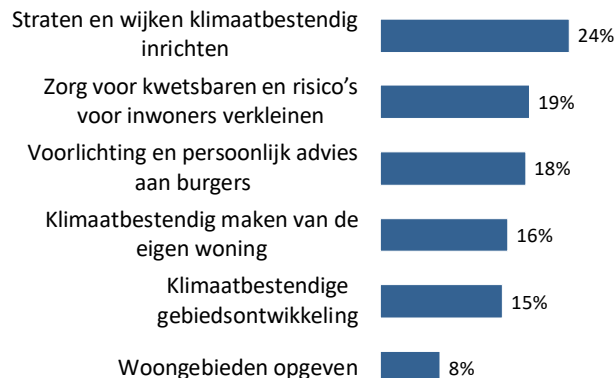
A person in a dark jacket stands on a grassy hill, looking out over a vast valley. In the distance, several wind turbines are visible against a backdrop of rolling hills and a cloudy sky. The scene is bathed in soft, natural light.

Resultaten in detail

Klimaatbestendig wonen voor iedereen

Woongebieden opgeven veruit minst populaire maatregel, toekomstbestendig maken van straten en wijken krijgt de voorkeur

Grafiek: welke maatregel jongeren het belangrijkste vinden

[Link naar tabel](#)

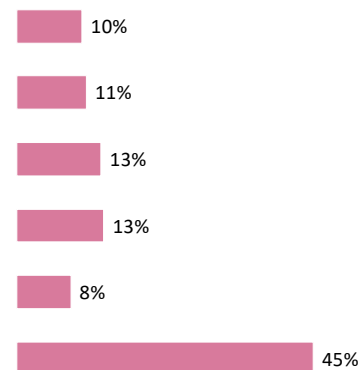
Redenen voor jongeren waarom de maatregel het belangrijkste is

Straten en wijken inrichten voor klimaat

1. Gemakkelijk en niet ingrijpend
2. Toekomstbestendig

"Omdat je op deze manier gewoon normaal door kunt met je leven"

Grafiek: welke maatregel jongeren niet zouden kiezen

[Link naar tabel](#)

Redenen voor jongeren waarom de maatregel niet gekozen wordt

Woongebieden opgeven

1. Wooncrisis

"Er is al een woningtekort."

Jongeren kiezen wederom veruit het minst snel voor het opgeven van woongebieden. Ze ervaren nog steeds een wooncrisis en vinden maatregelen die dit tegenwerken veel minder vaak acceptabel. Het inrichten van straten en wijken voor het klimaat wordt als belangrijker gezien. Vooral omdat het ook op de lange termijn een effect heeft.

Relevante verschillen tussen subgroepen

- Vooral jongeren tussen de 16-21 zouden voorlichting en advies aan burgers vaker niet kiezen als maatregel (19%).

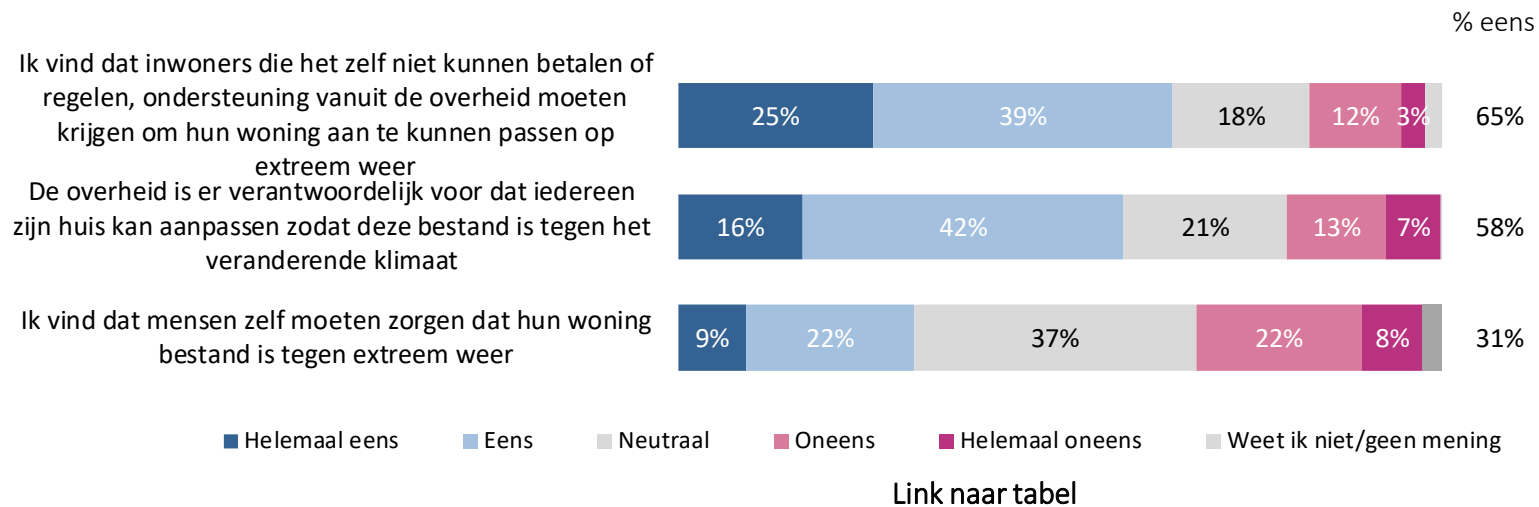
Vraag: Welke van de onderstaande maatregelen vind je het meest belangrijk? | En welke van de onderstaande maatregelen zou je niet kiezen?

Basis: n=208

Een meerderheid van de jongeren vindt het klimaatbestendig maken van woningen vooral een verantwoordelijkheid van de overheid, die financieel moet bijspringen als inwoners het zelf niet kunnen betalen

Grafiek: houding van jongeren ten aanzien van dilemma's over klimaatbestendig wonen voor iedereen

Er is relatief veel draagvlak voor het steunen van inwoners die het niet kunnen betalen om hun woningen aan te passen op extreem weer, bijna twee op de drie zijn het met deze stelling eens.

Er is juist verdeeldheid over de stelling dat het de eigen verantwoordelijkheid is van inwoners om de woning bestand te maken tegen extreem weer, slechts een derde is het (helemaal) eens met deze stelling.

Relevante verschillen tussen subgroepen

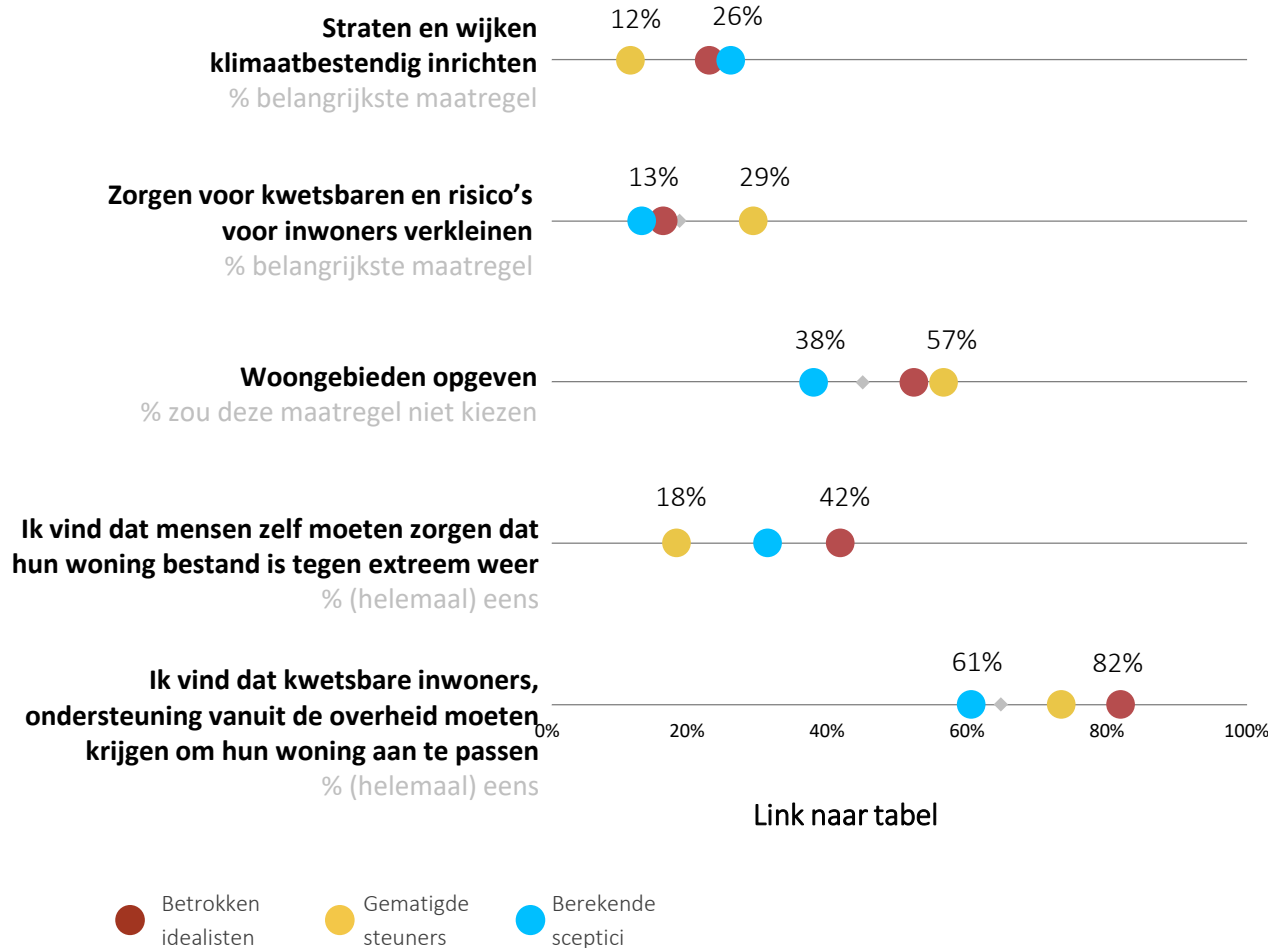
- Vrouwen geven vaker dan mannen aan dat inwoners die het niet kunnen betalen gesteund moeten worden door de overheid (74% vs. 56% eens).

Vraag: In hoeverre ben je het eens of oneens met de onderstaande stellingen?

Basis: n=208

De betrokken idealisten (rood) hechten het meeste belang aan klimaatbestendig wonen en kiezen minder vaak voor woongebieden opgeven

In dit thema valt op dat de gematigde steuners (geel) een significant sterkere voorkeur hebben voor de zorg voor kwetsbaren en het verkleinen van restructies. Het opgeven van woongebieden zouden zij juist significant vaker niet kiezen, net als de betrokken idealisten (rood).

Ook hier zien we dat de betrokken idealisten (rood) het meeste belang hechten aan klimaatbestendig wonen. Ze vinden significant vaker dat mensen zelf hiervoor moeten zorgen, daarnaast geven ze significant vaker aan dat kwetsbare inwoners hiervoor ondersteuning moeten krijgen.

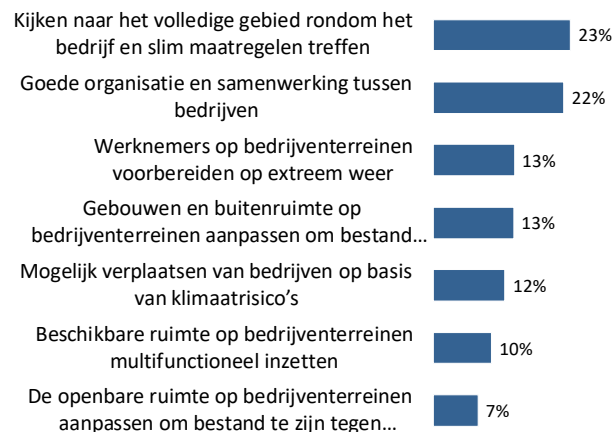
Resultaten in detail

Toekomstbestendige werklocaties en werklandschappen

Verplaatsen van bedrijven is niet gewenst, voorkeur naar samenwerking en het slim treffen van maatregelen in het gebied rondom bedrijven

Grafiek: welke maatregel jongeren het belangrijkste vinden

[Link naar tabel](#)

Redenen voor jongeren waarom de maatregel het belangrijkste is

Maatregelen voor volledig gebied

1. Breed perspectief

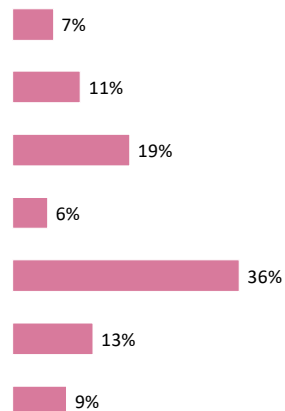
"Kijken naar het totale plaatje is belangrijk, niet een klein deel."

Samenwerking bedrijven

1. Effectief
2. Maatschappelijk probleem

"Samen bereik je meer dan alleen binnen de aanpak van een maatschappelijk probleem."

Grafiek: welke maatregel jongeren niet zouden kiezen

[Link naar tabel](#)

Redenen voor jongeren waarom de maatregel niet gekozen wordt

Werknemers voorbereiden extreem weer

1. Onnodig/weinig effect

"Als er extreem weer is neem ik aan dat de werknemers al lang niet op het terrein te vinden zijn."

Jongeren vinden vooral twee maatregelen belangrijk in dit thema: Maatregelen treffen voor het volledige gebied rondom bedrijven en de organisatie en samenwerking tussen bedrijven verbeteren. Redenen hiervoor zijn respectievelijk het aanhouden van een breed perspectief en het aanpakken van een maatschappelijk probleem op een effectieve manier.

Daarentegen vinden jongeren het mogelijk verplaatsen van bedrijven op basis van klimaatrisico's onnodig of vrezend dat het weinig effect zal hebben.

Relevante verschillen tussen subgroepen

- Jongeren met een praktische opleiding vinden het mogelijk verplaatsen van bedrijven op basis van klimaatrisico's veel vaker een belangrijke maatregel dan theoretisch opgeleiden (22% vs. 5%).

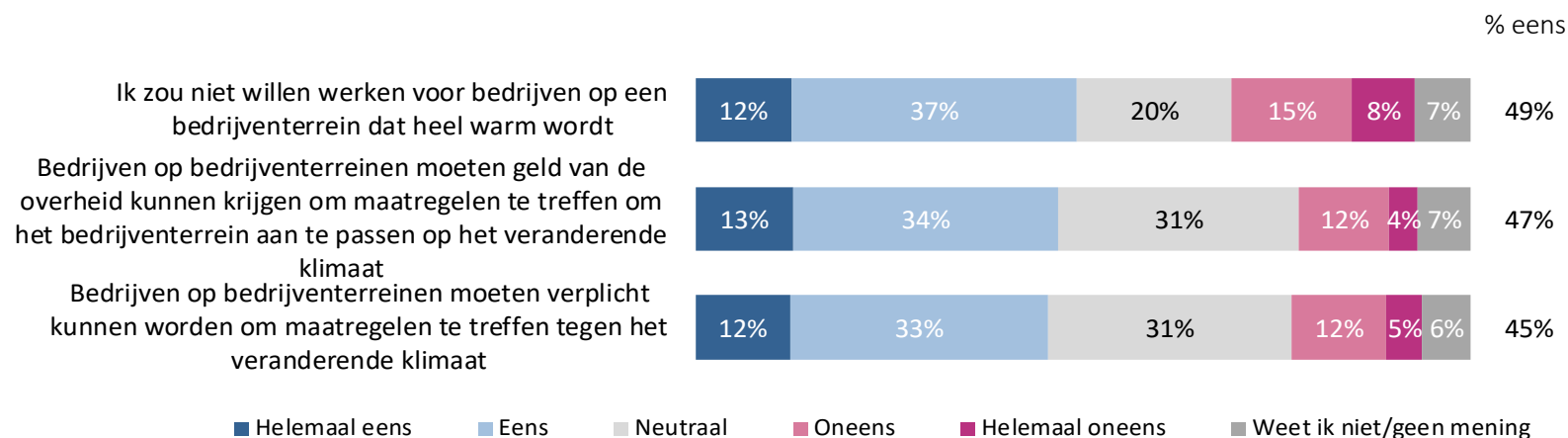
Vraag: Welke van de onderstaande maatregelen vind je het meest belangrijk? | En welke van de onderstaande maatregelen zou je niet kiezen?

Basis: n=213

Bijna evenveel steun voor het verplichten van bedrijventerreinen om maatregelen te treffen als bedrijven juist financieel ondersteunen

Grafiek: houding van jongeren ten aanzien van dilemma's over toekomstbestendige werklocaties en werklandschappen

[Link naar tabel](#)

De helft van jongeren zou niet willen werken op bedrijventerreinen die in de zomer te warm worden. Voor zowel het voorstel om bedrijven te verplichten om maatregelen te treffen tegen het veranderende klimaat als het steunen van bedrijven om zich aan te kunnen passen, zijn ruim vier op de tien jongeren het eens.

Relevante verschillen tussen subgroepen

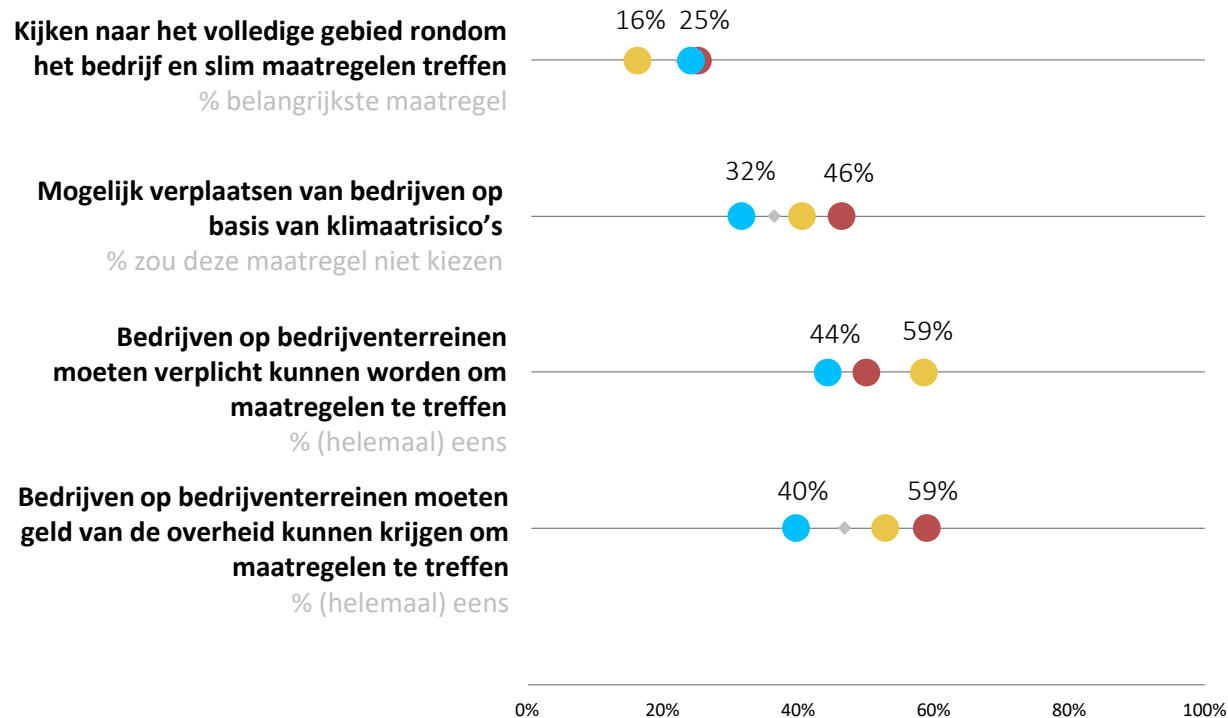
- Theoretisch opgeleide jongeren vinden vaker dan praktisch opgeleiden dat bedrijven verplicht moeten kunnen worden om maatregelen te treffen tegen het veranderende klimaat (62% vs. 50% eens).

Vraag: In hoeverre ben je het eens of oneens met de onderstaande stellingen?

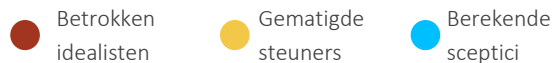
Basis: n=213

Gematigde steuners (geel) zijn vaker voor het verplichten van bedrijven om maatregelen te treffen

[Link naar tabel](#)

Voor dit vraagstuk zien we een wat meer beperkte spreiding tussen de leefstijlen ten opzichte van andere uitdagingen.

Wel valt op dat betrokken idealisten (rood) wat vaker minder snel zouden kiezen voor het verplaatsen van bedrijven op basis van klimaatrisico's. Zij geven juist wat vaker aan dat bedrijven hulp moeten krijgen van de overheid om maatregelen te kunnen treffen.

De gematigde steuners (geel) geven significant vaker aan dat bedrijven verplicht moeten kunnen worden om maatregelen te treffen.

Resultaten in detail

Weerbare (energie)infrastructuur tegen klimaatverandering

Jongeren willen vóóral tijdelijke beperkingen voorkomen, vooraf maatregelen treffen en een klimaatbestendige infrastructuur zijn het meest belangrijk

Grafiek: welke maatregel jongeren het belangrijkste vinden

[Link naar tabel](#)

Redenen voor jongeren waarom de maatregel het belangrijkste is

Klimaatbestendige infrastructuur

1. Voorkomen > oplossen
2. Goed voor economie

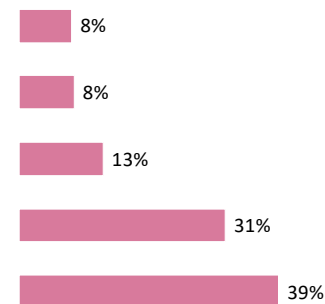
"De wegen moeten zoveel mogelijk beschikbaar blijven juist in noodsituaties"

Snel kunnen handelen na extreem weer

1. Algemeen belang
2. Belang van snelheid
3. Veiligheid

"Sommige dingen zijn niet te voorkomen dus is het belangrijk dat er goed gehandeld kan worden om het effect te beperken."

Grafiek: welke maatregel jongeren niet zouden kiezen

[Link naar tabel](#)

Redenen voor jongeren waarom de maatregel niet gekozen wordt

Tijdelijke beperkingen accepteren

1. Niks doen is geen optie
2. Minst belangrijke maatregel

"Het beperken van de bevolking zal alleen een averechts effect creëren waardoor mensen minder snel mee werken."

Jongeren vinden zowel een klimaatbestendige infrastructuur als snel kunnen handelen na extreem weer de meest belangrijke maatregelen. De nadruk wordt in eerste instantie gelegd op voorkomen in plaats van genezen. Ook economische voordelen worden genoemd. Snelheid krijgt ook de focus, jongeren vinden het belangrijk dat veiligheid wordt gewaarborgd in het belang van iedereen. Tijdelijke beperkingen accepteren wordt het minste gekozen aangezien niks doen geen optie is volgens jongeren. Ook wordt dit überhaupt als de minst belangrijke maatregel gezien.

Relevante verschillen tussen subgroepen

- Onderhoud om bestand te zijn tegen extreem weer wordt vaker belangrijk gevonden door jongeren die matig stedelijk wonen tegenover sterk stedelijk wonende jongeren (34% vs. 16%).

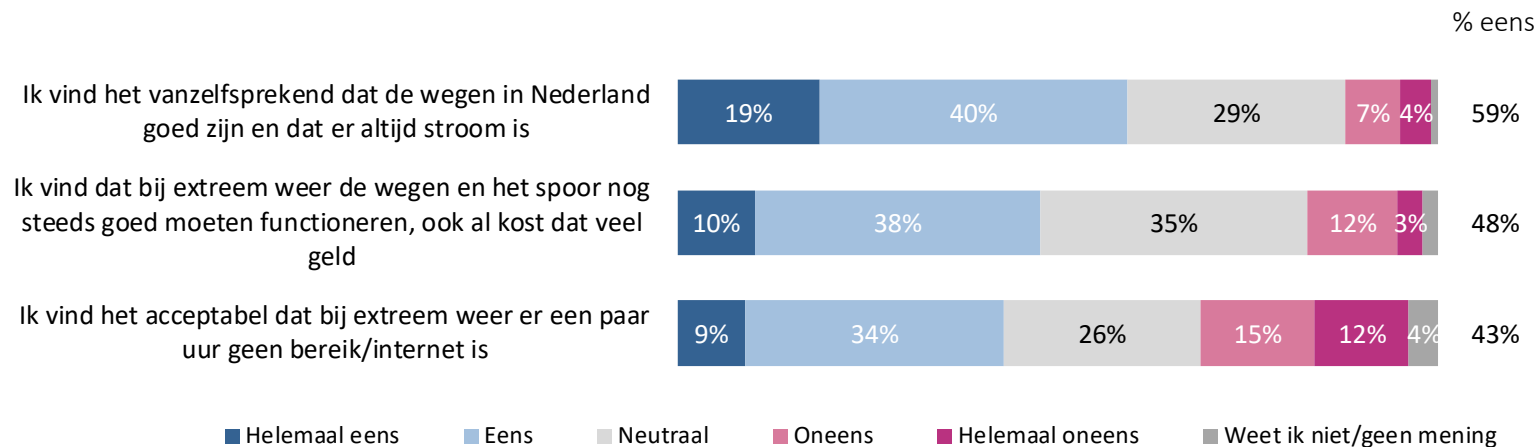
Vraag: Welke van de onderstaande maatregelen vind je het meest belangrijk? | En welke van de onderstaande maatregelen zou je niet kiezen?

Basis: n=193

Acceptatie tot minder bereik/internet is relatief hoog, twee op de vijf is het (helemaal) eens met deze stelling

Grafiek: houding van jongeren ten aanzien van dilemma's over een weerbare infrastructuur

[Link naar tabel](#)

Infrastructuur, ook tijdens noodweer, blijft grotendeels een prioriteit voor jongeren. Ook vindt een relatief groot aandeel dat het acceptabel is dat ze tijdelijk geen bereik hebben tijdens extreem weer.

Relevante verschillen tussen subgroepen

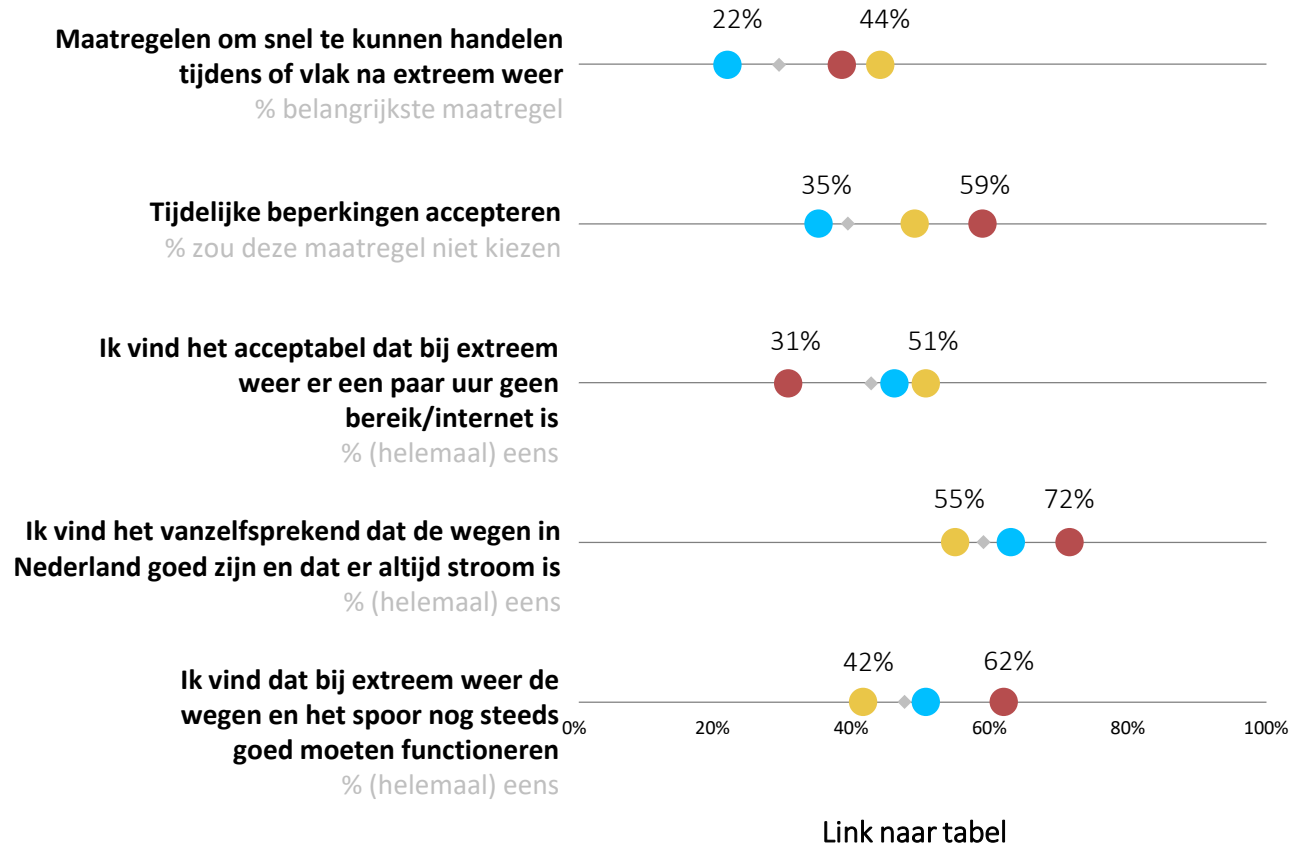
- Vooral jongeren tussen 22-25 jaar vinden het niet acceptabel tijdelijk geen bereik te hebben in noodweer (37% eens). Dit geldt ook voor theoretisch opgeleiden (38% eens).

Vraag: In hoeverre ben je het eens of oneens met de onderstaande stellingen?

Basis: n=193

De betrokken idealisten (rood) verwachten het meest van de Nederlandse infrastructuur, gematigde steuners (geel) zien vaker iets in het vooraf treffen van maatregelen

● Betrokken* idealisten
 ● Gematigde steuners
 ● Berekende sceptici

Als het gaat over een weerbare infrastructuur, valt op dat gematigde steuners (geel) significant vaker zouden kiezen voor maatregelen vooraf om snel te kunnen handelen bij extreem weer. Zij worden juist wat minder enthousiast van het accepteren van tijdelijke beperkingen, net als betrokken idealisten (rood).

Wel vinden gematigde steuners (geel) het wat vaker acceptabel dat er bij extreem weer tijdelijk geen bereik/internet is.

De betrokken idealisten (rood) verwachten het meest van de Nederlandse infrastructuur. Zij geven wat vaker dan andere leefstijlen aan dat ze een goede infrastructuur vanzelfsprekend vinden en dat (spoor)wegen bij extreem weer nog steeds goed moeten functioneren.

**Let op: lage N (<30), resultaten van dit leefstijlsegment (rood) zijn indicatief*

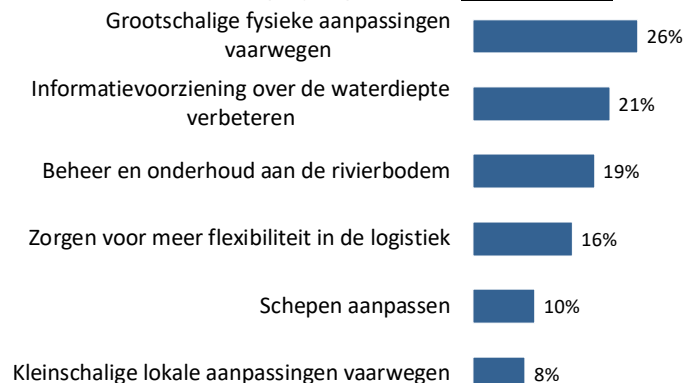
A person in a dark jacket stands on a grassy hill, looking out over a valley. In the distance, several wind turbines are visible on rolling hills under a cloudy sky. The foreground features large, colorful geometric shapes in shades of blue, teal, and yellow.

Resultaten in detail

Vaarwegen klimaatbestendig maken (lage
waterstanden voorkomen)

Schepen aanpassen minst gekozen maatregel, grootschalige fysieke aanpassingen krijgen prioriteit

Grafiek: welke maatregel jongeren het belangrijkste vinden

[Link naar tabel](#)

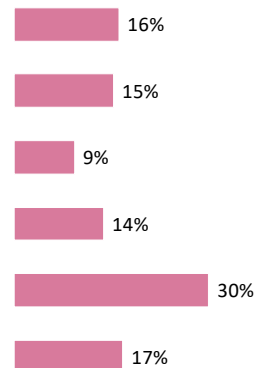
Redenen voor jongeren waarom de maatregel het belangrijkste is

Grootschalige aanpassingen vaarwegen

1. Toekomstbestendig
2. Effectief

"Dit lijkt me het meest effectief, maar vooral ook duurzaam op de lange termijn."

Grafiek: welke maatregel jongeren niet zouden kiezen

[Link naar tabel](#)

Redenen voor jongeren waarom de maatregel niet gekozen wordt

Schepen aanpassen

1. Te grote kosten
2. Te ingrijpend

"Dit zou een grote impact hebben op alle al bestaande schepen en zal veel geld kosten om deze allemaal aan te passen."

Grootschalige aanpassingen aan de vaarwegen is voor jongeren de belangrijkste maatregel binnen dit onderwerp. Vooral omdat ze dit zien als een effectieve manier om op lange termijn de vaarwegen klimaatbestendig te maken.

Andersom vinden jongeren het te ingrijpend en te duur om schepen zelf aan te passen en kiezen deze maatregel dan ook het minste.

Relevante verschillen tussen subgroepen

- Informatievoorziening omtrent de waterdiepte verbeteren wordt vooral belangrijk gevonden door mannen (27%), 16-21 jarigen (27%) en praktisch opgeleiden (32%).

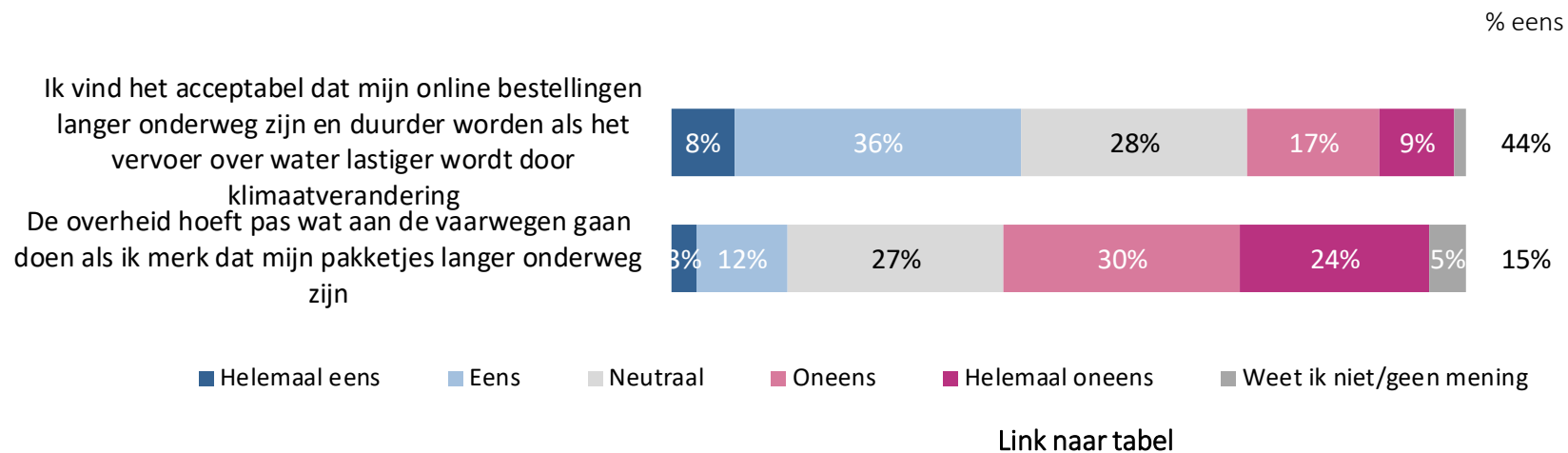
Vraag: Welke van de onderstaande maatregelen vind je het meest belangrijk? | En welke van de onderstaande maatregelen zou je niet kiezen?

Basis: n=202

Jongeren zien belang van op tijd vaarwegen beheren, relatief groot aandeel accepteert duurdere pakketjes die langer onderweg zijn

Grafiek: houding van jongeren ten aanzien van dilemma's over vaarwegen klimaatbestendig maken

Relatief veel jongeren vinden het acceptabel dat online bestellingen langer duren door vaarwegen die minder goed bevaarbaar zijn. Ruim de helft ziet in dat vaarwegen goed beheerd moeten worden vóór de consequenties te voelen zijn.

Relevante verschillen tussen subgroepen

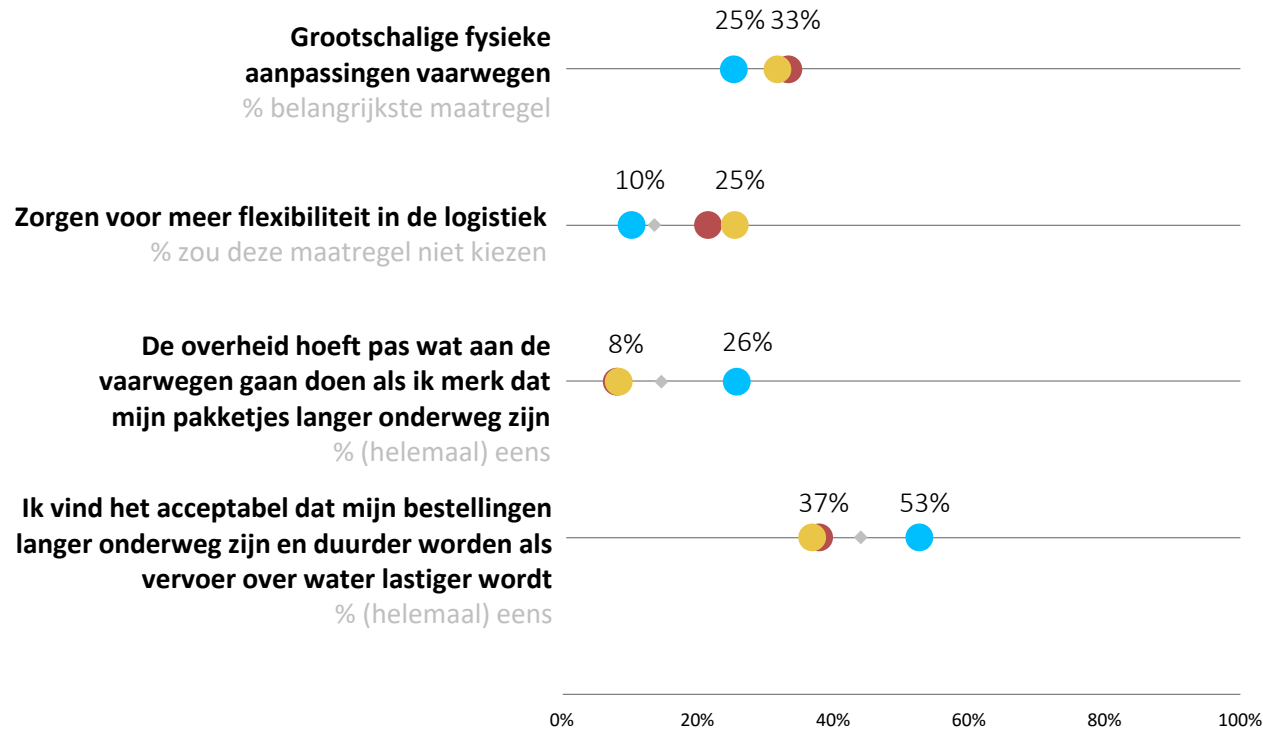
- Vooral vrouwen vinden dat de overheid vaarwegen moet onderhouden voordat de gevolgen voelbaar zijn (68% eens).

Vraag: In hoeverre ben je het eens of oneens met de onderstaande stellingen?

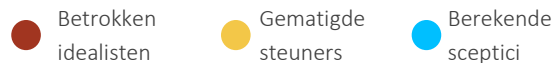
Basis: n=202

De berekende sceptici (blauw) vinden vaker dat de overheid pas wat aan de vaarwegen hoeven te gaan doen als pakketjes langer onderweg zijn en accepteren deze vertraging ook sneller

[Link naar tabel](#)

Vooral de positie van de berekende sceptici (blauw) is opvallend als het gaat over het klimaatbestendig maken van vaarwegen. Ze geven aan de ene kant significant vaker aan dat de overheid pas wat met vaarwegen hoeft te gaan doen als pakketjes langer onderweg zijn. Aan de andere kant vinden zij het juist ook wat vaker acceptabel dat bestellingen langer onderweg zijn en duurder worden.

Ten slotte valt op dat gematigde steuners (geel) significant minder vaak zouden kiezen voor meer flexibiliteit in de logistiek.

A person in a dark jacket stands on a grassy hill, looking out over a vast valley. In the distance, several wind turbines are visible on rolling hills under a cloudy sky. The scene is hazy and atmospheric.

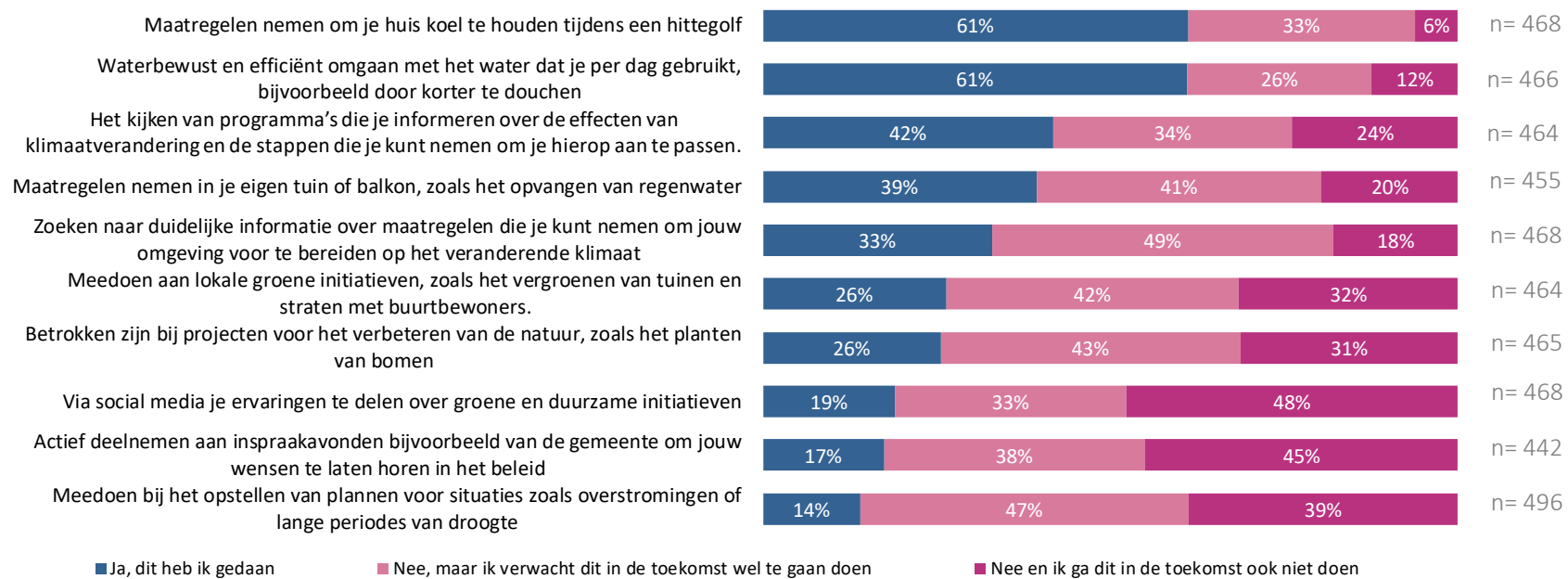
Resultaten in detail

Eigen participatie en rechtvaardigheid

Relatief veel jongeren hebben in het verleden actie ondernomen of zijn van plan dit in de toekomst te doen

Grafiek: bereidheid van jongeren om bepaalde acties te ondernemen omtrent klimaatadaptatie

[Link naar tabel](#)

Vraag: Heb je het onderstaande zelf wel eens gedaan?

Basis: N verschilt per stelling

Een groot aandeel van de jongeren vertoont klimaatadaptief gedrag of is bereid om dit gedrag in de toekomst te vertonen. Vooral acties die ze zelf meteen voelen zoals maatregelen treffen om je huis koel te houden of waterbewust en efficiënt omgaan met waterverbruik worden al gedaan. Jongeren zijn het minst bereid om via sociale media ervaringen te delen over groene initiatieven en/of actief deel te nemen aan inspraakavonden.

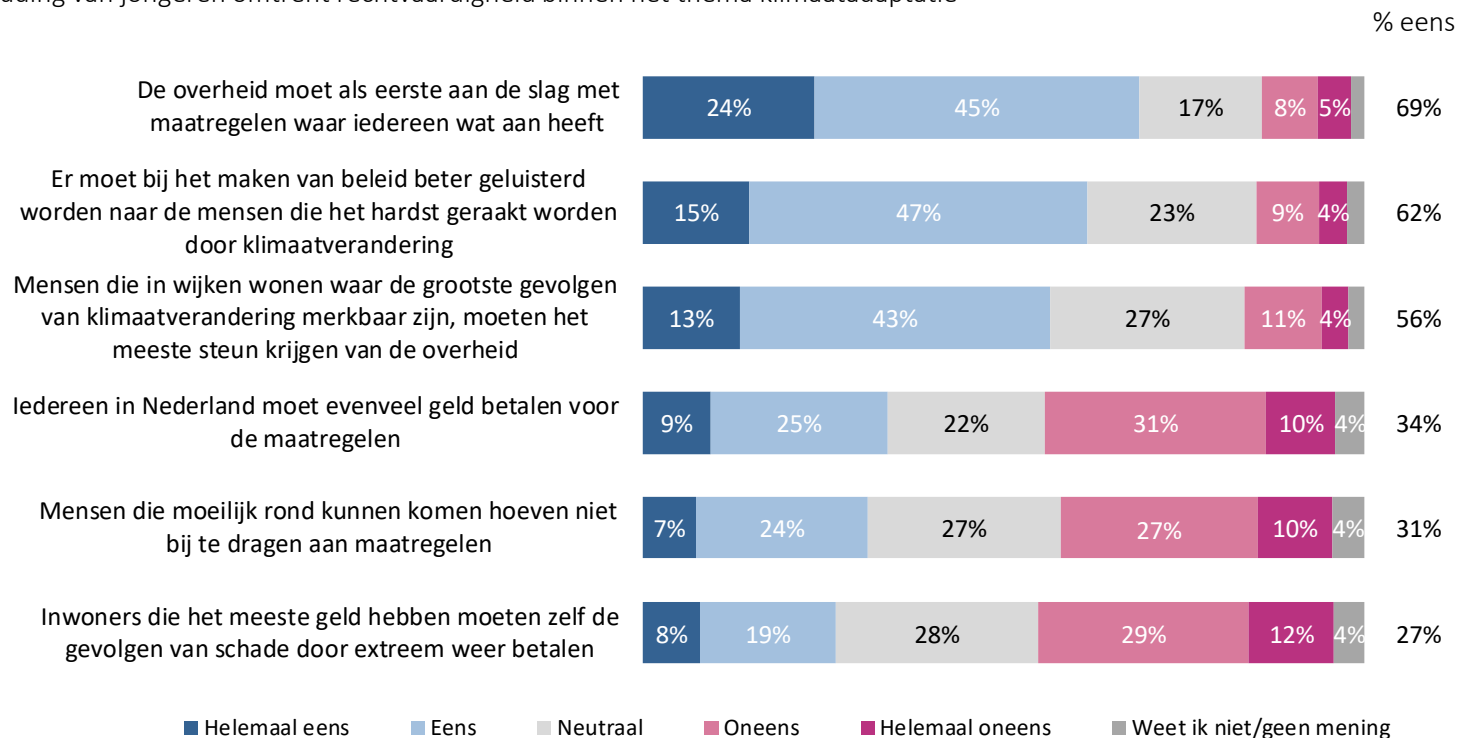
Relevante verschillen tussen subgroepen

- Actief meedoen aan inspraakavonden wordt relatief minder vaak gedaan door vrouwen en theoretisch opgeleiden (resp. 53% en 55%).

Jongeren vinden vooral dat de overheid aan zet is m.b.t. het treffen van maatregelen, daarbij moet vooral geluisterd worden naar mensen die het hardst geraakt worden door klimaatverandering

Grafiek: houding van jongeren omtrent rechtvaardigheid binnen het thema klimaatadaptatie

[Link naar tabel](#)

Vraag: In hoeverre ben je het eens of oneens met de onderstaande stelling?

Basis: Alle respondenten, n=1.552

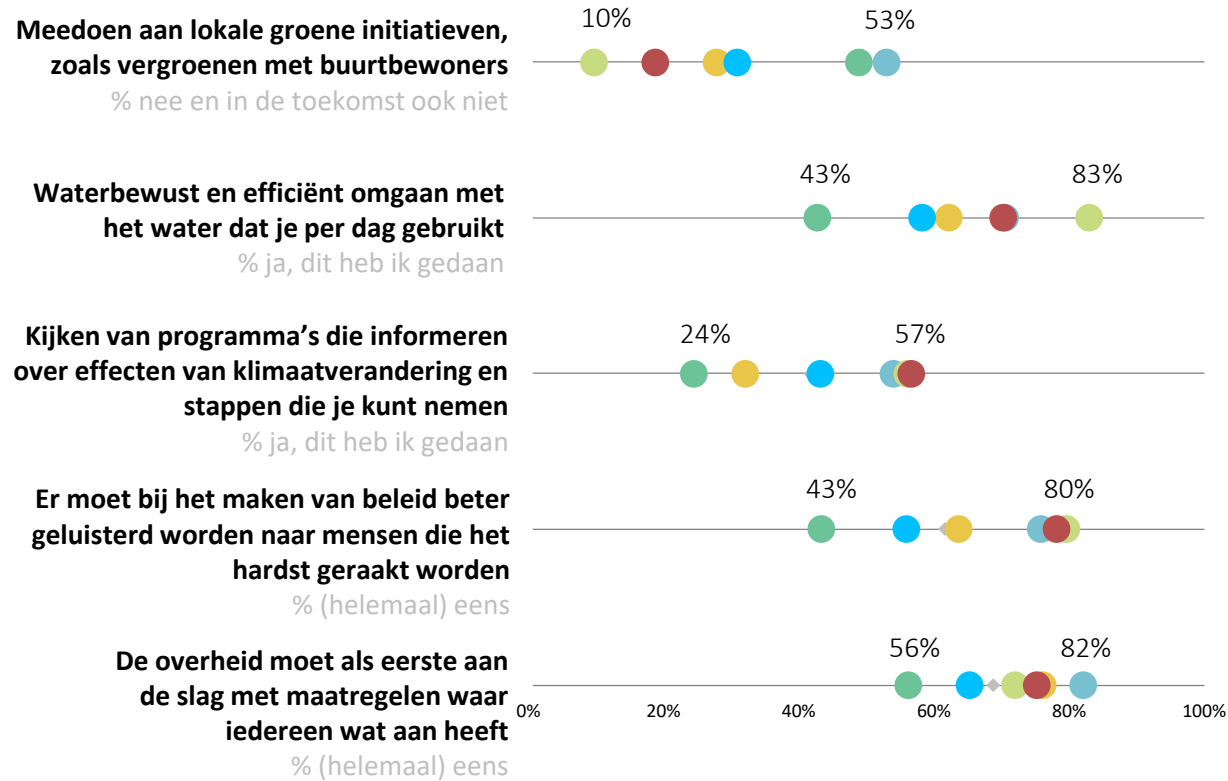
Voor stellingen zoals ‘mensen die moeilijk rondkomen hoeven niet bij te dragen aan maatregelen’ als ‘inwoners die het meeste geld hebben moeten zelf de gevolgen van schade na extreem weer betalen’ is weinig draagvlak onder jongeren. De rol van de overheid staat centraal hier en die moet volgens jongeren prioriteit stellen aan maatregelen waar iedereen wat aan heeft.

Relevante verschillen tussen subgroepen

- Vooral mannen en 22-25 jarigen zijn het vaker (helemaal) eens met de stelling dat rijkere inwoners zelf schade na extreem weer moeten betalen (resp. 30% en 33%).

Behulpzame betrokkenen (limoengroen) en betrokken idealisten (rood) participeren sterker in klimaatadaptief gedrag en kijken bij rechtvaardigheid vaker naar kwetsbare groepen

Link naar tabel

Als het gaat over eigen participatie valt op dat vooral de kritische conservatieven (groen) hier het minst aan doen. Samen met de pragmatische realisten (aqua), geven zij bijvoorbeeld vaker aan niet van plan te zijn ooit mee te doen aan lokale groene initiatieven.

Leefstijlen die juist wat vaker participeren in klimaatadaptief gedrag zijn de behulpzame betrokkenen (limoengroen), de betrokken idealisten (rood). De pragmatische realisten (aqua) participeren vooral in gedragingen die niet te activistisch en/of sociaal zijn. Zo geven alle drie deze leefstijlen vaker aan waterbewust gedrag te vertonen en informerende programma's te kijken.

Als het gaat over rechtvaardigheid, zijn het ook weer dezelfde leefstijlen (behulpzame betrokkenen, pragmatische realisten en betrokken idealisten) die vaker aangeven dat er bij het maken van beleid beter geluisterd moet worden naar groepen die het hardst geraakt worden door klimaatverandering. Ook vinden zij vaker dat de overheid allereerst aan de slag moet met maatregelen waar iedereen wat aan heeft.

N.B.: Alle verschillen die op deze pagina benoemd worden zijn significant. Daarom wordt dit niet per resultaat aangegeven.

Bijlagen

Tabel: gemiddeld aantal munten dat jongeren toekennen aan ministeries

Naam van de post	Verdeling van munten door rijksbegroting	Verdeling van munten door jongeren
Sociale zekerheid en werkgelegenheid (bijv. betalen uitkeringen en stimuleren van banen)	30	20
Zorg	30	23
Onderwijs, cultuur en wetenschap	14	12
Defensie	5	7
Justitie en veiligheid (bijv. politie, rechtspraak, slachtofferhulp)	4	6
Infrastructuur en waterstaat (bijv. onderhoud wegen en dijken)	4	5
Buitenlandse zaken (bijv. ontwikkelingshulp en hulp voor Nederlandse bedrijven in het buitenland)	3	3
Huisvesting en inrichting van de openbare ruimte (bijv. het bouwen van woningen en aanleggen van parken)	2	5
Asiel en Migratie	2	3
Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur	1	4
Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (bijv. behoud van een democratische rechtsstaat, veilig en leefbaar wonen en een goed functionerende overheid)	1	4
Klimaat en groene groei (bijv. verduurzaming en energietransitie)	1	4
Economische zaken (bijv. ondersteunen bedrijven, bevorderen innovaties en versterken economie)	1	5

[<- Terug naar grafiek](#)

Tabel: gemiddeld aantal munten dat jongeren toekennen aan de uitdagingen van de NAS

Naam van de uitdaging	Verdeling van munten door jongeren
Goede bescherming tegen hoogwater en overstromingen	9
Voldoende (schoon) drinkwater	12
Voorkomen van wateroverlast door extreme regenval	6
Goede waterkwaliteit van rivieren, sloten en meren	7
Landbouw die bestand is tegen extreem weer (bijv. door droogte)	8
Een gezonde natuur, bestand tegen klimaatverandering	6
Bedrijven die goed voorbereid zijn op extreem weer, zodat milieurampen worden voorkomen	6
Steden en dorpen die zo ingericht zijn dat ze minder heet worden bij hittegolven	6
Beperking van allergieën, ziektes door ongedierte en klimaatstress onder de bevolking	5
Bescherming van monumenten, landschappen en tradities tegen het veranderende klimaat	7
Nieuwbouwwoningen bouwen die bestand zijn tegen het veranderende klimaat	7
Bescherming van wegen, leidingen en kabels (de infrastructuur) tegen extreem weer	6
Voorkomen en herstellen van schade aan bestaande woningen door extreem weer	7
Bedrijven(terreinen) bestand maken tegen extreem weer	4
Rivieren en kanalen blijven veilig en bevaarbaar	5

[<- Terug naar grafiek](#)

MARKET RESPONSE

marketresponse.nl